SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO W KRAKOWIE

ZA OKRES OD 1. IV. 1936 DO 31. III. 1937 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1936

KRAKÓW 1937
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
W KRAKOWIE
ZA OKRES OD 1. IV. 1936 DO 31. III. 1937 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1936

KRAKÓW 1937
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

ADRESY ZARZĄDU GŁÓWNEGO:

(Adresy Oddziałów i Kół, patrz str. 57).

CENTRALNE BIURO

Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie, ul. A. Potockiego 5, I. p., tel. 172-22, Konto P. K. O. 406.989.

FILIA CENTRALNEGO BIURA W ZAKOPANEM

Kancelaria Informacyjna P. T. T. w Dworcu Tatrzańskim, ul. Krupówki 14, tel. 13-39, Konto P. K. O. 407.333. — Tamże siedziba Tatrz. Ochotn. Pogotowia Ratunkowego.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA

wydawnictw Zarządu Głównego P. T. T. Kraków, ul. A. Potockiego 5, I. p.

KLUB WYSOKOGÓRSKI P. T. T.

Warszawa, ul. Żurawia 9 m. 1, tel. 9-41-42.

Redakcja i Administracja „Taternika", Kraków, ul. A. Potockiego 4, parter, tel. 112-77, Konto P. K. O. 409.570.

CZCIONKAMI DRUKARNI POLSKIEJ W KRAKOWIE, UL. TAD. KOŚCIUSZKI 3.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ I. — Sprawy ogólne:

CZĘŚĆ II. — Sprawozdania Oddziałów i Kół.

CZĘŚĆ III.

CZĘŚĆ I.

SPRAWY OGÓLNE.

Zmarli Członkowie P. T. T.

Ciężki cios dotknął Polskie Towarzystwo Tatrzańskie w ubiegłym okresie przez zgon dwóch wybitnych członków honorowych naszej organizacji:

Ś. p. Leon Wyczółkowski — zmarł w grudniu 1936 r. w Warszawie. Członkiem honorowym P. T. T. został mianowany w uznaniu zasług w zakresie malarstwa tatrzańskiego.

Ś. p. Karol Szymanowski — zmarł w kwietniu 1937 r. w Lausanne. Członkiem honorowym został mianowany przez P. T. T. w uznaniu zasług i prac około muzyki górskiej w Polsce.

1. SPIS ŻYJĄCYCH CZŁONKÓW HONOROWYCH.

(Stan z dnia 15. IV. 1937 r.).

CZERWIŃSKI Jan Wacław, inż. b. prezes Dyrekcji Dróg Wodnych w Krakowie, b. prezes Polskiego Tow. Tatrzańskiego,

DOMIN Karol, dr prof. Uniw. w Pradze,

ESCARRA Jan, dr prof. b. prezes Club Alpin Français, w Paryżu,

GADOWSKI Walenty, ks. kanonik w Bochni,

GOETEL Walery, dr prof. Akademii Górniczej w Krakowie, prezes Zarządu Głównego P. T. T.,

KETTNER Radim, dr prof. Uniw. w Pradze,

KULWIEĆ Kazimierz, b. prezes Pol. Tow. Krajozn. w Toruniu,

LIMANOWSKI Mieczysław, dr prof. Uniw. w Wilnie,

LUGEON Maurycy, dr prof. Uniw. w Lozannie,

De MARGERIE Emanuel, dr prof., honorowy prezes Club Alpin Français w Paryżu,

De MARTONNE Emanuel, prof. Uniw. w Paryżu,

NOWICKI Jan, dr praw, prezes Oddziału P. T. T. w Krakowie,

ORŁOWICZ Mieczysław, dr członek Zarządu Głównego P. T. T., radca Min. Kom. w Warszawie,

OSIECKI Stanisław, wiceprezes Zarządu Głównego P. T. T. i prezes Związku Pol. Tow. Tur. w Warszawie,

PADEREWSKI Ignacy, w Morges,

PASARIĆ Józef, dr b. prezes Asocjacji Słow. Tow. Tur. i b. prezes Hrvatskog Planinarskog Društva w Zagrzebiu,

PAWLIKOWSKI Jan Gwalbert, dr prof. Uniw. we Lwowie, b. naczelny redaktor „Wierchów",

SEMKOWICZ Władysław, dr prof. Uniw. Jagiel. w Krakowie,

SOSNOWSKI Kazimierz, prof. Szkoły Ekon.-Handl. w Krakowie,

TETMAJER PRZERWA Kazimierz, w Warszawie,

ZARUSKI Mariusz, gen. W. P., prezes honorowy i założyciel Tatrzańskiego Ochotn. Pogotowia Ratunkowego, w Warszawie.

2. ORGANIZACJA I ADMINISTRACJA CENTRALI.

a) Skład Zarządu Głównego P. T. T.

na podstawie wyborów dokonanych na Zjeździe Delegatów w dniu 17 maja 1936 r. w Krakowie i po ukonstytuowaniu na posiedzeniu Zarządu Głównego w tymże dniu przedstawiał się następująco:

Prezes: GOETEL Walery, dr prof. Wydziału Górniczego Akad. Górniczej w Krakowie, członek honorowy P. T. T., Club Alpin Français, Club Alpino Italiano, Klubu Alpinistów Czechosłowackich, Karpathenverein,

I. Wiceprezes: OSIECKI Stanisław, b. wicemarszałek Sejmu, b. minister Przemysłu i Handlu oraz Reform Rolnych w Warszawie, członek honorowy P. T. T., Club Alpino Italiano,

II. Wiceprezes: MAJEWSKI Wacław, dr med., naczelnik Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia we Lwowie,

III. Wiceprezes: MALICKI Tadeusz, dyr. Sanatorium Naucz. w Zakopanem,

IV. Wiceprezes: KRYGOWSKI Władysław, mgr praw, adwokat w Krakowie,

Sekretarz Generalny: SZCZEPAŃSKI Jan Alfred, redaktor w Krakowie,

Skarbnik Generalny: ŁABA Włodzimierz, dr praw, sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Członkowie Zarządu:

BARZYKOWSKI Stanisław, płk. W. P. w Warszawie,
BUCZEK Tadeusz, urzędnik Banku Polskiego w Stanisławowie,
FUCIK Wiktor, inż. Zarządu Lasów Dóbr Arcyksiążęcych w Żywcu,
GUZECKI Michał, dyr. Komunalnej Kasy Oszczędności m. Lwowa,
JAROSZYŃSKI Jan, inż. technolog w Warszawie,
KĘSA Antoni, dyr. Banku Ludowego w Katowicach,
KONOPCZYŃSKI Adam, inż., okr. inspektor pracy w Kielcach,
KOZŁOWSKI Marian, inż. w Drohobyczu,
LENKIEWICZ Adam, prof. gimn. we Lwowie,
LUBERTOWICZ Zygmunt, prof. gimn. w Bielsku,
ORŁOWICZ Mieczysław, dr, radca Min. Kom. w Warszawie,
PETECKI Jan Kazimierz, słuchacz praw w Krakowie, zast. sekretarza gen.,
RAPF Feliks, prof. gimn. w Nowym Sączu,
ROMANISZYN Bronisław, mjr. w Krakowie,
SKÓRKOWSKI Tadeusz, inż. w Krakowie, zastępca skarbnika generalnego,
SOJKA Stanisław, dyr. szkoły powsz. w Białej (Małopolska),
SOSNOWSKI Kazimierz, prof. Szkoły Ekon.-Handl. w Krakowie,
SOWA Stanisław, prof. gimn. w Cieszynie,
SROKOWSKI-Scholze Włodzimierz, płk. Kier. Okr. Urz. Wych. Fiz. i P. W. w Przemyślu,
WRÓBEL Tomasz, urzędnik Banku Gospodarstwa Krajowego w Białej Młp.,
ZIELENIEWSKI Tadeusz, płk. W. P. w Warszawie,
ZIĘTKIEWICZ Władysław, płk. W. P., wicedyr. Państw. Urz. Wych. Fiz. i P. W.

Główna Komisja Kontrolująca:

Członkowie: KSIĄŻKIEWICZ Marian, dr docent U. J. w Krakowie,
MAŚLANKIEWICZ Kazimierz, dr, naczelnik Urzędu Probierczego w Krakowie,
NODZEŃSKI Adam, urzędnik Miejskiej Kasy Oszczędności w Krakowie,

Zastępcy: DRESZER Marian, prokurent Miejskiej Kasy Oszczędności w Krakowie,
RALSKI Edward, dr doc. Uniw. Jagiel. w Krakowie,
ŻMUDA Piotr, emer. dyr. drukarni w Krakowie.

Delegat Zarządu Głównego do Klubu Wysokogórskiego P. T. T.:

Krygowski Władysław, mgr praw, adwokat w Krakowie.

Komisje pracujące w Zarządzie Głównym:

Komisja Narciarska: przewodniczący: mgr Wład. Krygowski, wiceprezes: inż. K. Schiele, sekretarz: J. K. Petecki, członkowie: J. Oppenheim, T. Wróbel (zastępca: inż. W. Fucik), dyr. M. Guzecki (zastępca: inż. M. Kozłowski).

Komisja Górskiej Odznaki Turystycznej: przewodniczący: dr M. Orłowicz, sekretarz: Wł. Niedenthal, członkowie: dyr. A. Kęsa, inż. M. Kozłowski, prof. A. Lenkiewicz, J. Oppenhem, T. Wróbel.

Komisja Ochrony Gór: przewodniczący: mjr. B. Romaniszyn, członkowie: prof. B. Fuliński, adw. Edmund Kaźmierczak, płk. Tad. Korniłowicz, prof. Tad. Kowalski, inż. A. Konopczyński, prof. dr M. Sokołowski.

Komisja do Spraw Turystyki Młodzieży: przewodniczący: prof. K. Sosnowski, członkowie: prof. A. Lenkiewicz, Z. Orłowicz, prof. E. Rapf, dyr. St. Sojka.

Komisja do Spraw Przewodnictwa Tatrzańskiego: przew.: J. Oppenheim, dyr. T. Malicki, I. Bujak, W. Krygowski, oraz przewodnicy I-ej klasy Stanisław Gąsienica-Byrcyn i Jędrzej Marusarz-Jarząbek.

Komisje Międzyoddziałowe do robót w górach:

Tatrzańska:	Przewodniczący: dyr. T. Malicki,
	Zast. Przew.: St. Osiecki,
	Sekretarz: mgr W. Mileski.
Zachodnio-Beskidzka:	Przewodniczący: prof. K. Sosnowski,
	Zast. Przew. dla I. Podkom.: inż. M. Mączyński,
	Zast. Przew. dla II. Podkom.: prof. F. Rapf,
	Sekretarz: mgr W. Mileski.
Wschodnio-Beskidzka:	Przewodniczący: dr W. Majewski,
	Zast. Przew. całej Komisji: inż. M. Kozłowski,
	Zast. Przew. dla I. Podkom.: płk. W. Srokowski-Scholze,
	Zast. Przew. dla II. Podkom.: prof. A. Lenkiewicz,

W łonie Wschodnio-Beskidzkiej Komisji Międzyoddziałowej funkcjonuje podkomisja propagandowa w składzie: prof. A. Lenkiewicz, red. St. Starzewski, inż. A. Firich, inż. M. Kozłowski.

W Komisji Tatrzańskiej współpracowały Oddziały: w Krakowie, Poznaniu, Warszawie i Zakopanem i Klub Wysokogórski P. T. T. W łonie tej Komisji funkcjonowały podkomisje: a) do spraw ścieżek, szlaków i schronisk w składzie pp.: Malicki, Osiecki, Mileski, Krygowski i Oppenheim, oraz b) gospodarcza, w składzie pp.: Malicki, Osiecki, Mileski, oraz po jednym delegacie Oddziałów P. T. T. z posiadających schroniska w Tatrach.

W Komisji Zachodnio-Beskidzkiej współpracowały w I-ej Podkomisji Oddziały: w Białej, Bielsku, Cieszynie, Jordanowie, Katowicach, Zagłębiu Dąbrowskim i Żywcu, w II-ej Podkomisji Oddziały: w Bochni, Gorlicach, Krynicy, N. Sączu, N. Targu, Rabce, Szczawnicy i Tarnowie.

W Komisji Wschodnio-Beskidzkiej współpracowały Oddziały: w Drohobyczu, Kołomyi, Kosowie, Lwowie, Przemyślu, Stanisławowie, Sanoku i Stryju.

Inne Komisje:

Komisja Porozumiewawcza z Pol. Tow. Turystyczno-Krajoznawczym (delegaci z ramienia P. T. T.) pp.: inż. Jan Jaroszyński, prof. Adam Lenkiewicz.

Główna Komisja Porozumiewawcza z P. Z. N. (delegaci z ramienia P. T. T.): prof. dr W. Goetel, mgr W. Krygowski, inż. T. Skórkowski, dr E. Stolfa.

Komisja Terenowa Zachodnio-Beskidzka P. T. T. i P. Z. N. (z ramienia P. T. T.): T. Wróbel, inż. W. Fucik, T. Wysocki.

Komisja Terenowa Tatrzańska P. T. T. i P. Z. N. (z ramienia P. T. T.): inż. K. Schiele, Z. Ritterschild, I. Bujak.

Komisja Terenowa Wschodnio-Beskidzka (z ramienia P. T. T.): prof. A. Lenkiewicz, p. T. Buczek, inż. M. Kozłowski.

b) Protokół

Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, odbytego dnia 17. V. 1936 w Krakowie, w sali Krakowskiego Tow. Technicznego przy ul. Straszewskiego 28.

Obecni pp.:

Członkowie Zarządu Głównego: prezes: prof. dr W. Goetel, wiceprezesi: Stan. Osiecki, dr W. Majewski, dyr. T. Malicki, sekr. generalny: mgr W. Krygowski, skarbnik generalny: dr W. Łaba, płk. St. Barzykowski, T. Buczek, inż. A. Firich,

dyr. T. Guzecki, inż. J. Jaroszyński, dyr. A. Kęsa, inż. A. Konopczyński, inż. M. Kozłowski, prof. A. Lenkiewicz, prof. Z. Lubertowicz, dr M. Orłowicz, prof. F. Rapf, dyr. St. Sojka, prof. St. Sowa, ppłk. W. Srokowski.

Delegaci Klubu Wysokogórskiego P. T. T.: prof. dr M. Sokołowski, red. J. A. Szczepański i J. Wojsznis.

Przewodniczący Głównej Komisji Kontrolującej: dr K. Maślankiewicz, zastępca członka Gł. K. K.: doc. dr E. Ralski.

Delegaci Oddziałów: Oddział w Białej (głosów 7) — dyr. St. Sojka; Oddział w Bielsku (głosów 13) — Al. Kisielewski i prof. Z. Lubertowicz; Oddział w Bochni (głos 1) — delegat nieobecny; Oddział w Cieszynie (głosów 9) — prof. St. Sowa; Oddział w Częstochowie (głos 1) — sędzia Wł. Poł; Oddział w Drohobyczu (głosy 2) — inż. M. Kozłowski; Oddział w Gorlicach (głos 1) — prof. J. Dziopek; Oddział w Jarosławiu (głos 1) — Bol. Kotzian; Oddział w Jordanowie (głos 1) — dr L. Szumski; Oddział w Kaliszu (głos 1) — prof. St. Nowosielski; Oddział w Katowicach (głosów 13) — adw. E. Kaźmierczak, dyr. A. Kęsa, dr Jerzy Stolfa; Oddział w Kielcach (głos 1) — A. Wasung; Oddział w Kołomyi (głos 1) — delegat nieobecny; Oddział w Kosowie w b. r. bez prawa głosu — delegat nieobecny; Oddział w Krakowie (głosów 12) — dr E. Stolfa, J. K. Petecki, dr J. Nowicki; Oddział w Krościenku (głos 1) — dr A. K. Werner; Oddział w Krynicy (głos 1) — nieobecność delegata usprawiedliwiona; Oddział we Lwowie (głosów 9) — prof. A. Lenkiewicz i dyr. M. Guzecki; Oddział w Łodzi (głosów 4) — K. Jarociński, inż. H. Wendt, Cz. J. Bajer; Oddział w Nowym Sączu (głosów 3) — prok. mgr J. Denkiewicz; Oddział w Nowym Targu (głos 1) — dr Z. Mieszkowski; Oddział w Poznaniu (głosów 5) — prof. dr A. Jakubski; Oddział w Rabce (głos 1) — delegat nieobecny; Oddział w Radomiu (głos 1) — delegat nieobecny; Oddział w Sanoku w b. r. bez prawa głosu — L. Jasiński; Oddział w Sosnowcu (głosów 5) — nieobecność delegata usprawiedliwiona; Oddział w Stanisławowie (głosów 4) — inż. A. Firich, Buczek Tad., Kusiba Tad., Dziurzyński Zenon; Oddział w Stryju (głos 1) dr F. Lassota; Oddział w Tarnowie (głosów 3) — prof. M. Godowski i T. Wysocki; Oddział w Warszawie (głosów 11) — inż. J. Jaroszyński, J. Różycka; Oddział w Wilnie (głos 1) — delegat nieobecny; Oddział w Zakopanem (głosów 5) — dyr. T. Malicki, J. Oppenheim (również za Tatrz. Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe), T. Zwoliński, I. Bujak; Oddział w Żywcu (głosów 6) — delegat nieobecny.

Członkowie honorowi: inż. J. W. Czerwiński, prof. dr W. Goetel, dr J. Nowicki, dr M. Orłowicz, wiceprezes: St. Osiecki.

Członkowie Komisji Ochrony Gór P. T. T.: płk. T. Korniłowicz, mjr. B. Romaniszyn, prof. dr T. Kowalski.

Goście: Kpt. Gorazdowski — delegat Państw. Urz. Wych. Fiz. i P. W., St. Nowacki — delegat Okr. Urz. W. F. i P. W. w Krakowie, dr Arvay, M. Skalski — przedstawiciel „Gazety Polskiej", dr W. Anczyc, T. Pawłowski, W. Paryski, J. Pierzchała (wszyscy trzej członkowie Oddz. Zakopiańskiego P. T. T.) oraz członkowie Zarządu Oddziału P. T. T. w Krakowie; St. Groński, B. Moeser, dr J. Lilpop, dr B. Pawłowski, dr A. Sokołowski.

Nadto wzięli udział w obradach Zjazdu mgr W. Mileski, kierownik Centralnego Biura P. T. T. i sekretarz Komisyj Międzyoddziałowych Tatrzańskich i Zachodnio-Beskidzkiej, oraz J. Ożgowa, urzędniczka Centralnego Biura P. T. T.

Nieobecność usprawiedliwili: T. Wróbel, członek Zarządu Głównego P. T. T. i Oddziały P. T. T. w Sosnowcu i Krynicy (patrz wyżej).

I. *Otwarcie Zjazdu.* O godz. 9,55 prof. dr W. Goetel otwiera obrady Zjazdu, wita obecnych i przypomina w obliczu rocznicy śmierci Marsz. J. Piłsudskiego żałobę, w której obradował ostatni Zjazd, po czym podaje do wiadomości, że uchwalony w ub. r. sposób uczczenia pamięci Marsz. J. Piłsudskiego został przez P. T. T. całkowicie przeprowadzony. Wszyscy uczestnicy Zjazdu powstają, po czym Prezes Goetel oddaje hołd pamięci zmarłych w b. r. dwóch zasłużonych członków Tow., a mianowicie: ś. p. dr Tad. Smoluchowskiego, znanego polskiego alpinisty oraz założyciela i długoletniego prezesa Oddziału Poznańskiego P. T. T., jak również ś. p. prof. dr Ludomira Korczyńskiego, prezesa Pol. Tow. Balneologicznego w Krakowie.

Prof. dr W. Goetel odczytuje porządek obrad i przedstawia plan prac Zjazdu Delegatów, wraz z rozkładem dnia. Mgr W. Mileski zawiadamia o przyznanych zniżkach kolejowych powracającym ze Zjazdu uczestnikom, przedstawia przyznaną Oddziałom liczbę głosów, wreszcie przypomina, że Delegaci winni przedstawić bezwzględnie na początku obrad pełnomocnictwa swych Oddziałów.

Prof. dr W. Goetel wyjaśnia powód opóźnienia terminu Zjazdu Delegatów o kilka dni w stosunku do terminu statutowego, motywując to odbywającymi się Zjazdami oficjalnymi w Katowicach i Krynicy, przyczem Zjazd Delegatów przyjął wyjaśnienia do zatwierdzającej wiadomości (uchwała nr. 1).

Na wniosek dyr. A. Kęsy uchwalono następny Zjazd Delegatów odbyć dnia 30 kwietnia 1937 r. w Katowicach z okazji 15-lecia istnienia Oddziału Górnośląskiego P. T. T. (uchwała nr. 2).

II. *Zatwierdzenie protokołu z poprzedniego Zjazdu Delegatów.* Zwolniono Prezydium z odczytywania protokołu z poprzedniego Zjazdu Delegatów ze względu na rozesłanie wszystkim członkom Zarządu Głównego i Oddziałom Towarzystwa oraz uchwalono protokół ten zatwierdzić bez zmian (uchwała nr. 3).

III. *Sprawozdanie Zarządu Głównego.* Sekretarz generalny mgr W. Krygowski przedstawia sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego, podkreślając najbardziej charakterystyczne momenty z działalności Towarzystwa w ubiegłym okresie, odsyłając częściowo uczestników Zjazdu do wydanego drukiem i rozesłanego „Sprawozdania Rocznego P. T. T.".

Mówca podkreśla zahamowanie spadku liczby członków przy równoczesnym wzroście liczby Oddziałów, schronisk i miejsc noclegowych, wreszcie długości szlaków turystycznych znakowanych, zaznaczając, że praca Towarzystwa opierała się w przeważnej mierze na funduszach własnych przy ofiarnej pracy wszystkich placówek P. T. T. i ich ludzi.

Wiceprezes St. Osiecki zaznacza, że w oparciu o 63-letnią tradycję P. T. T. wykazuje przy wysokim poziomie ideowości swych prac wysoką żywotność organizacyjną i terenową, po czym podkreśla działalność wysokogórską i narciarską w obrębie P. T. T., oraz zapoczątkowanie ściślejszego kontaktu z młodzieżą, a to przez rozpoczęcie akcji obozów górskich dla młodzieży, zawarcia układu ze Zw. Harcerstwa Polskiego, organizację młodzieżowych kół turystyki górskiej itp.

Dr W. Łaba składa doroczne sprawozdanie finansowe Zarządu Głównego PTT., objaśniając poszczególne pozycje i uzasadniając w odpowiednich rubrykach zmiany, widoczne ze sprawozdania w porównaniu z preliminowanym w ub. roku budżetem.

W wyniku obszernej i szczegółowej dyskusji uchwalono poniższe wnioski:

Postanowiono wcześniej rozsyłać Oddziałom blankiety sprawozdawcze i wezwać wszystkie Oddziały do nadsyłania w statutowym terminie Zarz. Głównemu tychże blankietów wypełnionych, a to celem szybszego druku sprawozdania i możności wcześniejszego zwoływania Zjazdu Delegatów (uchwała nr. 4).

Na wniosek dyr. A. Kęsy uchwalono, aby Oddziały podawały Zarządowi Głównemu corocznie listę członków wykluczonych, a Zarząd Główny winien powyższe listy podawać następnie do wiadomości wszystkim Oddziałom z zaznaczeniem, że żadnemu Oddziałowi wymienionych w tych listach osób przyjmować do swego grona nie wolno (uchwała nr. 5).

Na wniosek prof. Rapfa uchwalono, aby Zarząd Główny rozesłał przy końcu bież. roku administracyjnego okólnik, zawierający oprócz przypomnienia o wysokości opłat P. T. T. zestawienie wytycznych administracyjnych jednolitych dla wszystkich Oddziałów, dotyczących sposobu przyjmowania członków, przenoszenia się członków z terenu jednego Oddziału do drugiego itp. (uchwała nr. 6).

Na wniosek dr J. Nowickiego uchwalono na najbliższym posiedzeniu Zarządu Głównego rozpatrzeć jego dezyderat, aby w drukowanem „Sprawozdaniu Rocznym P. T. T." zamieszczać in extenso protokół ze Zjazdu Delegatów P. T. T. zawierający wszystkie zgłoszone wnioski i przyjęte uchwały (uchwała nr. 7).

P. J. K. Petecki stawia wniosek, aby tegoroczne drukowane „Sprawozdanie" uzupełnić wstawieniem na str. 13 Oddziałów i nazwisk osób, które głosowały przeciw wnioskowi Prezesa Osieckiego i niektórych członków Prezydium w sprawie ochrony przyrody górskiej. — Na wniosek prezesa prof. dr W. Goetla i przy uwzględnieniu wyżej wymienionego wniosku dr J. Nowickiego, odnoszącego się do

„Sprawozdań" w latach następnych uchwalono odrzucić wniosek p. J. K. Peteckiego, za którym wypowiedziało się 35 głosów, przy 54 sprzeciwiających się i 41 wstrzymujących się (uchwała nr. 8).

Następnie uchwalono przez aklamację wniosek dr J. Nowickiego o przyjęcie przedstawionego sprawozdania z działalności Zarządu Głównego z wyrażeniem podziękowania Zarządowi Głównemu z Prezydium na czele za rzetelną i wydatną pracę (uchwała nr. 9).

Na wniosek Oddziału w Częstochowie, przedstawiony przez p. W. Pola uchwalono jednogłośnie podziękowanie Centralnemu Biuru Pol. Tow. Tatrzańskiego za energiczną pracę i sprawną oraz pożyteczną dla Tow. działalność (uchwała nr. 10).

Na interpelację p. J. K. Peteckiego w sprawie zajęcia stanowiska przez naczelne władze P. T. T. wobec ogłoszonego w czasopiśmie „Prosto z mostu" artykułu prof. dr J. G. Pawlikowskiego w sprawach działalności P. T. T. w roku ubiegłym prof. dr W. Goetel wyjaśnił, że Zarząd Główny P. T. T. skierował do autora artykułu odpowiednie pismo wyjaśniające i proszące autora o sprostowanie mylnych informacyj, (co było zrozumiałe wobec małego kontaktu prof. Pawlikowskiego z aktualną pracą P. T. T.) — jednak P. T. T. od prof. Pawlikowskiego nie otrzymało dotychczas odpowiedzi.

IV. *Sprawozdanie Głównej Komisji Kontrolującej.* Przewodniczący Gł. Komisji Kontrolującej dr K. Maślankiewicz odczytał sprawozdanie Komisji za rok 1935 w poniższym brzmieniu:

„Główna Komisja Kontrolująca przeprowadziła szczegółową rewizję ksiąg oraz sprawdziła wszystkie poszczególne pozycje bilansu z odpowiednimi rachunkami w księgach oraz z przedłożonymi zestawieniami za rok 1935 i stwierdziła zgodność wszystkich pozycyj bilansu z przedłożonym materiałem dowodowym.

Rachunek bilansu Zarządu Głównego P. T. T. za rok 1935 zamyka się sumą zł 1,389.399,52. Rachunek strat i zysków sumą zł 169.544,38, zaś nadwyżka bilansowa za rok 1935 wynosi zł 62,45.

Wobec zgodności wszystkich rachunków z przedłożonymi alegatami, Główna Komisja Kontrolująca przedstawia Zjazdowi Delegatów Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego wniosek o zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1935, oraz wniosek o udzielenie Zarządowi absolutorium z czynności w roku sprawozdawczym, wyrażając zarazem pełne uznanie za gorliwą i wydatną pracę.

Kraków, dnia 14 maja 1936 r.

(—) Dr Kazimierz Maślankiewicz,
(—) Dreszer Marian
(—) Dr Marian Książkiewicz".

Wniosek Gł. Komisji Kontrolującej został jednogłośnie zatwierdzony przez Zjazd Delegatów (uchwała nr. 11).

O godz. 11,55 przerwano obrady, po czym uczestnicy Zjazdu udali się na zaproszenie Oddziału P. T. T. w Krakowie na wspólny obiad w restauracji w Hotelu „Pollera". Po obiedzie uczestnicy Zjazdu udali się do sali kinowej w Muzeum Przemysłowym, gdzie został wyświetlony film z wyprawy Klubu Wysokogórskiego PTT. w Andy Argentyńskie, poprzedzony słowem wstępnym inż. Stefana Osieckiego, autora filmu.

Po powrocie uczestników na obrady, odczytano pismo Zarządu Głównego Pol. Związku Narciarskiego, z życzeniami owocnych obrad dla Walnego Zjazdu.

V. *Program działalności i robót w górach na rok 1936.* Prof. dr W. Goetel przedkłada do aprobaty Zjazdu uchwalony przez Zarząd Główny program działalności P. T. T. na 1936 r.

W szczególności wspomina o zamierzonej organizacji nowych Oddziałów Towarzystwa i ożywieniu Oddziałów wykazujących słabszą działalność, o staraniach celem uzyskania rozleglejszych ulg dla członków Towarzystwa, o usiłowaniach wprowadzenia w życie konwencji polsko-rumuńskiej, o zamierzonych oszczędnościach budżetowych (dla których powołana zostanie w obrębie Zarządu Głównego P. T. T. specjalna komisja oszczędnościowa), o zamierzonej rozbudowie działalności na polu

współpracy z młodzieżą, oraz powołaniu Komisji P. T. T. do spraw młodzieży, o dalszej akcji wydawniczej, o reorganizacji Komisji Górskiej Odznaki Turystycznej P. T. T., Komisji Narciarskiej P. T T., o stworzeniu Komisji Ochrony Gór P. T. T., oraz o przydzieleniu jej wszystkich spraw ochrony przyrody górskiej w obrębie P. T. T. do ostatecznego przygotowania naczelnym władzom Towarzystwa.

Następnie Prezes przedstawił uchwalony plan inwestycyj górskich w Karpatach, podkreślając przedłużenie kontraktu z naczeln. Dyrekcji Lasów Państwowych na dzierżawienie schroniska pod Baranią Górą na dalszych 15 lat, współpracę z Kierownictwem Parku Narodowego Pienińskiego, przy konserwacji i znakowaniu szlaków turystycznych w Pieninach, możliwość uzyskania od 2 p. s. p. schroniska turystyczno-narciarskiego na przełęczy Łupkowskiej oraz zakupienie przez Oddział w Białej gruntu pod przyszłe schronisko powyżej jeziora przy zaporze w Porąbce, w końcu utworzenie przez Oddział Tarnowski stacji turystycznej w pobliżu budującej się zapory w Rożnowie. W dalszym ciągu Prezes przedstawia obecną sytuację w dziedzinie inwestycyj turystycznych w Karpatach i w związku z tym konkretne plany P. T. T. i zawiadamia o niepomyślnych i pomyślnych objawach z dziedziny ochrony przyrody górskiej, które wydarzyły się w roku ubiegłym i przedstawia konkretne prace terenowe w dziale ochrony przyrody, nad którymi P. T. T. pracuje i ma dalej pracować. W końcu mówca wymienia kierunki działalności naukowej P. T. T. i jego oddziałów oraz zaznacza, że P. T. T. będzie nadal utrzymywało stosunki zewnętrzne z organami i władzami państwowymi, opiekującymi się lub mającymi styczność z turystyką, jak również z organizacjami społecznymi, pracującymi w terenie górskim i w dziedzinie turystyki oraz alpinizmu i to zarówno w kraju jak i za granicą; w szczególności docenia P T. T. znaczenie dalszego rozwoju dobrych i ścisłych stosunków z Międzynarodową Unią Alpinistyczną i Asocjacją Słowiańskich Tow. Turystycznych.

Nad powyższym programem działalności rozwinęła się obszerna dyskusja w wyniku której powyższy program zatwierdzono przez aklamację. W związku z tym jednak zostały również przyjęte liczne dezyderaty oraz zatwierdzono kilka projektowanych i uchwalonych przez Zarząd Główny poczynań (uchwała nr. 12).

W szczególności przyjęto do zatwierdzającej wiadomości przedstawiony przez prof. dr M. Sokołowskiego plan tegorocznych zagranicznych wypraw alpinistycznych Klubu Wysokogórskiego P. T. T., zawarty układ pomiędzy Zarządem Głównym P. T. T. a Naczelnictwem Związku Harcerstwa Polskiego, organizację Komisji Ochrony Gór wraz z wystosowaniem apelu do wszystkich Oddziałów P. T. T. celem energicznej akcji na polu tworzenia przy Oddziałach i Kołach Sekcyj ochrony gór P. T. T., konieczność interwencji w Państw. Radzie Ochrony Przyrody przeciwko grożącej niewłaściwej zabudowie wylotu przełomu Dunajca na granicy Parku Narodowego Pienińskiego, niezmieniania stanowiska P. T. T. wobec akcji zbytniego i sprzecznego z zasadami Towarzystwa uprzystępniania Tatr, wreszcie konieczność zorganizowania Straży górskiej w Tatrach (uchwała nr. 13).

VI. *Wnioski Zarządu Głównego i Oddziałów.* Za zgodą Zjazdu Delegatów P. T. T. uchwalono połączyć przedłożone przez Oddział Górnośląski i przez Oddział Poznański oraz przygotowane przez Prezydium P. T. T. wespół z Komisją Ochrony Gór wnioski dotyczące ochrony przyrody górskiej.

Wnioski te zostały uchwalone przez Zjazd Delegatów w postaci poniższej:

Zjazd Delegatów P. T. T. sprzeciwia się wszelkim dalszym projektom sztucznego udostępniania i uprzemysławiania Tatr w związku z wybudowaną koleją na Kasprowy Wierch, a w szczególności budowie nowych dróg, hoteli i udogodnień komunikacyjnych (uchwała nr 14).

Zjazd Delegatów P. T T protestuje przeciwko barbarzyńskiemu niszczeniu alei starych drzew przy budowie nowej szosy do Kuźnic, przez co droga ta została pozbawiona najpiękniejszej swojej ozdoby (uchwała nr. 15).

Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa Zarząd Główny, aby wszelkimi siłami bronił teraz i w przyszłości nietykalności Tatr, której skuteczną obroną będzie utworzenie Parku Narodowego Tatrzańskiego (uchwała nr. 16).

Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa wszystkich członków P. T. T. do wzięcia udziału w bezpośredniej działalności na terenie gór w duchu zasad ochrony przy-

rody górskiej przez zapisywanie się na członków Sekcyj Ochrony Gór przy Oddziałach P. T. T. (uchwała nr. 17).

Zjazd Delegatów P. T. T. wzywa Zarząd Główny do rozwinięcia najżywszej propagandy kulturalnego zachowywania się w Tatrach osób, które je zwiedzają, i przeciwdziałania zaśmiecaniu gór, otoczenia schronisk i szlaków najbardziej uczęszczanych (uchwała nr. 18).

Zjazd Delegatów P. T. T. uważa powołanie do życia „Straży Górskiej" za właściwy środek wykonawczy do przeprowadzenia tych celów i powierza Zarządowi Głównemu zrealizowanie tego projektu (uchwała nr. 19).

Prof. dr W. Goetel przedstawia następnie wniosek Zarządu Głównego P. T. T. w sprawie przyjęcia subwencyj z Min. Komunikacji na podstawie przedłożonych warunków. Po dyskusji Przewodniczący poddał pod głosowanie powyższy wniosek w uchwalonym brzmieniu następującym przez Zarząd Główny:

„Zjazd Delegatów zatwierdza przyjęcie tych subwencyj Min. Komunikacji z przyznanych na roboty w górach na rok 1935, które dotychczas przez Oddziały P. T. T. zostały pobrane i zużytkowane. W przyszłości na warunkach wymienionych w piśmie Min. Komunikacji Nr. Tur. I. 21/152/35 z dnia 28. VII. 1935 r. Pol. Tow. Tatrzańskie nie może przyjąć subwencji. Powyższa uchwała zapadła większością 93 głosów, przy 22 przeciwnych i 21 wstrzymujących się (uchwała nr. 20).

Prezes dr W. Goetel przedstawia następnie wniosek Zarządu Głównego poniższej treści:

„Zarząd Główny P. T. T. upoważnia delegatów P. T. T. w Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. Z. N. do przeprowadzenia rokowań z Polskim Związkiem Narciarskim w tym kierunku, że P. T. T gotowe jest dać na okres zimowy zniżki członkowskie w drodze wzajemności wszystkim klubom P Z N., posiadającym obecnie własne schroniska". Powyższa uchwała została przyjęta jednomyślnie (uchwała nr. 21).

Prezes dr Goetel przedkłada i uzasadnia wniosek Zarządu Głównego, powzięty na zasadzie zatwierdzenia sprawozdań Delegatów P. T. T. w Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. T. Kraj., o poniższej treści:

„Zjazd Delegatów P. T. T wysłuchawszy sprawozdania Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. T. Krajoznawczego powołanej na podstawie uchwał Walnego Zjazdu Delegatów P. T. T. z dnia 6. V. 1934 roku, uchwala co następuje: Uznając na podstawie dotychczasowego zbadania sprawy fuzję P. T. T. i P. T. Kraj. za niedojrzałą, Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za bardzo pożądaną i wskazaną dalszą ścisłą współpracę P. T. T. i P. T. Kraj. w rozmaitych aktualnych sprawach ideowych, organizacyjnych i gospodarczych, obchodzących oba Towarzystwa; dla powyższej współpracy i przygotowania wspólnych wystąpień obu organizacyj na zewnątrz w poszczególnych sprawach, należy utrzymać nadal działalność Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. T. Kraj. obradującej na podstawie regulaminu, którego opracowanie z punktu widzenia P. T. T. powierza się Prezydium dla uzgodnienia z P. T. Kraj.".

Prof. A. Lenkiewicz przedstawia dodatkowo Zjazdowi wyjaśnienia sprawozdawcze z działalności Komisji oraz delegatów P. T. T. w tejże i prosi o uchwalenie w wyniku tego sprawozdania następującego wniosku:

„Zjazd Delegatów, wysłuchawszy sprawozdania przedstawiciel P. T. T. w Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. T. Kraj. uważa za rzecz bardzo pożądaną i wskazaną dalszą ścisłą współpracę P. T. T. i P. T. Kraj. w rozmaitych aktualnych sprawach ideowych, organizacyjnych i gospodarczych, obchodzących oba Towarzystwa, oraz dalsze pertraktacje zmierzające do stworzenia możliwości połączenia się obu Towarzystw. Dla powyższej współpracy i przygotowania wspólnych wystąpień obu organizacyj na zewnątrz w poszczególnych sprawach, należy utrzymać nadal działalność Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. T. Kraj. obradującej na podstawie regulaminu, którego opracowanie z punktu widzenia P. T. T. powierza się Prezydium dla uzgodnienia z P. T. Kraj.".

P. A. Wasung delegat Oddziału w Kielcach przedkłada nadto wniosek treści następującej:

„Zjazd Delegatów wypowiada się za połączeniem P. T. T. z P. T. Kraj. i zaleca przedstawicielom P. T. T. w Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. T. Kraj.

złożenie na następnym Zjeździe Delegatów, sprawozdania i wniosków z akcji prowadzonej w tym kierunku".

Nad powyższymi wnioskami wywiązała się dyskusja po czym Przewodniczący zarządził głosowanie.

W wyniku głosowania wniosek Zarządu Głównego został przyjęty 103 głosami przy 27 sprzeciwiających się (uchwała nr. 22).

W dalszym ciągu przyjęto jednomyślnie uchwałę, zawierającą deklarację prostującą mylnie zaintabulowanej na rzecz P. T. T. parceli w Zakopanem, treści następującej (uchwała nr. 23):

„Prawo własności 4/18 cz. realności lwh. 5198 gm. kat. Zakopane, w skład której wchodzą pgr. 1. kat. 8915/33 i 8915/36 jest zaintabulowane na podstawie kontraktu kupna-sprzedaży z daty Zakopane 9 września 1932 r. LR. 1975 na rzecz Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Zarząd Główny. Wpis ten jest mylny, albowiem wymienionym wyżej kontraktem Polskie Towarzystwo Tatrzańskie Zarząd Główny nabyło od Jana Pawlicy inne realności, a 4/18 cz. realn. lwh. 5198 gm. kat. Zakopane zostały mylnie kontraktem tym objęte, nieruchomość ta nie była bowiem przedmiotem kupna-sprzedaży, tak iż wymienione tu 4/18 cz. realn. lwh. 5198 stanowią dotychczas własność Jana Pawlicy i znajdują się w jego posiadaniu.

Podpisane zatem Polskie Towarzystwo Tatrzańskie Zarząd Główny działające przez swych do podpisywania tego rodzaju dokumentów upoważnionych pp.: prof. dr Walerego Goetla, prezesa P. T. T., zamieszkałego w Krakowie przy ul. Wybickiego 1 a, oraz redaktora Jana Alfreda Szczepańskiego, sekretarza generalnego P. T. T., zamieszkałego w Krakowie przy ul. A. Potockiego 8, uznaje powyższą pomyłkę i zezwala niniejszym, aby prawo własności 4/18 cz. realn. lwh. 5198 gm. kat. Zakopane w miejsce tegoż Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego Zarząd Gł. na rzecz Jana Pawlicy zaintabulowane zostało".

Jednogłośnie uchwalono również następujące wnioski Zarządu Głównego:

Zjazd Delegatów zwraca się z apelem do wszystkich Oddziałów P. T. T. posiadających nieruchomości, aby starały się, jak najrychlej uporządkować stan prawny powyższych nieruchomości (uchwała nr. 24).

Zjazd Delegatów zwraca się do Oddziałów, posiadających schroniska górskie, aby zobowiązywały przy wszelkich w przyszłości zawieranych umowach o dzierżawę schronisk zarządców schronisk do przyjęcia na nich obowiązków obserwatorów stacyj meteorologicznych III i IV stopnia i zdawania sprawy Państwowemu Instytutowi Meteorologicznemu, który rozpoczął zakładanie takich stacyj przy wszystkich ważniejszych schroniskach P. T. T. (uchwała nr. 25).

W dalszym ciągu omówiono wnioski zgłoszone przez Oddziały na Zjazd Delegatów i poparte odnośnymi uchwałami Zarządu Głównego.

W wyniku dyskusji uchwalono wnioski następujące:

Wniosek Oddziału Lwowskiego P. T. T.:

„Wobec zagrożenia interesów P. T. T. na terenie Karpat Wschodnich, oraz wypierania go nietylko przez kluby o obcej P. T. T. ideologii ale i przez organizacje mniejszościowe, nadto ze względu na utrzymanie polskiego stanu posiadania na terenie Małopolski Wschodniej, Zjazd Delegatów P. T. T. uchwala zwrócić główny wysiłek finansowy Towarzystwa w kierunku sfinansowania inwestycyj turystycznych na terenie Karpat Wschodnich, a to nietylko przez zwiększenie subwencji Zarządu Głównego na te cele, ale także i przez zachęcenie wszystkich zasobniejszych Oddziałów P. T. T. całej Polski do pomocy finansowej" (uchwała nr. 26).

Wnioski Oddziału Stanisławowskiego P. T. T.: „Zjazd Delegatów poleca Zarządowi Głównemu przyśpieszenie kroków w sprawie zawarcia konwencji turystycznej polsko-rumuńskiej, do tego zaś czasu w sprawie ułatwień w uzyskiwaniu przepustek turystycznych (uchwała nr. 27).

Z uwagi na coraz bardziej posuwającą się motoryzację Państwa i jej coraz większe znaczenie dla ruchu turystycznego Zjazd Delegatów P. T. T. zwraca się do Min. Komunikacji o przyznanie członkom P. T. T. jak najbardziej wydatnych zniżek przy przejazdach zarówno indywidualnych jakoteż zbiorowych autobusami P. K. P. (uchwała nr. 28).

Zjazd Delegatów zaleca wszystkim Oddziałom P. T. T. utworzenie Sekcyj fotograficznych (uchwała nr. 29).

Wniosek Oddziału Poznańskiego w sprawie sposobu organizowania wypraw Klubu Wysokogórskiego P. T. T. w góry zagraniczne uchwalono zgodnie z życzeniem wyrażonym na poprzednim posiedzeniu Zarządu Głównego przekazać Prezydium Zarządu Głównego P. T. T. celem przestudiowania i możliwego uwzględnienia po uzyskaniu dalszych wyjaśnień ze strony Oddziału Poznańskiego przy wszelkich następnych organizowanych pod firmą P. T. T. polskich wyprawach wysokogórskich (uchwała nr. 30).

Uchwalono jednomyślnie wniosek Oddziału Zakopiańskiego: Zjazd Delegatów wzywa Zarząd Główny, aby zajął się wybraniem dla P. T. T. pieśni organizacyjnej, jako hymnu polskich turystów górskich. Zjazd Delegatów uważa, że przeprowadzenie powyższego winno się stać drogą rozpisania konkursu (uchwała nr. 31).

VII. *Uchwalenie preliminarza budżetowego.* Na podstawie wniosku zgłoszonego przez Zarząd Główny został po dyskusji uchwalony preliminarz budżetowy Zarządu Głównego P. T. T. na 1936 r., którego tekst załączamy na końcu niniejszego protokołu (uchwała nr. 32).

W dyskusji nad preliminarzem uczestnicy Zjazdu wypowiedzieli się dodatnio o skonstruowaniu preliminarza w sposób oszczędny i przewidujący, przy czym wiceprezes St. Osiecki zwrócił uwagę, że podstawą preliminarza jest samowystarczalność finansowa Towarzystwa i nie wstawianie w dochody zwyczajne pozycyj, przewidujących subwencje organów rządowych przy jednoczesnym utrzymaniu równowagi budżetowej.

VIII. *Wybory uzupełniające do władz Towarzystwa.* Zgodnie z § 30 statutu P. T. T. zostały na posiedzeniu Zarządu Głównego w dniu 16. V. b. r. wylosowane niżej wymienione osoby, stanowiące część składu Zarządu Głównego P. T. T. wybranego w roku 1935 pp.: inż. A. Firich, dyr. A. Kęsa, inż. A. Konopczyński, prof. A. Lenkiewicz, prof. Z. Lubertowicz, prof. F. Rapf, ppłk. W. Srokowski, T. Wróbel. W miejsce tych osób Przewodniczący zarządził wybór na nowych członków Zarządu Głównego w liczbie 8-miu wybranych na lat 3. Nadto na miejsce opróżnione po dyr. J. Wołkanowskim analogicznie zarządzony został wybór uzupełniający jednego członka Zarządu Głównego na 2 lata. P. J. K. Petecki wnosi imieniem Oddziału w Krakowie o odbycie wyboru najpierw na IV wiceprezesa Zarządu Głównego w związku z ustąpieniem dr Dorawskiego, a później nowych członków Zarządu Głównego, — przy czym pp. Nowicki i Wasung na stanowisko IV wiceprezesa stawiają kandydaturę mgr W. Krygowskiego. Kandydaturę poparł również wiceprezes St. Osiecki, po czym w zarządzonym głosowaniu p. mgr W. Krygowski został wybrany jednogłośnie IV wiceprezesem Zarządu Gł. PTT. (uchwała nr. 33).

W zarządzonym głosowaniu na opróżnione miejsca członków Zarządu Głównego zostali wybrani: a) na 3 lata pp.: dyr. A. Kęsa, inż. A. Konopczyński, prof. A. Lenkiewicz, prof. Z. Lubertowicz, J. K. Petecki, prof. F. Rapf, ppłk. W. Srokowski, T. Wróbel; b) na 2 lata p. red. J. A. Szczepański (uchwała nr. 34).

IX. *Wybory Głównej Komisji Kontrolującej.* Na wniosek Zarządu Głównego uchwalono wybrać Gł. Komisję Kontrolującą w składzie następującym: jako członków Gł. K. K. pp.: M. Dreszera, doc. dr M. Książkiewicza i dr K. Maślankiewicza; na zastępców członków Gł. K. K.: A. Nodzeńskiego, i doc. dr E. Ralskiego i P. Żmudę (uchwała nr. 35).

X. *Wolne wnioski i interpelacje.* Na wniosek p. Cz. Bajera z poprawką Prezydium P. T. T., uchwalono wezwać wszystkie Oddziały i Klub Wysokogórski P. T. T, aby założyły katalogi posiadanych zbiorów przeźroczy, a przede wszystkim cyklów przeźroczy wraz z tekstami odpowiadającym im odczytów oraz, aby zgłosiły powyższe Centralnemu Biuru P. T. T., które w ten sposób będzie dysponowało zestawieniem zbiorów przeźroczy, należących do Oddziałów P. T. T. (uchwała nr. 36).

P. T. Zwoliński przedstawia w swojem wyłącznie imieniu wniosek nagły o utworzenie Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i „Tow. Budowy i Eksploatacji Kolejki Linowej Kuźnice—Kasprowy Wierch", uzasadniając powyższe potrzebami współpracy terenowej.

Wniosek ten został jednomyślnie odrzucony, po przemówieniu wiceprezesa St. Osieckiego, który stwierdził, że stanowisko całego P. T. T. w powyższej sprawie pozostaje nadal jednolite przeciwne akcji Tow. Kolejki na Kasprowy, a nadto podobne stanowisko zajmuje w tej sprawie Oddział Zakopiański P. T. T., który również poglądy p. Zwolińskiego jednomyślnie odrzucił (uchwała nr. 37).

Następnie przewodniczący prof. dr W. Goetel zawiadomił o utworzeniu Komisji Organizacyjnej Parku Narodowego Tatrzańskiego, do której wejdzie wielu przedstawicieli P. T. T. w charakterze bądź członków bądź ekspertów; Komisja Parku Narodowego stanie się fachowym miarodajnym organem dla wszelkich spraw związanych z gospodarką turystyczną i ochroną przyrody na terenie Tatr.

Uchwalono przekazać do uchwalenia Zarządowi Głównemu następujący dezyderat zgłoszony przez p. T. Wysockiego: „Zjazd Delegatów uchwala rozciągnąć opłatę zniżkową członkowską przysługującą żonom członków, również na innych członków rodziny w wypadku, gdy głowa rodziny jest członkiem zwyczajnym P. T. T." (uchwała nr. 38).

Dezyderaty p. Kisielewskiego przekazano do Prezydium Zarządu Głównego względnie do Komisji Ochrony Gór P. T. T., celem dalszego urzędowania (dotyczą one ochrony naparstnicy i „srebrnych liści" na obszarze Beskidów Śląskich, umieszczania na schroniskach, lub na masztach obok schronisk lamp orientacyjnych w nocy, oraz zaopatrzenia wszystkich schronisk P. T. T. w kolejowe i autobusowe rozkłady jazdy ewent. w formie tablic, dotyczących obszaru danej grupy górskiej) (uchwała nr. 39).

Wreszcie po krótkiej dyskusji uchwalono powierzyć Prezydium Zarządu Głównego P. T. T. sprawę wzmożenia akcji wykładowo-propagandowej przy Oddziałach P. T. T. a drogą wygłaszania prelekcyj (możliwie z obrazami świetlnymi) w czasie akcji wykładowej innych organizacyj społecznych na prowincji (uchwała nr. 40).

XI. Na powyższym obrady Zjazdu Delegatów zostały przez Prezesa prof. dr W. Goetla zamknięte o godz. 19,45.

PRELIMINARZ BUDŻETOWY ZARZĄDU GŁÓWNEGO P. T. T. NA 1936 R.

DOCHODY:

I. Zwyczajne:

1) Legitymacje i nalepki			
a) 10.300 członków po zł 6.—		61.800,—	
b) 2.700 członków po zł 3.—		8.100,—	
c) 5.000 legitymacji po zł 2.—		10.000,—	
d) 13.000 nalepek A. S. T. T. po zł —,15		1.950,—	10.858,—
2) Nieruchomości:			
A) Dworzec Tatrzański			
a) Noclegi	4.000,—		
b) Restauracja	1.000,—		
c) Bibljoteka Publ.	720,—	5.720,—	
B) Szkoła Przem. Drzewnego		2.200,—	
C) Roztoka (schronisko)		200,—	
D) Różne		150,—	8.270,—
3) Górska Odznaka Turystyczna (Odznaki, protokoły, regulaminy)			2.000,—
4) Zwroty Oddziałów dłużnych (O. Katowice)			1.147,—
5) Subwencje samorządowe			2.700,—
6) Różne			2.333,—
			98.300,—

II. Nadzwyczajne:

Zwroty od Oddziałów dłużnych	8.000,—
Razem zł	106.300,—

WYDATKI:

I. Z w y c z a j n e:

1) Subwencje			
A) Oddziałom na roboty w górach .		10.700,—	
B) Klubowi Wysokogórskiemu P. T. T.			
a) na Fundusz Alpinistyczny . . .	1.500,—		
b) na wypr. w góry pozaeurop. . . .	2.500,—		
c) na Taternika	2 500,	6.500,—	
C) Inne:			
a) O. Krak. spłata poz. hip. . . .	1.060,—		
b) Naukowe	600,—		
c) Mjr H Gąsiorowskiemu	750,—		
d) T. O. P. R.	1.500,—	3.910,—	[illegible]
2) Roboty w górach Zarządu Głównego . . .			1.300,—
3) Wydawnictwa			
a) Wierchy		17.500,—	
b) Sprawozdanie roczne		1.500,—	19 000,—
4) Narciarstwo			3.250,—
5) Górska Odznaka Turystyczna			
a) Dalsza wypłata za wybicie odznak . . .		2.400,—	
b) Druki do G. O. T., regulaminy . . .		500 —	2.900,—
6) Posiedzenia, zjazdy, podróże			8.500,—
7) Administracja (Kraków i Zakopane)			
a) Centralne Biuro płace	14.720,—		
b) Centralne Biuro utrzymanie	7.045,—	21.765 —	
c) Biuro Zakopane płace	5.700,—		
d) Biuro Zakopane utrzymanie	735,—	6.435,—	
e) Ubezpieczalnia społecz.		1.790,—	29.990,—
8) Nieruchomości			
a) Dworzec Tatrzański (utrzym. i rem.) . .		4.000,—	
b) Administracja nieruchomości . . .		400,—	4.400,—
9) Ubezpieczalnia, podatki, koszta prawne . .			1.300,—
10) Druk legitymacyj i nalepek			2.000,—
11) [illegible]			
a) prenumeraty wydawnictw		[illegible]	
b) składki do innych towarzystw . . .		1.900 —	2.130,—
12) Do dyspozycji Prezydium			2·420,—
			98.300,—
II. N a d z w y c z a j n e:			
(na subwencje Oddziałom, roboty [illegible] i [illegible] prace bież.).			8.000,—
		Razem zł	106.300,—

c) Posiedzenia.

W okresie sprawozdawczym tj. od 1. IV. 1936 do 31. III. 1937 r. prócz Zjazdu Delegatów w dniu 17 maja 1936 r., odbytego w Krakowie, odbyło się 5 posiedzeń Zarządu Głównego, a to w dniach 16. i 17. V., 5. VII., 25. X. 1936 r. oraz 28. II. 1937 r., 4 konferencje prezydialne, a to w dniach 16. V., 13. VII., 16. XII. 1936 r. oraz 7. II. 1937 r. Ponadto odbyło się parę posiedzeń różnych komisyj pracujących w ramach Zarządu Głównego, a więc: Komisji Narciarskiej w dniach 5. VII. i 24. X. 1936 r. oraz 7. V. 1937 r., Komisji Górskiej Odznaki Turystycznej P. T. T. w dniach 23. VII., 29. IX., 5. X., 16. X., 21. X., 18. XI., 16. XII. 1936, oraz 25. I. 1937 r. Ponadto w okresie sprawozdawczym powołano do życia Komisję Ochrony Gór P. T. T., której posiedzenia odbyły się w dniach: 16. V., 25. X. 1936 r. oraz 27. II. 1937 i Komisję do spraw turystyki młodzieży, której posiedzenie odbyło się dnia 24. X. 1936 r.

Z Komisyj Międzyoddziałowych: Komisja Zachodnio-Beskidzka odbyła posiedzenie dnia 5. VII. 1936 r. w Krakowie, Komisja Wschodnio-Beskidzka plenarnie obradowała w dniach 27. VII. 1936 (Lwów) i 4. II. 1937 (Lwów), I. Podkomisja Wschodnio-Beskidzka w dniu 12. XII. 1936 r., II. Podkomisja Wschodnio-Beskidzka w dniach: 23. X. 1936 we Lwowie i 24. IV. 1937 r. w Stanisławowie, zaś Komisja Tatrzańska w dniach: 4. VII. i 25. IX. 1936 r. W obrębie tej Komisji obradowały dwie Podkomisje: Podkomisja do robót w górach 10. X. 1936; Podkomisja do spraw gospodarki schroniskowej 10. X. 1936 r. Dnia 26. IX. 1936 r. odbyło się w Nowym Smokowcu (Czechosłowacja) posiedzenie wspólne Komisyj Tatrzańskich P. T. T. i Klubu Czeskosłowackich Turystów.

Ponadto Główna Komisja Porozumiewawcza P. T. T. i P. Z. N. odbyła 4 posiedzenia, a to w dniach: 10. VI., 29. VII., 13. X. i 22. XII. 1936 r., nadto odbyło się posiedzenie Terenowych Komisyj Porozumiewawczych P. T. T. i P. Z. N.; Wschodnio-Beskidzkiej dnia 21. II. we Lwowie i Zachodnio-Beskidzkiej dnia 24. XI. 1936 r. w Krakowie.

d) Prace regulaminowe.

W dziedzinie administracji opracowano i wprowadzano w życie regulaminy ramowe dla Sekcyj narciarskich i Sekcyj Ochrony Gór P. T. T. Nadto przygotowano regulamin Komisji Ochrony Gór oraz ramowy dla Sekcyj ratowniczych P. T. T. Również uzupełniono regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej, rozszerzając znacznie i poprawiając spisy wycieczek i przewodników do G. O. T.

e) Prace Głównej Komisji Kontrolującej.

Członkowie Głównej Komisji Kontrolującej P. T. T. w ubiegłym okresie sprawozdawczym przeprowadzali kilkakrotnie kontrolę ksiąg i alegatów Zarządu Głównego P. T. T. oraz Oddziałów w Drohobyczu, Stryju, Stanisławowie, Kołomyi, Kosowie, Lwowie (wraz z Kołem w Dolinie) i Katowicach.

f) Centralne Biuro P. T. T.

Centralne Biuro P. T. T. pracowało również w ubiegłym okresie rocznym z całą intensywnością. Agendy Towarzystwa, wykazując tendencję istotnie pełnego i wszechstronnego zajęcia się całym zespołem zagadnień górskich w Polsce, wymagały pracy zarówno wytężonej, jak żywej i wydajnej szczupłego personelu Centrali P. T. T. Dla informacyj podajemy, że od kilku lat notowany stały wzrost korespondencji, przechodzącej przez Centralę P. T. T., trwa nadal; załatwiono ogółem 7.516 pism (w 1935 r. — 7.051), w tym 2.523 pism wpłynęło do Centralnego Biura (w 1935 r. — 2 422), zaś 5.293 wyszło (w 1935 r. — 5.285). Nadto kasa i księgowość w 1936 r. załatwiły 3.587 spraw (w 1935 r. — 3.060). Łącznie więc Centrala P. T. T. w ub. r. załatwiła 11.103 sprawy (tj. o 336 więcej niż w 1935 r.).

Pracami Centrali P. T. T. kierował, podobnie jak w ubiegłych latach, mgr Witold Mileski, pracując w stałym kontakcie z prezesem P. T. T. prof. dr W. Goetlem, wiceprezesem mgr Wł. Krygowskim, sekretarzem generalnym J. A. Szczepańskim, zast. sekretarza J. K. Peteckim i skarbnikiem gener. dr Wł. Łabą.

Centralne Biuro P. T. T. prowadziło całą stronę administracyjną (kancelaryjną, korespondencję, gospodarczo-skarbową, rachunkową, księgowości, informacyjną, referatową) Zarządu Głównego. Filia Cetralnego Biura w Zakopanem, prowadziła turystyczną kancelarię informacyjną i zarząd Dworca Tatrzańskiego, sprawy przewodnickie, częściowo też sprawy ratownictwa górskiego, zarządu nieruchomości P. T. T. w Tatrach itd.

Centrala P. T. T. w Krakowie miała sobie powierzone prowadzenie nadto następujących działów: propagandy, informacyj prasowej i radiowej, dostarczania artykułów, komunikatów i notatek do prasy turystycznej, administrację wydawnictw P. T. T., uzupełnianie Centralnej Biblioteki P. T. T., opracowywanie wszelkich materiałów dla władz i organów państwowych (zestawienia, statystyki, mapy, notatki, opinie), wykonywaniem uchwał Komisyj Zarządu Głównego P. T. T. Nadto kierownictwo i nadzór nad robotami w górach Zarządu Głównego, przede wszystkim w zakresie ścieżek i znakowania, a także sprawy ochrony przyrody i kontaktu z pokrewnymi organizacjami i instytucjami krajowymi i zagranicznymi, przeprowadzał Kierownik Centralnego Biura.

3. LICZBA I RUCH CZŁONKÓW.

W roku 1936 Polskie Tow. Tatrzańskie liczyło 14.026 członków oraz uczestników i uczestników-narciarzy.

Celem ustalenia rzeczywistej liczby członków przeprowadzono dokładne porównania między liczbami podanymi w sprawozdaniach rocznych przez Oddziały a ilością zakupionych przez Oddziały w Zarządzie Głównym nalepek. Jeżeli Oddział

L. p.	Oddział	1936 r. Liczba członków	L. uczest.	Razem	członków i uczest. w 1935 r.	Przybyło	Ubyło
1	Biała	517	6	523	508	15	
2	Bielsko	1.833	69	1.902	2.017	—	115
3	Bochnia	17	—	17	27	—	10
4	Cieszyn	711	—	711	917	—	206
5	Częstochowa	80	—	80	98	—	18
6	Drohobycz	343	7	350	157	193	—
7	Gorlice	41	—	41	39	2	—
8	Przemyśl-Jarosław*	91	2	93	54	39	—
9	Jordanów	43	—	43	50	—	7
10	Kalisz	63	—	63	29	34	—
11	Katowice	2.360		2.360	2.236	124	—
12	Kielce	46	5	51	65	—	14
13	Kołomyja	142	1	143	73	70	—
14	Kosów	35	—	35	—	35	—
15	Kraków	1.663	29	1.692	1.785	—	93
16	Krościenko	32	—	32	20	12	—
17	Krynica	62	8	70	70	—	—
18	Lwów	1.132	14	1.146	1.009	137	—
19	Łódź	303	8	311	260	51	—
20	Nowy Sącz	166	40	206	192	14	—
21	Nowy Targ	75	—	75	54	21	—
22	Poznań	344	1	345	371	—	26
23	Rabka	41	2	43	49	—	6
24	Radom	16	1	17	24	—	7
25	Sanok	88	—	88	—	88	—
26	Sosnowiec	375	4	379	391	—	12
27	Stanisławów	311	3	314	277	37	—
28	Stryj	56	—	56	31	25	—
29	Tarnów	205	9	214	216	—	2
30	Warszawa	1.806	—	1.806	1.494	312	—
31	Wilno	38	1	39	30	9	—
32	Zakopane	394	—	394	414	—	20
33	Żywiec	387		387	412		25
	Razem	13.816	210	14.026	13.369	1.218	561

* W jesieni roku sprawozdawczego Oddział w Jarosławiu połączył się z Kołem Przemyskim Oddziału Lwowskiego tworząc Oddział Przemysko-Jarosławski.

podawał liczbę członków większą niż ilość zakupionych nalepek, przyjmowano tę ostatnią, jeżeli mniej, to decydowała ilość podana przez Oddział, gdyż znaczyło to, że nie wszystkie nalepki pobrane w Zarządzie Głównym zostały rozsprzedane. W ten sposób stan wyszczególniony w sprawozdaniu, jest stanem rzeczywistym.

Członków zwyczajnych było w 1935 r. — 13.070, obecnie jest — 13.816 czyli przybytek wynosi 746 osób. Uczestników i uczestników-narciarzy było w ubiegłym roku 299, w roku bieżącym jest ich 210, czyli za ten rok ubytek zamyka się cyfrą 89 osób. Łącznie więc, w stosunku do roku 1935, 1936 rok przyniósł nam podniesienie stanu liczebności członków o 657 osób.

Powyżej przytoczona tablica ilustruje obecny stan ilościowy członków oraz umożliwia porównawcze wnioski w stosunku do ub. r. w poszczególnych Oddziałach.

4. PRACE TURYSTYCZNE W GÓRACH.

a) Schroniska, stacje turystycze i schrony.

Ubiegły okres sprawozdawczy zaznaczył się dalszą wytężoną pracą Oddziałów P. T. T. na polu gospodarki schroniskowej. Mimo ciężkich warunków finansowych oraz zupełnego niemal zdania na własne siły akcji rozbudowy sieci schronisk turystycznych w górach polskich, działalność nietylko nie została zahamowana, lecz objęła nawet swym zasięgiem nowe tereny. Stało się to zarówno drogą rozbudowy istniejących lub rozpoczętych schronisk w górach, oraz tworzeniem nowych stacyj turystycznych i noclegowych na Podkarpaciu, jak też rozpoczęciem budowy kilku obiektów, przewidzianych planem zagospodarowania Karpat Polskich.

Cała powyższa akcja odbywała się częściowo własnymi środkami pieniężnymi Oddziałów P. T. T., przy czym niezwykle podkreślenia godnym objawem był fakt przyjścia z poważną pomocą finansową mniej zasobnym a pracującym w górach Oddziałom Towarzystwa przez szereg Oddziałów zamożniejszych. Akcja ta, prowadzona z inicjatywy Zarządu Głównego, pod koniec roku została wzmocniona przez propagandę sprzedaży przez Oddziały, wśród swych członków i sympatyków Towarzystwa specjalnie wydanych nalepek, z których dochód płynie na „Fundusz Budowy Schronisk P. T. T.".

Nie można pominąć tu pomocy finansowej, udzielonej Oddziałom bezpośrednio przez Zarząd Główny P. T. T., jak też przez Wydział Turystyki Min. Komunikacji (względem dwóch Oddziałów Towarzystwa), oraz gminy miejskiej i Komisji uzdrowiskowej w Zakopanem.

Na obszarze *Tatr* wykonano następujące inwestycje w schroniskach: Oddział Zakopiański przeprowadził oświetlenie schroniska w Dolinie Pięciu Stawów Polskich gazolem (skroplonym gazem ziemnym), co dało doskonałe wyniki przy znacznej oszczędności; zainstalowano również prowizoryczne ustępy zimowe. W schronisku S. N. P. T. T. na Hali Pysznej wykonano wodociąg i umeblowano świeżo rozbudowane części schroniska, przede wszystkim jadalnię; również to schronisko otrzymało instalację oświetlenia budynku gazolem.

W schronisku w Roztoce, Oddział Krakowski wykończył instalację centralnego ogrzewania, zaprowadził nowe umywalnie i natryski i ogrodził posiadłość P. T. T. dookoła schroniska nowym płotem. W schronisku nad Morskim Okiem przeprowadzono bieżące adaptacje, remonty i naprawy oraz uzupełniono inwentarz.

Oddział Warszawski przeprowadził bieżące remonty w schronisku na Hali Gąsienicowej, przemalował wnętrza, umeblował na nowo salę jadalną, zaprowadził nowe umywalnie i natryski.

W Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem Zarząd Główny zakupił nowe koce i bieliznę pościelową, oraz część nowego inwentarza; naprawiono również dach budynku i przeprowadzono liczne remonty bieżące. Zniżka cen noclegowych w Dworcu Tatrzańskim, spowodowała b. znaczny wzrost frekwencji noclegowej w tym obiekcie.

Oddział Zakopiański P. T. T. przystąpił do utworzenia trzech nowych stacyj noclegowych P. T. T. w punktach o znaczeniu turystycznym: w schronisku prywatnym na Łysej Polanie (opodal mostu granicznego przez Białkę do Jaworzyny Spiskiej) o 10-ciu łóżkach i 5-ciu siennikach i z restauracją turystyczną na miejscu, na Kirach przy restauracji Słowińskiego (ujście Doliny Kościeliskiej), oraz w prywatnym schronisku na Huciskach w Dolinie Chochołowskiej.

W Beskidach Zachodnich mamy do zanotowania przeprowadzone dzięki życzliwemu stanowisku Ministerstwa i Dyrekcyj Poczt i Telegrafów połączenia z siecią telefoniczną schronisk P. T. T.: pod Baranią Górą, na Pilsku, na Babiej Górze i na Turbaczu. Opracowywane są dalsze plany połączeń telefonicznych schronisk górskich.

Koło w Dziedzicach Oddziału Bielskiego przystąpiło do rozbudowy schroniska na Przegibku pod Rycerzową. — Oddział Jordanowski pomnażał w miarę swych możności urządzenie wewnętrzne schroniska pod Policą, dążąc do jego całkowitego wykończenia zgodnie z pierwotnymi projektami. W schronisku na Turbaczu roboty Oddziału Nowotarskiego prowadzone były w całej pełni, przy czym wynikiem ich jest nakrycie wykończonej części schroniska prowizorycznym dachem i pełne urządzenie wewnętrzne tej części.

Oddział Nowosądecki rozpoczął energicznie budowę nowego schroniska na Przehybie. W zbudowanym baraku gospodarczym mieści się tymczasowy schron, obejmujący 16 miejsc noclegowych i skromny bufet.

Oddział Tarnowski urządził w pensjonacie „Orlęta" stację turystyczno-narciarską w Piwnicznej (stacja ta na razie czynna jest jedynie w sezonie zimowym).

W Beskidzie Środkowym (w jego części wschodniej) zanotować musimy objęcie przez Oddział Sanocki „wartowni" przy tunelu w Łupkowie, w której będzie urządzone schronisko P. T. T. o 8 łóżkach i 22 siennikach.

W Beskidach Wschodnich Oddział Przemysko-Jarosławski uruchomił trzy stacje turystyczne: w Siankach, w schronisku Okr. Urzędu W. F. i P. W., tamże w pensjonacie p. Stefańskiej, oraz w Rozłuczu w schronisku Okr. Urzędu W. F. i P. W. i w pensjonacie „Adria".

Koło w Skolem Oddziału Drohobyckiego przeniosło stację noclegową P. T. T. z hotelu Hennenfelda do gmachu „Sokoła" (ul. Piłsudskiego), gdzie mieści się również biuro informacyjne Koła w Skolem i gdzie można pożyczać klucze do górskich schronów turystycznych P. T. T. (niezagospodarowanych) na terenie Bieszczadów. W sieci tych schronisk zaszły pewne zmiany, gdyż zlikwidowane zostało schronisko na Czerenyszczu pod Paraszką i w Oporcu. Natomiast przeprowadzono gruntowny remont schronu na Zełeminie tj. założenie nowych podwalin, poprawę wiązania dachowego, przeróbkę i sprawienie nowych pieców, uszczelnienie ścian, zakup łóżek i sporządzenie prycz. Również schron na Magórze został wyremontowany przez wymianę ścian i podwalin, urządzenie prycz i pieca, uszczelnienie ścian, naprawę i uzupełnienie podłóg itp. — W schronie na Błyścach naprawiono dach, urządzono nowe prycze i przeprowadzono naprawę podwalin i drzwi.

Oddział Drohobycki zakończył rozbudowę schroniska pod Ciuchowym Działem w Orowie i rozpoczął generalny remont schroniska pod Czarną Górą w dolinie Majdańskiego Potoku (Malmanstal), które to prace będą prowadzone również w 1937 r.

Oddział Lwowski wykończył schronisko na Przełęczy Wyszkowskiej, posiadające 25 miejsc noclegowych, wybudował schronisko na Ruszczynie, (wymagające jeszcze wykończenia wewnętrznego) oraz schronisko w dolinie Mołody (również nie wykończone całkowicie).

W schroniskach Oddziału Stanisławowskiego przeprowadzono szereg inwestycyj, a to w schronisku pod Chomiakiem rozpoczęto budowę muru oporowego i rowu odwadniającego, w schronisku na Zaroślaku przeprowadzono remont i zmiany, skutkiem których zwiększyła się ilość pokojów 2 i 3 osobowych, nadto schronisko otrzymało bezpośrednie połączenie telefoniczne z Worochtą, co ma doniosłe znaczenie zwłaszcza w razie nieszczęśliwych wypadków. W realizacji programu rozbudowy schronisk przystąpił Oddział z końcem sezonu letniego roku 1936 do budowy nowego schroniska turystycznego przy Klauzie Zubrynce pod Doboszanką. Budowę rozpoczął Oddział i kontynuuje nadal mimo sezonu zimowego i trudnych warunków atmosferycznych przy bardzo skromnych środkach materialnych nadrabiając niejednokrotnie braki finansowe dużym wysiłkiem i ofiarną pracą członków Zarządu. Kierownictwo budowy spoczywa w rękach: inż. Tadeusza Noskiewicza i inż. Stefana Ohly'ego. Schronisko przy Klauzie Zubrynce pod Doboszanką na wysokości ca 1.000 m n. p. m. wykonane będzie jako budynek drewniany i jednopiętrowy.

W roku sprawozdawczym Oddział rozpoczął reorganizację stacyj istniejących w liczbie 12, a nadto powstały jego staraniem 3 nowe stacje turystyczne P. T. T. (1 w Broszniowie i 2w Jaremczu).

Dzięki przychylnemu stanowisku Ministerstwa Poczt i Telegrafów otrzymały w okresie sprawozdawczym połączenia telefoniczne schronisko Oddziału na Zaroślaku pod Howerlą bezpośrednie z Urzędem Pocztowym w Worochcie (przed tym za pośrednictwem Placówki Straży Granicznej), schronisko Oddziału na Przełęczy Tatarskiej bezpośrednie z Urzędem Pocztowym w Tatarowie nad Prutem. Dużo do zawdzięczenia ma w tej mierze Oddział Towarzystwu Przyjaciół Huculszczyzny, z którym także w innych dziedzinach zwłaszcza propagandy turystyki na Huculszczyźnie nawiązał Oddział ścisłą współpracę.

Oddział Kołomyjski opracował plany budowy schroniska na Munczeliku, które ma być wystawione na nieruchomości, ofiarowanej Towarzystwu przez gminę Kosmacz. Prace przygotowawcze do budowy są w toku.

Oddział w Kosowie rozpoczął energicznie prace nad budową nowego, odpowiadającego właściwym potrzebom schroniska w Burkucie. Oddział administruje zdrojem mineralnym w Burkucie i prowadzi sprzedaż wód w butelkach, pod zwierzchnim kierunkiem Zarządu Zdrojowisk państwowych.

Poza terenem karpackim mamy do zanotowania przystąpienie Oddziału w Zagłębiu Dąbrowskim do budowy własnego schroniska w Bydlinie obok ruin zamku w Rabsztynie i pola bitwy w Krzywopłotach. Jest to objaw wchodzenia turystyki górskiej na teren Jury Krakowsko-Częstochowskiej, która może stanowić również w pewnych okresach roku niezły teren narciarski, położony opodal wielkich skupień miejskich i przemysłowych. W łączności z tym pozostaje fakt organizowania przez Koło w Olkuszu stacji turystycznej P. T. T. w Ojcowie.

Dzięki staraniom Zarządu Głównego P. T. T. została w Miejskim Domu Wycieczkowym w Krakowie urządzona stacja noclegowa dla członków naszego Tow.

Stan zagospodarowania gór polskich przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie przedstawia się obecnie w sposób następujący:

Teren	[illegible]	Schronisk zagospodar.	[illegible]	[illegible]	Kiosków	Miejsc noc.	[illegible]	Noclegów prymityw.
Tatry i Podhale	9	6	3	[illegible]		727	513	214
[illegible] .	38	17	20	[illegible]	1	1410	678	732
[illegible] .	77	18	47	10	2	1575	1005	570
Poza terenami Karpat .	2	1	1	—	—	80	75	5
Razem . . .	126	42	71	10	3	3792	2271	1521

Z powyższego wynika, że w porównaniu z rokiem ubiegłym liczba obiektów noclegowych P. T. T. wzrosła o 10 (w tym, o 4 schroniska zagospodarowane całorocznie). Liczba miejsc noclegowych wzrosła w ciągu 1936 r. o 262, w tym na terenie Tatr wzrost wyniósł 37, w Beskidach Zachodnich, 3, w Beskidach Wschodnich (wraz z częścią wschodnią Beskidu Środkowego) 172, poza terenem karpackim 50.

b) Szlaki turystyczne.

Akcja P. T. T. w zakresie utrzymywania sieci znakowanych barwnie szlaków turystycznych na obszarze całych Karpat Polskich idzie co roku w dwu kierunkach: w dążności do zachowania jak najlepszego stanu istniejących w terenie szlaków (konserwacja szlaków) oraz w działalności, polegającej na uzupełnianiu sieci na tych odcinkach Karpat, gdzie jeszcze dawała się odczuwać potrzeba wyznakowania pewnych tras turystycznych. Po wykończeniu znakowania najważniejszego w tej dziedzinie urządzenia P. T. T. w górach: t. j. „Głównego szlaku karpackiego P. T. T. im. J. Piłsudskiego" (trasa: Ustroń — Żabie, wzdłuż całych Karpat Polskich), pozostają mniej lub więcej ważne uzupełnienia oraz wykonywanie szlaków dla potrzeb lokalnych. Poza znakowaniem normalnym, godzi się nadmienić, że w pewnej mierze prowadzi się również znakowanie specjalnymi znakami zimowymi (barwne krzyże) na trasach górskich o szczególnym znaczeniu

narciarskim, lub będących narciarskimi wariantami (na pewnych odcinkach) tras letnich. Wreszcie należy zaznaczyć, iż P. T. T. przystąpiło w niektórych okolicach górskich do budowy specjalnie dla celów turystyki pieszej ścieżek turystycznych (przez układanie głazów, przecinanie stoku, zakładanie zakosów, przecinanie kosodrzewiny); utrzymuje się również pokaźną liczbę mostków i kładek na potokach oraz liczne ubezpieczenia metalowe na trasach skalnych (w Tatrach i na jednym szlaku na Babiej Górze).

W szczególności w ub. roku wykonano następujące roboty:

Tatry i Podhale.

Zarząd Główny P. T. T. odnowił barwne znakowanie na kilkunastu szlakach tatrzańskich i podtatrzańskich wzmocnił ochwiane klamry i łańcuchy na Orlej Perci, w Małym Giewoncie, na Zawracie i na Świnicy, przeprowadził częściowo naprawę ścieżek z Hali Gąsienicowej na Liliowe i na Suchą Przełęcz, zapoczął budowę wąskiej grzbietowej ścieżki od Czerwonych Wierchów głównym grzbietem Tatr po Świnicę, (na razie wykonano odcinek Sucha Przełęcz—Liliowe—Świnicka Przełęcz), ustawił nowe kładki na Suchej Wodzie przy Psiej Trawce i dwie w dolinie Strążyskiej, poumieszczał kilka nowych drogowskazów i tablic orientacyjnych. Nadto Sekcja Narciarska P. T. T. wykonała niektóre nowe znakowania narciarskie na kilku trasach zimowych. Poza tym przeprowadzono w czerwcu, jak co roku, odśnieżenie zawalonych zimowymi opadami, najpopularniejszych tras górskich (Zawrat, niektóre odcinki Orlej Perci itp.).

Prace powyższe kosztowały ok. 3.000 zł. Stan sieci szlaków zostanie w najbliższym okresie w związku z powstaniem Parku Narodowego w Tatrach ostatecznie spetryfikowany i w przyszłości (poza koniecznością kapitalnej naprawy kilku ścieżek) pozostanie jedynie robota konserwacyjna w tej dziedzinie. Ogółem w Tatrach i na Skalnym Podhalu odnowiono 106½ km szlaków i zbudowano 2½ km nowych ścieżek.

Beskidy Zachodnie.

Oddział w Katowicach odnowił następujące szlaki: z Milówki do Kamesznicy, a następnie do schroniska na Baraniej, 4 km, żółty; Węgierska Górka — Barania, 14 km, czerwony; Kubalonka — Barania, 14 km, czerwony; Równica—Kamienny—Malinowska—Barania, 20 km, niebieski; Ustroń — Równica i Ustroń — Równica — Brenna, 28 km, czerwony, zielony.

Oddział w Bielsku odnowił następujące szlaki: Rajcza—Rycerzowa przez Młodą Horę, 13½ km, czerwony; Sól—Przegibek, 11 km, zielony; st. kolej. Grodziec na Śl. do znaków czerwonych idących na Błotny, 9¼ km, zielony; od zetknięcia się koloru zielonego z czerwonym idącym na Błotny do st. kolej. Jaworze, 7 km, czerwony. Nadto do szlaku z Soli na Przegibek dodano nowy odcinek Sól — Rycerka Dolna, 4 km, zielony.

Koło w Dziedzicach Oddziału Bielskiego wykonało również połączenia znakowane od schroniska na Przegibku w dwie strony ku głównemu szlakowi karpackiemu P. T. T.

Koło w Wadowicach Oddziału w Żywcu wykonało odnowienie szlaków: Wadowice—Leskowiec—Hucisko, 26 km, niebieski; Mucharz—Królewizna—Leskowiec—Gancarz, 10 km, zielony; Lachowice—Leskowiec, 10 km, żółty; Skawce—Tarnawska Góra—Makowa Góra—Leskowiec—Kocierz, 20 km, czerwony.

Oddział w Jordanowie odnowił znaki na szlakach. Bystra—Psia Dolina—Polica, 12 km, niebieski; Jordanów—Mała Sidzina—Polica, 12 km, żółty, oraz Jordanów—Naroże—Polica—Krowiarki (szlak główny), 14 km, czerwony; nadto wykonano w myśl dawnych a niewykonanych dotąd uchwał znakowanie nowe odcinka Polica—Żeleźnica—Przełęcz Sieniawska, 28 km, niebieski oraz odcinka Przełęcz Krowiarki—Zubrzyca Górna (połączenie z szlakiem poprzednim z Policy), 4 km, zielony.

Oddział w Tarnowie odnowił szlaki: Krościenko—Lubań—Przełęcz Ochotnicka, 23 km, czerwony; Szopka koło 3 Koron—Czorsztyn—Niedzica, 15 km, niebieski; Niedzica—Łapsze—Pawlikowski Wierch—Jurgów, 19 km, biały-czerwony-biały; Lubań—Czorsztyn, 8 km, niebieski; Niedzica—Kacwin—Molkówka—Pieskowy Wierch—Stary Wierch—Łapszanka Górna, 23 km, niebieski. Nadto wytrasowano szlak Clęż-

kowice—Gorlice (znakować się będzie w 1937 r.), oraz uzupełniono znaki na szlaku Rożnów—Buhowiec—Ciężkowice.

Oddział w Nowym Targu wyznakował nowy szlak z Łopusznej na Turbacz, 12 km, niebieski, oraz odnowił znaki na szlakach: Nowy Targ—Turbacz, 12 km, żółty; Turbacz—Przełęcz Ochotnicka, 14 km, czerwony; Turbacz—Gorc, 12 km, zielony.

Oddział w Nowym Sączu wykonał nowe szlaki oraz odnowił (zmieniając lub przedłużając w paru odcinkach trasy) znaki na szlakach: Kamienica—Modyń—Limanowa, 20 km, niebieski; Limanowa—Jaworz—Chełm—Just, 17 km, niebieski; Nowy Sącz—Ostra—Makowica, 17 km, zielony; Przystanek Łomnica—Łomnica—Hala Łabowska, 11 km, niebieski; Grybów— Chełm—Warzka, 10 km, niebieski.

Oddział w Krynicy wyznakował nowy szlak Krynica—Krzyżowa Góra, 1½ km, zielony, oraz odnowił szlaki: Krynica—Jaworzyna—Muszyna, 17 km, zielony; Krynica—Powroźnik—Leluchów, 18 km, niebieski; Krynica—Huzary—Dzielec—Izby, 14 km, czerwony.

Beskidy Wschodnie.

Oddział w Sanoku konserwował założone przed dwoma laty szlaki we wschodniej części Beskidu Środkowego: Przełęcz Dukielska—Halicz (odcinek Głównego szlaku Karpackiego, 90 km, czerwony), Rabia—Skała—Wetlina, Wielka Rawka—Połonina Bukowska, Komańcza—Duszatyn—Wianil, do szlaku głównego—Smerek—Połonina Wetlińska. Na tych szlakach, odnowiono ok. 40 km, nadto przedłużono o 2½ km szlak z Sanoka na Białą Górę—Słony Wierch—do drogi do Birczy.

Oddział w Drohobyczu nowo wyznakował szlak narciarski Szeroki Werch—Kruhły—Majdan, 8 km, Krzyże zielone; nadto odnowił szlaki: Malmanstal—Połonina Wysoki Werch—Ilnik—Turka, 36 km, czerwony; Malmanstal—Widnoha, 5 km, czerwony; Ciuchowy Dział—Urycz, 5 km, czerwony; Orów—Kruszelnica—Paraszka, 25 km, zielony; oraz częściowo Skole—Zełemin—Magóra, 85 km, niebieski. Na szlakach tych wykonano znakowanie nowe na odcinkach, na które przeniesiono częściowo całkiem nowo przebieg trasy, po skasowaniu znaków na odcinkach zarzuconych.

Oddział we Lwowie odnowił szlaki: schronisko w Jali potokiem Bystryk—Ruszczyna, 15 km, zielony; schronisko w Jali popod Sywulę—Ruszczyna, 19 km, niebieski; schronisko w Mołodzie—Grofa, 8 km, czerwony; schronisko w Jali—doliną potoku Zhonyłów—Płyśce, 12 km, żółty; schronisko w Mołodzie przez szczyt Mołody—przełęcz Sołotwińska wraz z przecięciem nowej ścieżki w kosodrzewinie, 10 km, czerwony; Sołotwina schronisko w Świcy, 10 km, niebieski; schronisko w Świcy—dolina potoku Perebyte pod Jajko Ilemskie—Pohaniec, 13 km, niebieski; schronisko w Świcy dolina Mołody (Piskawa) przez Hyczę, 14 km, żółty.

Oddział w Kołomyi wykonał szereg nowych znakowań turystycznych na Huculszczyźnie: Jabłonków—popod Łebedynem—Szeszory, 14 km, czerwony; Jabłonków—Przełęcz pod Karmaturą—Prokurawa, 14 km, zielony; Kosmacz—Czarny Groń—Krzyworównia, 27 km, niebieski; Kosmacz—Rotyło—ujście Krywca, 28 km, żółty; Bukowiela—Kostrzyca, 6 km, żółty; Kostrzyca—Żabie—Ilcia, 10 km, zielony, oraz odnowił szlak: Żabie—Słupejka—Grahit—Kosmacz, 30 km, czerwony.

Oddział w Kosowie wyznakował dwa nowe szlaki turystyczne: Kosów—Szeszory przez stary bór świerkowy, 6 km, czerwony; Kosów—Michałków—Sokólskie, 12 km, czerwony.

Nadto, we wszystkich częściach Karpat Polskich P. T. T. utrzymywało i pomnażało sieć drogowskazów i tablic orientacyjnych; w tym dziale wspominamy przede wszystkim akcję Oddziałów w Bielsku, Jordanowie, Nowym Targu, Drohobyczu, Stanisławowie, Kołomyi i Kosowie. Również w głównych punktach wyjściowych, niektóre Oddziały i Koła poumieszczały nowe ogólne tablice orientacyjne i mapy turystyczne (szczególnie na stacjach kolejowych).

Uwzględniając powyższe dane, otrzymujemy następujące wyniki ogólne:

W ciągu 1936 r. wykonano ogółem n o w y c h szlaków:

w Tatrach i na Podtatrzu	2½ km
w Beskidach Zachodnich	82 km
w Beskidach Wschodnich	119½ km
tj. r a z e m	204 km

W ten sposób kilometraż barwnie znakowanych i przez P. T. T. utrzymywanych w Karpatach górskich szlaków turystyczn. wyraża się liczbą: 4209 km.

Z pośród istniejących poprzednio szlaków odnowiono, naprawiono i uzupełniono znaki i przebieg kompletnie w następujących cyfrach:

w Tatrach i na Podtatrzu	106½ km
w Beskidach Zachodnich	454 km
w Beskidach Wschodnich	327 km
tj. razem	887½ km

Jak widzimy ten dział pracy, mimo „nasycenia" Karpat szlakami nie ustaje, choć z roku na rok czytelnik, obserwując cyfry, stwierdzi stałe przesuwanie się przeważnego nacisku prac w tej dziedzinie na konserwację i odnawianie szlaków z akcji, mającej na celu znakowanie nowych tras turystycznych w górach. Toteż sieć szlaków P. T. T. z obecnej wysokości przeszło 4.200 km niewiele już posunie się wzwyż, a cała akcja Towarzystwa będzie się kierowała na rzetelne, porządne utrzymywanie wypracowanej i założonej przez siebie w terenie sieci górskich szlaków turystycznych w Polskich Karpatach.

c) Ulgi i przywileje członków P. T. T.

W ubiegłym roku korzystali członkowie P. T. T. z następujących ulg i udogodnień: Konwencja turystyczna z Czechosłowacją uprawniała nadal członków posiadających legitymacje konwencyjne, zatwierdzone przez właściwe starostwo i konsulat czechosłowacki do przekraczania granicy i przebywania w obrębie pasa konwencyjnego bliżej w konwencji określonego.

W schroniskach oraz stacjach noclegowych Towarzystwa przysługują naszym członkom zniżki od cen noclegowych oraz pierwszeństwo w zajmowaniu miejsc noclegowych przed nieczłonkami T-wa do godzin wieczornych określonych regulaminem schroniskowym.

Członkowie otrzymują bezpłatnie rocznik T-wa p. t. „Wierchy", którego tom XIV ukazał się w grudniu 1936 r., oraz miesięcznik p. t.: „Turysta w Polsce", wydawany przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Polski Związek Narciarski i Polski Związek Kajakowy i rozsyłany bezpłatnie wszystkim członkom P. T. T. Periodyk ten od stycznia 1937 r. ukazywać się zaczął jako wydawnictwo Ligi Popierania Turystyki, przy czym materiały dostarczane przez P. T. T., są w kronice turystycznej uwzględniane. Rocznik „Wierchy" otrzymują członkowie z dołu przy prolongacie legitymacyj. Członkowie mogą nabywać ponadto w Biurach Towarzystwa po cenach zniżonych różne publikacje, tak wydane przez Towarzystwo jak i obce, od cen których uzyskało Towarzystwo specjalne zniżki.

Dzięki przychylności odnośnych czynników wojskowych, członkowie nasi w dalszym ciągu korzystali ze zniżek w dwu schroniskach Okręgowego Ośrodka P. W. i W. F. przy X D. O. K., a to w Siankach i w Rozłuczu.

W ciągu całego sez. letniego członkowie nasi korzystali z biletów 1000 i 2500 km przy czym zaznaczyć należy, że dzięki staraniom Zarządu Głównego do spisu stacyj wyjazdowych i docelowych przybyło kilka nowych miejscowości, ważnych dla członków naszego Towarzystwa.

Ulgi na przejazdy grupowe członków P. T. T. i innych uznanych towarzystw turystycznych, stosowane były w wysokości 33% zniżki od taryfy normalnej, przy przejazdach w ustalonych relacjach turystycznych w grupach, złożonych conajmniej z 5 osób, przy czym grupy mogły się składać z członków, należących do różnych uznanych towarzystw turystycznych.

Członkowie, chcący korzystać z ulg, musieli posiadać legitymacje członkowskie, stwierdzające opłacenie składek za dany sezon, zaopatrzone w fotografię i podpis posiadacza oraz w nalepkę Ligi Popierania Turystyki wartości zł 0,50, ważną na sezon letni.

Na linii wąskotorowej kolejki z Broszniowa do Osmołody (Gorgany) członkowie PTT. mają dzięki życzliwości firmy Glesinger przejazd bezpłatny. Nadto członkowie nasi korzystają ze zniżek od cen wstępu do grot w Krzywcu na Podolu, przyznanych nam przez Podolskie Towarzystwo Tur. Krajoznawcze.

Poza granicami Rzeczypospolitej członkowie P. T. T., którym biura P. T. T. naklejają na legitymację konwencyjną nalepkę Asocjacji Słowiańskich Tow. Tur.

(cena na rok 1936 wynosiła 15 gr.), korzystają z tych samych ulg i przywilejów w schroniskach towarzystw turystycznych Czechosłowacji, Jugosławii i Bułgarii, co członkowie tych towarzystw. W obrębie Czechosłowacji członkom naszym przysługują 33% zniżki na liniach tramwaju elektrycznego podtatrzańskiego (z Łomnicy Tatrzańskiej do Jeziora Szczyrbskiego i ze Skokowca do Popradu), zniżki przy cenach wstępu do Jaskiń Bialskich, do grot Dobszyńskiej i Demenowskiej, oraz do Zamków Orawskich. Przysługują nam również zniżki w schronisku na Kozubowej Poł. Tow. Tur. „Beskid Śląski" w Orłowej. Członkowie P. T. T. w grupach conajmniej 6 osób za okazaniem legitymacji z nalepką A. S. T. T., otrzymują takie zniżki na kolejach Jugosławii, jakie mają członkowie tamtejszych tow. turystycznych.

d) Przewodnictwo Górskie.

Opieka, którą roztaczaliśmy od wielu lat nad przewodnictwem tatrzańskim posiadającym długoletnie i piękne tradycje była w roku sprawozdawczym równie żywa. Przewodnictwo góralskie w Tatrach wzbogaciło się o kilka nowych sił, które jak zwykle poddano uprzedniemu egzaminowi. Przewodnicy ci stale są dokształcani na odpowiednich kursach i wycieczkach (wycieczka zimowa w Tatry Zachodnie pod kierunkiem p. Oppenheima), tak ażeby ich poziom możliwie dociągnął się do potrzeb nowoczesnej turystyki wysokogórskiej. Dzięki temu wycieczki prowadzone przez przewodników góralskich w Tatrach, tak w lecie jak i w zimie cieszyły się dużym powodzeniem, do czego przyczyniło się także to, iż są oni uprawnieni do podpisywania protokołów Górskiej Odznaki Turystycznej P. T. T., a niektórzy z nich mają prawo zaświadczać odbycie w ich towarzystwie wycieczki punktowanej do zimowej Odznaki Górskiej P. Z. N. Zarząd Główny liczy się z możliwością dalszej rozbudowy przewodnictwa tatrzańskiego przez wyszkolenie jeszcze większej ilości przewodników, ażeby w ten sposób zaspokoić coraz to większy ruch masowy w Tatrach, któremu należy dać bezpieczeństwo pod opieką wykwalifikowanych przewodników. Pięknie rozwijające się przewodnictwo tatrzańskie dało przykład dla podobnej inicjatywy w Karpatach Wschodnich, gdzie ostatnio Oddział Stanisławowski P. T. T. organizuje kurs dla przewodników-huculów.

Przewodnicy w okresie letnim i zimowym miewali stałe dyżury w Dworcu Tatrzańskim, a w zimie nadto także na Hali Gąsienicowej. Taksa w bieżącym roku wynosiła dla przewodników: I. klasy 12 zł, II. klasy 10 zł, dla III klasy 8 zł. Za każdy dzień pobytu za granicą czechosłowacką otrzymują nadto 3 zł.

5. WYDAWNICTWA, BIBLIOTEKA, PROPAGANDA.

a) Wydawnictwa.

Rocznik XIV „Wierchów", naczelnego organu P. T. T., ukazał się w grudniu 1936 r., jako bogato ilustrowany tom w 268 stronach druku. Bogata i różnorodna treść tego wydawnictwa, stanowiącego bezpłatną premię dla członków Towarzystwa, daje czytelnikowi szereg interesujących artykułów na tematy górskie oraz obfitą kronikę z życia P. T. T. oraz z działów i z lat dawnych, badania naukowe, ochrona przyrody, turystyka i narciarstwo, alpinizm i taternictwo, przyczynki krajoznawcze i ludoznawcze, piśmiennictwo i inne. W wydaniu tomu XIV „Wierchów", okazały pomoc różne władze i organy państwowe, przede wszystkim Fundusz Kultury Narodowej przy Prezydium Rady Ministrów, Ministerstwo W. R. i O. P., oraz Ministerstwo Spraw Wojskowych. Redakcję stanowili pp.: prezes P. T. T. prof. dr W. Goetel (redaktor naczelny), red. J. A. Szczepański. Sekretarzem redakcji prowadzącym administrację wydawnictwa był mgr W. Mileski.

Do końca 1936 r. bogato ilustrowany i żywo redagowany miesięcznik „Turysta w Polsce", pozostawał wspólnym organem P. T. T., P. Z. N. i P. Z. Kaj., kierowanym przez Komitety: redakcyjny i wydawniczy, składające się z delegatów tych organizacyj. Redaktorem był nadal p. St. Faecher. Od początku 1937 r. wydawnictwo objęte zostało przez Ligę Popierania Turystyki w Warszawie. Redaktorem pozostał p. Faecher, pismo wychodzi dalej w Krakowie i jest dostarczane nadal bezpłatnie wszystkim członkom PTT. oraz kilku innych organizacyj turystycznych. W dziale artykułowym i kronice pisma, interesy i potrzeby P. T. T. są szeroko uwzględniane.

Dwumiesięcznik Klubu Wysokogórskiego P. T. T. „Taternik" ukazywał się regularnie i nieraz w objętości powiększonej dzięki poparciu finansowemu Zarządu Głównego P. T. T. Na czas wyjazdu redaktora J. A. Szczepańskiego na II wyprawę odkrywczą w Andy chilijsko-argentyńską, redakcję pisma objął p. Zdz. Dąbrowski w Warszawie.

Oddział P. T. T. w Drohobyczu zainicjował publikację mniejszych przewodników turystyczno-krajoznawczych po subregionach podgórskich. Pierwszym z tej serii był wydany w 1936 r. „Przewodnik po Zagłębiu Naftowym" pod kierunkiem inż. Wojnara. W przygotowaniu znajduje się przewodnik po Skolszczyźnie.

Sekcja Narciarska P. T. T. we Lwowie wydała bardzo pięknie i zgrabnie zredagowany, ilustrowany informator turystyczno-narciarski, zawierający wskazówki dla narciarzy, wiadomości o P. T. T. i organizacji narciarstwa w łonie Towarzystwa, program działalności Sekcyj Narciarskich P. T. T. we Lwowie, Stanisławowie i Przemyślu na sezon 1936/37, informacje o sprzęcie narciarskim, wyborze jego i konserwacji, o gatunkach śniegu, skoczni S. N. P. T. T. w Brzuchowicach, terenach narciarskich doliny Oporu, oraz wykaz schronisk i stacyj noclegowych P. T. T. na obszarze Karpat Wschodnich. Wydawnictwo winno stanowić wzór dla podobnych publikacyj w innych Oddziałach P. T. T. Z okazji jubileuszu 30-lecia S. N. P. T. T. w Zakopanem wydano pięknie ilustrowaną broszurę pamiątkową.

Centralne Biuro i Oddziały P. T. T. współpracowały ściśle z Wojskowym Instytutem Geograficznym przy opracowywaniu nowych arkuszy mapy 1:100.000 (wydanie turystyczne), oraz niektórych odcinków w podziałce 1:25.000. Ukazało się w ub. roku kilka z tych arkuszy, inne oczekiwane są w 1937 i 1938 r.

Zarząd Główny P. T. T. przyczynił się wreszcie swą pomocą do przygotowania drukującego się obecnie „Przewodnika po Podhalu, Spiszu, Orawie i północnej Słowacji" mgr J. Reychmana.

b) Biblioteka.

Księgozbiór P. T. T. w Krakowie obejmuje wydawnictwa, otrzymywane przez Zarząd Główny ze świata, oraz własne nabytki Oddziału Krakowskiego. W dniu 1. IV. 1937 r. inwentarz wykazuje pozycyj książkowych 1.875. Wśród dzieł, do Książnicy w ostatnim roku nabytych względnie wcielonych jako cenniejsze, są następujące:

a) Barabasz St.: Sztuka ludowa na Podhalu, 4 tomy; Grąbczewski: Kaszgaria (w księgarniach już wyczerpana); Orkana: Drzewiej I wyd. (wyczerpane) — dar dr Łaby; „Cuda Polski" (Tatry, Podhale, Huculszczyzna, Polesie, Wilno); J. B. Sokołowski: Ptaki ziem polskich I; A. Stopka: Sabała (wyczerpane) — dar dr Łaby; Houdek L.: Osudy Vysokych Tatier; Cl. Engel: Les batailles pour l'Himalaya; b) liczne drobne przewodniki; c) roczniki wydawnictw: Czasopismo przyrodnicze, Ochrona przyrody, Rocznik Podhalański (dar Muzeum Tatrz. w Zakopanem), Taternik, Turysta w Polsce, Wierchy, Wiadomości służby geograf., Ziemia; Alpinisme, Buletinul, Beskydy Jeseniky, The Alpine Journal, The Canadian Alpine Journal, Časopis čsl. turistů, Deutsche Alpenzeitung, Erdely honismertetö, Hrvatski Planinar, La Montagne, Oesterr. Alpenzeitung, Planinski Vestnik, Revue d'Alpinisme, Rivista del Club Alp. Ital., Věstnik Klubu čol. alpinistu, Wissenschaftliche Veröffentlichungen Museums fur Landerkunde, To Boyno, Zeitschrift der deut. u. oester Alpenvereins, Zemepisne prace 1—10, pomijając kilka roczników niekompletnych. W szafach bibliotecznych znajduje się nadto: map 101, przeźroczy 1.116.

c) Propaganda.

W dziale propagandy należy podkreślić akcję odczytową, wystawową, wycieczkową i dostarczania materiału, oraz udzielania opieki wycieczkom.

W dziale odczytów wymieniamy przede wszystkim odczyty prof. dr W. Goetla w Poznaniu, Stanisławowie, Przemyślu, Krakowie, Warszawie i Katowicach. Tematami górskimi tych odczytów były: Góry Hiszpanii jako teren wojny domowej, Polskie górskie wyprawy egzotyczne, Poprzez Afrykę od Przylądka Dobrej Nadziei do Kairu, Parki Narodowe w Polsce i inn. Nadto tenże prelegent wygłosił kilka odczytów radiowych o dawnym taternictwie, starych przewodnikach tatrzańskich itp.

W Krakowie staraniem miejscowych Oddziałów P. T. T. i Pol. Tow. Geograficznego odbyło się w sali Instytutu Geograficznego U. J., kilka interesujących odczytów publicznych, wśród których wspominamy następujące pp.: St. Siedleckiego o II Polskiej Wyprawie na Szpitzbergen, Nowaka o trawersowaniu Afryki, i inż. Karpińskiego o polskich możliwościach i planach himalajskich.

Szczególnie bogatą była działalność odczytowa Oddziałów P. T. T. w Katowicach, Nowym Sączu, Lwowie, Poznaniu i Warszawie, które mają w dorobku odczytowym po kilka, a nawet kilkanaście poważnych prelekcyj. Również podkreślić należy ożywioną działalność na tym polu Oddziału w Łodzi. Inne Oddziały także nie pozostawały w tyle za tymi Oddziałami.

W dziale wystaw wspomnieć należy o udziele P. T. T. w stoisku Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji na Wystawie turystyczno-uzdrowiskowej, urządzonej w końcu sezonu letniego 1936 r. w budynku Akademii Górniczej w Krakowie.

Nadto eksponaty (mapy, zdjęcia fotograficzne, plany i modele schronisk turystycznych) P. T. T. figurowały we Lwowie na urządzonej w ub. roku wystawie „Nasze lasy i ochrona przyrody".

W miejscu tym podkreślić należy, że szereg Oddziałów Towarzystwa, doceniając potrzebę racjonalnej propagandy nie zawahał się zorganizować samodzielnie całego szeregu wystaw, z których kilka wymienimy.

Oddział w Stryju zorganizował wystawę prac fotograficznych połączoną z konkursem. Wystawę tę obesłano 160 pracami amatorskimi. Za najlepsze prace przeznaczył Oddział nagrody, z których dwie ufundował Zarząd Główny P. T. T.

Oddział w Gorlicach utrzymywał stałą wystawę okienną, na którą składały się komplety wydawnictw i map Towarzystwa, wykresy i afisze propagandowe.

Nakładem Zarządu ukazała się w roku 1936 ulotka propagandowa Oddziału P. T. T. w Łodzi w liczbie kilku tysięcy egzemplarzy, informująca społeczeństwo o znaczeniu, historii i działalności P. T. T. oraz jego Oddziału Łódzkiego, jak również o korzyściach zapewnianych członkom Towarzystwa i wysokości wszelkich opłat członkowskich w P. T. T. i sekcjach sportowych.

Duże bezsprzecznie znaczenie propagandowe miały kursy wysokogórskie organizowane przez Klub Wysokogórski P. T. T. i Oddział Warszawski. Wzięło w nich udział łącznie z kursami organizacyjnymi dla oficerów kilkadziesiąt osób. Szczególnie duży nacisk położono w tym względzie na współpracę z P. U. W. F. i P. W.

Należy podkreślić udział Zarządu Głównego i Oddziałów P. T. T. w organizacji w sierpniu 1936 r. „Zjazdu Górskiego" w Sanoku. Szczególnie dobrze zapisała się w pamięci organizacyjno-administracyjna współpraca w tej dziedzinie niedawno reaktywowanego Oddziału P. T. T. w Sanoku. Na wielkim i barwnym tym święcie regionalizmu Karpackiego (patrz opis na str. 232 — 233 w roczniku XIV „Wierchów") został ostatecznie zawiązany „Związek Ziem Górskich", o którym piszemy szerzej w innym miejscu W akcji tej z ramienia Zarządu Głównego P. T. T. brali szczególnie aktywny udział pp.: prezes dr W. Goetel i mjr. B. Romaniszyn.

Materiały informacyjne, ilustracje, afisze turystyczne, wydawnictwa, mapy itp. przesyłano w ub. okresie sprawozdawczym do biura Międzynar. Unii Alpinistycznej w Genewie oraz do licznych krajowych i zagranicznych organizacyj i instytucyj oraz czasopism i wydawnictw, m. in. także w krajach egzotycznych (Argentyna, Meksyk, Japonia, St. Zjednoczone, Persja i in.).

P. T. T. w ub. roku przyczyniło się do zorganizowania zbiorowej angielskiej wycieczki tow. „The Holiclay Fellowship", która zwiedziła Kraków, Tatry i Pieniny. P. T. T. brało udział w podejmowaniu i oprowadzaniu wycieczki po terenie. Udzielono znacznego materiału informacyjnego i publikacyjnego oficjalnej wyprawie Związku Harcerstwa Polskiego do Polonii amerykańskiej i do organizacyj młodzieży polskiej w Stanach Zjednoczonych. Oddział Warszawski P. T. T. współdziałał z Polskim Biurem Podróży „Argos" w organizacji wycieczek do Włoch i na Sycylię.

Obsługę prasy codziennej i periodycznej (turystycznej) krajowej i zagranicznej oraz rozgłośni Polskiego Radia prowadziło żywo Centralne Biuro P. T. T. wraz z niektórymi Oddziałami Tow., dostarczając bież. wiadomości, notatek i informacyj.

Oddział Poznański P. T. T. ogłosił w marcu 1937 r. dwa otwarte konkursy: na utwór chóralny — pieśń organizacyjną P. T. T. (wykonanie uchwały Zjazdu Delegatów P. T. T. z 1936 r.) i na plakat (afisz) propagandowy P. T. T., wyznaczając w celu spopularyzowania tych konkursów nagrody pieniężne.

6. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE:

a) w kraju.

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie w ubiegłym okresie sprawozdawczym utrzymywało ścisły kontakt zarówno z pokrewnymi organizacjami i instytucjami o zakresie zainteresowań górskich i w ogóle turystycznych, jak też z władzami i urzędami państwowymi oraz czynnikami samorządu w dziedzinie bieżącej współpracy organizacyjnej, terenowej lub ogólno-państwowej lub kulturalnej.

Z pośród władz państwowych, z natury rzeczy, największą styczność P. T. T. miało z Wydziałem Turystyki Ministerstwa Komunikacji, które subwencjonowało część prac P. T. T. w zakresie budowy i rozbudowy sieci górskich schronisk i szlaków turystycznych, oraz z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i P. W. i jego placówkami lokalnymi, a to w zakresie pracy wychowawczej i przeszkoleniowej wśród członków Towarzystwa w postaci kursów i obozów górskich (narciarskich, letnich, górsko-turystycznych, taternickich, ratowniczych itp.). Poparcia Towarzystwu udzielały również Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Wewnętrznych, Wojskowych oraz Oświecenia Publicznego, poszczególne urzędy wojewódzkie i starostwa powiatowe, Państwowa Rada Ochrony Przyrody, Naczelna i Okręgowe Dyrekcje Lasów Państwowych, Wojskowy Instytut Geograficzny, Państw. Instytut Meteorologiczny i w. inn.

Przez licznych delegatów władz centralnych i Oddziałów P. T. T. wzięło udział w IV Karpackim Zjeździe Turystycznym w czerwcu w Krynicy-Zdroju, oraz w „Zjeździe Górskim", w Sanoku w sierpniu 1936 r. Również przedstawiciele P. T. T. brali udział w konferencjach i obradach organizującego się Związku Letniskowego Powiatów Województwa Krakowskiego, w sprawach rozkładu jazdy i połączeń kolejowych podkarpackich w Dziedzicach, Komisji Organizacyjnej Parku Narodowego Tatrzańskiego itp.

Współpraca P. T. T. z innymi pokrewnymi organizacjami rozwijała się w ciągu całego okresu ubiegłego. Towarzystwo nasze przez swych przedstawicieli stało u kolebki powstania naczelnej organizacji koordynującej wszystkie poczynania, odnoszące się do planowego i konsekwentnego rozwoju Karpat i Podkarpacia t. j. Związku Ziem Górskich. Reprezentanci P. T. T. weszli zarówno do naczelnych władz Z. Z. G. jak i do Rad, Zarządów i Prezydiów dwóch Oddziałów Związku: krakowsko-śląskiego i lwowsko-stanisławowskiego. Współpraca ze Związkiem zacieśniła się w ciągu roku b. znacznie i ze strony Z. Z. G. Towarzystwo kilkakrotnie doznało poparcia w swej akcji bieżącej. Współpracę prowadzono również z Pol. Związkiem Narciarskim a to przede wszystkim w Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. Z. N. i w podległych jej Komisjach Terenowych: Zachodnio- i Wschodnio-Beskidzkiej.

Zażyłe stosunki łączyły P. T. T. w ub. roku z Pol. Tow. Krajoznawczym (w którego jubileuszu w Krakowie i w związanym z tym zjeździe Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej delegaci P. T. T. wzięli czynny udział), Związkiem Harcerstwa Polskiego (z którym P. T. T. związane jest ścisłym układem o wzajemnym współdziałaniu w zakresie rozwoju turystyki młodzieży w terenach górskich), Podolskim Tow. Turystyczno-Krajoznawczym, Pol. Tow. Geograficznym, Związkiem Podhalan, Ligą Obrony Przyrody, Tow. Przyjaciół Huculszczyzny, Pol. Biurem Podróży „Orbis", Ligą Popierania Turystyki i jej delegaturami, Związkiem Pol. Tow. Turystycznych oraz z wieloma innymi instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami.

Co do poszczególnych odcinków współpracy w ciągu 1936 r. (jak np. Karpacki Zjazd Turystyczny w Krynicy, Zjazd Górski w Sanoku, prace Komisji Organizacyjnej Parku Narodowego Tatrzańskiego itp.) — to czytelnika odsyłamy do odpowiednich ustępów „Kroniki" w tomie XIV „Wierchów" (rocznik 1936) oraz w zeszytach miesięcznych „Turysty w Polsce".

b) zagranicą.

Z pośród ciał międzynarodowych, z którymi P. T. T. pozostaje w swych poczynaniach w stałym kontakcie, wymieniamy w pierwszym rzędzie Międzynarodową Unię Stowarzyszeń Alpinistycznych oraz Asocjację Słowiańskich Tow. Turystycznych. Asocjacja, jednocząca górskie tow. turystyczne Bułgarii, Jugosławii, Czechosłowacji i Polski, ma siedzibę swego Stałego Sekretariatu w Krakowie, w Centrali

P. T. T.; ta współpraca rozwijała się normalnie i pomyślnie, głównie w kierunku wymiany informacyj, wydawnictw, komunikatów itp. oraz w udziale w dorocznym zjeździe Rady A. S. T. w Sofii (sierpień 1936 r.), w którym P. T. T. reprezentowali: prezes Towarzystwa prof. dr W. Goetel (jednocześnie II. wiceprezes Rady A. S. T. i kierownik Stałego Sekretariatu w Krakowie) i dr Z. Stolfa. — Prezes prof. dr Goetel brał również udział w ubiegłych sesjach Komitetu Wykonawczego i Walnego Zgromadzenia Międzynarodowej Unii Alpinistycznej w Genewie (wrzesień 1936 r.), jako delegat Towarzystwa. Z Biurem Unii w Genewie P. T. T. pozostaje w ścisłej stałej styczności w wielu dziedzinach, szczególnie aktualnych dla działalności i gospodarki towarzystw turystyki górskiej w Europie.

W dalszym ciągu P. T. T. było członkiem Międzynarodowego Biura Ochrony Przyrody w Brukseli, współpracowało ściśle z Klubem Czechosłowackich Turystów (z Zarządem Głównym w Pradze, Oddziałami jego — głównie na pograniczu Karpackim — i Komisją Tatrzańską K. Cz. S. T.), z którym wzorem lat ostatnich odbyto w Nowym Smokowcu wspólne obrady, nad gospodarką turystyczną w Tatrach i na Podtatrzu po obu stronach granicy, z Touring-Clubem Rumuńskim (z którym prowadzi się wciąż mozolne lecz stale postępujące prace w kierunku powołania do życia konwencji turystycznej) oraz z kilkudziesięcioma zagranicznymi organizacjami turystycznymi, z którymi wymieniano wydawnictwa i informacje oraz pozostawano w styczności korespondencyjnej. Ponadto przyjmowano w naszych górach kilka wycieczek zagranicznych, m. inn. akademickich (np. angielską, łotewską, słowacką, duńską, Polaków z zagranicy i inn.).

Wreszcie dodamy tu udział P. T. T. przez prezesa prof. dr W. Goetla w IV Kongresie Geografów i Etnografów Słowiańskich w Bułgarii (sierpień 1936), oraz stałe współdziałanie z Pol. Tow. Turystyczno-Sportowym „Beskid Śląski" w Czechosłowacji (z siedzibą w Orłowej), któremu P. T. T., starało się w miarę możności dopomagać w jego działalności przede wszystkim turystycznej, narciarskiej i propagandowej.

Kierownik Centralnego Biura P. T. T. utrzymywał wreszcie stały kontakt nadal z Instytutem Współpracy Międzynarodowej przy Lidze Narodów (z siedzibą w Paryżu), ze Szwajcarską Ligą Ochrony Przyrody, z instytucjami i urzędami w Kanadzie, St. Zjednoczonych, Japonii, Albanii, Persji, Rumunii, Czechosłowacji, Danii i inn.

7. BADANIA NAUKOWE I PRACE MUZEALNE.

Podobnie, jak w ub. roku i ostatnio P. T. T. z powodu oszczędności budżetowych nie mogło zbyt szeroko subwencjonować tego odcinka swej działalności. Popierano jednak subwencją stałą prace Stacji Meteorologicznej przy Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem (przez Zarząd Główny P. T. T.), nadto Oddział Krakowski P. T. T. prowadził ze stałego funduszu na badania naukowe akcje subsydiowania prac terenowych, zakwalifikowanych do pomocy przez „Komisję naukową" Oddziału. Szczegółowy wykaz badań, przeprowadzonych w Karpatach przy pomocy tego funduszu znajdzie czytelnik na str. 209 — 210 rocznika XIV „Wierchów" (ogółem subsydiowano 8 prac, w tym druk wydawnictwa „III zeszyt Zbiorowych Prac Naukowych Koła Geografów Uczniów Uniw. Jagiellońskiego").

Zarząd Główny przyczynił się swym udziałem do powstania i działalności Studium Turyzmu przy Uniw. Jagiellońskim; Studium temu ofiarowano komplet niewyczerpanych wydawnictw P. T. T. do jego biblioteki.

Oddziały P. T. T. chętnie przychodziły z pomocą badaczom naukowym w górach przez udzielanie ulgowych cen noclegów w schroniskach turystycznych P. T. T.

W dziale muzealnictwa mamy do podkreślenia uroczystość oficjalnego otwarcia dnia 9. VIII. 1936 r. Muzeum Regionalnego im. W. Orkana, powstałego i pracującego przy Oddziale P. T. T. w Rabce. Uroczystość tę i charakterystykę tej pożytecznej placówki badań regionalnych na Podhalu opisaliśmy na str. 239 — 240 rocznika XIV „Wierchów".

8. OCHRONA PRZYRODY.

Na polu pracy PTT. dział ochrony przyrody doznał wielkiego wzmocnienia z chwilą powstania przy Zarządzie Głównym Komisji Ochrony Gór P. T. T., jako ciała doradczego i opiniodawczego w tej dziedzinie dla Prezydium i Zarządu Głównego, oraz jako organu koordynującego działalność Sekcyj Ochrony Przyrody przy Oddziałach P. T. T. Komisja pracuje pod przewodnictwem członka Zarządu Głównego P. T. T. mjr. Br. Romaniszyna; zastępcą przewodniczącego jest prof. T. Kowalski. Komisja obradowała kilkakrotnie, każdorazowo zaś w przeddzień posiedzeń Zarządu Gł.

W ciągu ubiegłego okresu opracowano i rozesłano regulamin ramowy dla Sekcyj Ochrony Gór przy Oddziałach P. T. T., opracowano regulamin Komisji oraz pracowano i interweniowano w następujących sprawach: dalszego stawiania nowych budynków na Kasprowym Wierchu, projektu budowy zapory wodnej na Dunajcu w Czorsztynie i zatopienia części tej miejscowości spiętrzoną wodą, konieczności przepławek dla ryb łososiowatych na budujących się zaporach dolinnych w Karpatach Polskich, projektu wmurowania ryngrafu na Zawracie, odnowienia fabrykacji olejku kosodrzewinowego w Karpatach Wschodnich, bieżących spraw rezerwatów w Bubniszczach, Uryczu, Kniaźdworze, na Kamieniach Brodzińskiego i na Kormutach, projektu przystani kajakowej w Pieninach, ochrony flory Beskidów Śląskich, propagandy akcji Sekcyj Ochrony Gór wśród członków P. T. T., projektu odznaki S. O. G., zniszczenia alei Zakopane—Kuźnice przez budowę nowej szosy, współpracy członków Komisji Ochrony Gór w pracy Komisji Organizacyjnej Parku Narodowego Tatrzańskiego, wynagradzania strażników leśnych i rzecznych za tępienie kłusowników w Tatrach i na Podhalu, współdziałania ze Strażą Graniczną w akcji tępienia niszczycieli i sprzedawców szarotek, projektu budowy zbyt szerokiej szosy w dolinie Chochołowskiej, budownictwa w górach w ogólności (sprawy stylu regionalnego), organizacji Straży Górskiej w Tatrach, projektów budowy kaplic w górach oraz bacówek wzorowych w Tatrach, budowy schroniska na Hali Kondratowej w Tatrach, zaśmiecania gór odpadkami, połowu motyli w Karpatach Zachodnich w celach eksportowych i zdobniczych, propagandy zielarstwa w górach, ochrony wodospadów Huk na potoku Probijna na Huculszczyźnie i w. inn. Z powyższego przeglądu spraw widać, jak różnorodne są prace Komisji.

Przy Oddziałach pracowały czynnie Sekcje Ochrony Gór: w Krakowie, Stanisławowie, Tarnowie, Cieszynie, Warszawie, Łodzi, Drohobyczu, Poznaniu, Lwowie. Sekcje w Zakopanem i Katowicach będą musiały ulec zreaktywowaniu. Komisja zwróciła uwagę na konieczność powstania Sekcyj Ochrony Gór w najbliższym czasie w Nowym Sączu, Żywcu, Bielsku i przy kilku innych większych Oddziałach.

Oddziały P. T. T. urządzały nadto odczyty, kursy, prelekcje i zebrania publiczne, dla spopularyzowania idei ochrony przyrody w górach.

Członkowie Towarzystwa pracowali bardzo czynnie w ubiegłym okresie w łonie Komisji Organizacyjnej Parku Narodowego Tatrzańskiego, powołanej przez Ministra W. R. i O. P., oraz jej podkomisyj; w szczególności współdziałali w tych pracach pp.: prof. dr W. Goetel (jako wiceprzewodniczący Komisji), mjr. Br. Romaniszyn, prof. T. Kowalski, prof. M. Sokołowski, prof. St. Sokołowski, mgr W. Krygowski, mjr. T. Korniłowicz, mgr W. Mileski, dyr. T. Malicki, J. Oppenheim i inni. Wynikiem prac Komisji było opracowanie wiosną 1937 r., ostatecznego projektu rozporządzenia Rady Ministrów o Parku Narodowym Tatrzańskim.

P. T. T. wiosną 1937 r. przystąpiło do wykupna dwóch rezerwatów. Na Pogórzu Wiśnickim Oddział Bocheński P. T. T. dzięki pracom prof. P. Galasa zdołał dopomóc do utworzenia rezerwatu z oryginalnej, zalesionej grupy skał, zwanej „Kamieniami Brodzińskiego", zaś przy współpracy Oddziału Gorlickiego P. T. T. i P. R. O. P. w pasmie Magóry Wątkowskiej (Beskid Środkowy) przystąpiono do wykupienia najcenniejszych parcel na oryginalnym grzbiecie skalnym Kornutów, będącym ostoją rzadkiej, zabytkowej flory. Oddział Drohobycki P. T. T. opiekował się nadal rezerwatem w Uryczu; Komisja Ochrony Gór dopomogła Oddziałowi finansowo do sporządzenia efektownych tablic ostrzegawczo-informacyjnych o tym rezerwacie.

P. T. T. utrzymywało ścisły kontakt z Ligą Ochrony Przyrody, czołową społeczną organizacją, pracującą na tym polu w Polsce. Towarzystwo jest jako całość

„członkiem zbiorowym" Ligi, od której zakupuje barwne „nalepki z żubrem", naklejane na wszystkich legitymacjach członkowskich P. T. T. Liga, otrzymująca z tego tytułu znaczne kwoty od P. T. T., od 1936 r. na mocy zawartego układu część pobieranych kwot zwraca Pol. Towarzystwu Tatrzańskiemu, jako subwencję na jego działalność na polu ochrony przyrody i krajobrazu w górach Polski.

P. T. T. było nadal członkiem Międzynarodowego Biura Ochrony Przyrody w Brukseli, nadto zaś w sprawach ochrony gór współdziałało ze Związkiem Ziem Górskich, Związkiem Harcerstwa Polskiego, Asocjacją Słowiańskich Tow Turystycznych i zrzeszonymi w niej organizacjami, Międzynarodową Unią Alpinistyczną

9. RATOWNICTWO W GÓRACH.

W związku z coraz bardziej rozwijającym się ruchem turystycznym na całej przestrzeni Karpat Polskich szczególną troską Zarządu Głównego było zorganizowanie sprawnej pierwszej pomocy dla turystów, którzy w górach ulegli wypadkowi. W związku z tym powstała konieczność utrzymywania stałych ośrodków ratowniczych, któreby dawały pełną gwarancję szybkiej i fachowej pomocy.

Jak po inne lata tak i w tym roku na pierwszym miejscu stoi tutaj Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, będące Sekcją Ratowniczą Oddziału P. T. T. w Zakopanem. Dzięki długoletniemu doświadczeniu w pracy ratunkowej i rzeczywiście ofiarnej pracy swych członków, stanęło Pogotowie na prawdziwie wysokim poziomie, czego dowodem jest, że prace Pogotowia w roku sprawozdawczym spotkały się ze specjalnym uznaniem ze strony Zjazdu Międzynarodowej Unii Alpinistycznej.

Na polu zaopatrzenia schronisk Towarzystwa w sprzęt ratowniczy i apteczny trzeba zanotować duży krok naprzód. W tym względzie istnieje współpraca z Towarzystwem Krzewienia Narciarstwa, które w dużej mierze zaopatruje schroniska nasze w materiały ratownicze i apteczne.

Szczególnie ważnym zdarzeniem na polu ratownictwa górskiego było zorganizowane w roku sprawozdawczym w Worochcie Sekcji Ratowniczej przy Oddziele Stanisławowskim P. T. T. Czarnohorskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Celem fachowego wyszkolenia członków tego Pogotowia w ratownictwie letnim i zimowym odbył się z początkiem marca 1937 r., pięcio-dniowy kurs wyszkoleniowy, zorganizowany przez Zarząd Główny P. T. T. przy pomocy finansowej Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Akcją tą objął ten kurs również dzierżawców schronisk w Karpatach Wschodnich, którzy zostali wyszkoleni w niesieniu pierwszej pomocy w nagłych wypadkach. W kursie tym wzięło udział przeszło dwadzieścia osób, których przeszkoleniem zajęła się kadra instruktorska T. O. P. R., tj. jego kierownik zasłużony znawca ratownictwa p. J. Oppenheim i przewodnik Gąsienica z Lasu, a nadto na zaproszenie Zarządu Gł. swą pomocą jako fachowiec lekarz przyczynił się do wysokiego poziomu całego kursu dr Janicki.

Na terenie Babiej Góry i Pilska zorganizował ostatnio Oddział Babiogórski P. T. T. w Żywcu analogiczną Sekcję ratunkową, której zadaniem jest objąć siecią posterunków ratowniczych najważniejsze punkty masowego ruchu turystycznego a zwłaszcza narciarskiego.

Sprawozdanie Sekcji Ratowniczej Oddziału w Zakopanem. (Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe).

Skład Zarządu: dożywotni prezes honorowy — gen. Zaruski Mariusz, prezes — dyr. Malicki Tadeusz, I. wiceprezes — Barabasz Stanisław, II. wiceprezes — Marusarz Andrzej, sekretarz — Bujak Ignacy, skarbnik i kierownik wypraw — Oppenheim Józef, gospodarz — Zdyb Stanisław, lekarz — Paryski Witold, członkowie Zarządu: Krzeptowski Andrzej Wawrytko, Gąsienica St. Byrcyn, Bednarski Henryk.

W ciągu okresu sprawozdawczego Zarząd odbył 4 posiedzenia. W tymże okresie czasu przeprowadzono dwukrotnie kontrolę i uzupełnienie apteczek po schroniskach tatrzańskich. Inwentarzem i majątkiem Pogotowia opiekował się Stanisław Zdyb. Pogotowie w dalszym ciągu pozostaje w kontakcie z pokrewnymi organizacjami, a to czechosłowackim „Sdruzeniem pre Zachrannu Sluzbu w Tatrách" i z Klubem Alpejskim Katalońskim w Barcelonie.

Członkowie pełnili stałe dyżury w Dworcu Tatrzańskim i na Kasprowym Wierchu, przy końcowej stacji kolei linowej.

Akcję ratowniczą Pogotowia należy podzielić na dwa okresy: letni i zimowy. W obu okresach Pogotowie interweniowało w pięciu wypadkach śmiertelnych, znosząc zwłoki, w kilkunastu wypadkach udzieliło pomocy rannym turystom, oraz kilkakrotnie wyruszało na skutek fałszywych alarmów. Specjalnie podkreślić tu należy, że na Kasprowym Wierchu miało miejsce dużo nieszczęśliwych wypadków narciarskich, w znacznej części których interweniowali członkowie Pogotowia, pełniący stały dyżur na szczycie.

Jednym z objawów współżycia członków Pogotowia były zebrania ogólne, których w okresie sprawozdawczym odbyło się kilka.

10. GÓRSKA ODZNAKA TURYSTYCZNA.

Drugi rok istnienia G. O. T. przyniósł w jej życiu pewne zmiany i to tak natury formalnej jak i rzeczowej. Z perspektywy jednego roku spostrzeżono szereg niedomagań, wad i błędów. W roku sprawozdawczym Komisję G. O. T. zreorganizowano, przeniesiono z Krakowa do Warszawy, przewodnictwo jej objął dr M. Orłowicz, a w skład jej weszli członkowie Zarządu Głównego zamieszkali stale w Warszawie. W ten sposób zorganizowana Komisja zebrała się w ciągu okresu sprawozdawczego kilkakrotnie, omawiając na swych posiedzeniach sposób przyznawania G. O. T., techniczne szczegóły weryfikacji protokołów, zaprojektowano liczne zmiany, które należałoby wprowadzić do Regulaminu G. O. T. w przyszłości. Konkluzje tych obrad, zawarte są w protokołach zebrań i obszernych referatach dr M. Orłowicza, którego pracy zawdzięcza Zarząd Główny szereg danych statystycznych, map i wykresów dotyczących zdobywania Odznaki przez poszczególne ośrodki turystyczne.

Biorąc pod uwagę znaczne wymagania stawiane kandydatom, ubiegającym się o to odznaczenie turystyczne, liczba przyznanych w roku sprawozdawczym odznak wyniosła: I kategoria (wyższa) stopień srebrny 4 osoby; II kategoria (niższa) stopień złoty 16 osób, stopień srebrny 26 osób i stopień bronzowy 91 osób. Razem w roku sprawozdawczym zdobyło Górską Odznakę Turystyczną P. T. T. 133 osoby.

Co do szczegółów tyczących ubiegania się o G. O. T., odsyłamy do specjalnego Regulaminu G. O. T.

11. TURYSTYKA WYSOKOGÓRSKA.

a) Sprawozdanie Klubu Wysokogórskiego.

Od początku okresu sprawozdawczego do 20. IX. 1936 r. pracami Klubu kierował Zarząd — wybrany na Walnym Zgromadzeniu w Zakopanem 22. IX. 1935 r. i uzupełniony następnie kooptacją Z. Dąbrowskiego na miejsce inż. W. Ostrowskiego, który 22. II. 1936 r. ustąpił z Zarządu — w składzie następującym: prezes — prof. dr M. Sokołowski, I. wiceprezes — dr J. K. Dorawski, II. wiceprezes i skarbnik — J. T. Wojsznis, sekretarz — Z. Dąbrowski, członkowie Zarządu: dr T. Bernadzikiewicz, inż. J. Bujak i J. A. Szczepański (redaktor „Taternika"), delegat Koła Warszawskiego — inż. S. Bernadzikiewicz, delegat Koła Krakowskiego — mgr S. Groński, delegat Zarządu Głównego P. T. T. —mgr W. Krygowski.

Po okresie wstępnej organizacji Klubu, prace jego pierwszego Zarządu rozwinęły się w wielu kierunkach wynikających z roli, jaka przypadła Klubowi skupiającemu dziś całe czynne środowisko polskich taterników i alpinistów. Poza pracami natury administracyjnej, działalność Zarządu dotyczyła głównie trzech zasadniczych kierunków działalności: 1) propagandy taternictwa, 2) prac wydawniczych, 3) ekspansji alpinistycznej.

1) W dziedzinie propagandy taternictwa Klub uzyskał w roku sprawozdawczym wydatny sukces w postaci uruchomienia k u r s ó w t a t e r n i c t w a. Kursy te zostały zorganizowane z inicjatywy Koła Zakopiańskiego Klubu i na skutek starań, które Zarząd Klubu przeprowadził w P. U. W. F. i P. W. celem uzyskania

odpowiedniej subwencji dla zapewnienia kursom podstawy finansowej. P. U. W. F. i P. W. ustosunkował się do tej sprawy niezwykle przychylnie, udzielając Klubowi subwencji 1.500,— zł na zakup ekwipunku dla kursów oraz dodatkową subwencję na przeprowadzenie kursu wysokogórskiego tatrzańskiego dla Oficerów W. P., kierowania którym podjął się prof. dr M. Sokołowski przy współudziale inż. W. Ostrowskiego. Kurs ten odbył się w lipcu 1936 r. Fakt nawiązania przez Klub bezpośrednich stosunków z wojskiem należy uważać za zjawisko niezwykle pomyślne. Poza tym oczywiście główny wysiłek skierowany został w tej dziedzinie na kursy klubowe. W lecie 1936 r. odbyły się trzy takie kursy kierowane przez wykwalifikowanych członków zwyczajnych Klubu Wysokogórskiego przy współudziale innych taterników (członków zwyczajnych Klubu) i przewodników zawodowych. W kursach tych uczestniczyło dwadzieścia kilka osób, z których część już weszła w poczet członków uczestników Klubu. Kursy organizowane były przez Koło Zakopiańskie Klubu i prowadzone przez pp.: W. Firsoffa (kursy dla początkujących) i P. Vogla (kurs dla zaawansowanych). Doświadczenia zeszłorocznych kursów były nader cenne i wskazały ten środek propagandy taternictwa jako najracjonalniejszy ze względu na swoją bezpośredniość i efekty. Kilku członków kursów zostało też trwale pozyskanych dla taternictwa. Wreszcie poza akcją oficjalną Klubu, ale pod kierownictwem członków i członkiń Koła Warszawskiego Klubu odbył się w lecie 1936 r. kurs wysokogórski dla uczenic starszych klas warszawskich szkół średnich, zorganizowanych staraniem Oddziału Warszawskiego P. T. T. W okresie zimowym 1936/37 zostały ogłoszone dwa kursy taternictwa zimowego w ramach kursów klubowych — jednakże żaden z nich nie doszedł do skutku z powodu małej ilości zgłoszeń.

2) Poczynania wydawnicze Klubu ograniczyły się w okresie sprawozdawczym do wydawania „Taternika", regularnego od wielu lat organu polskich taterników i alpinistów. Niestety, finansowe podstawy wydawnictwa zostały poważnie zachwiane wskutek zmniejszenia przez Zarząd Główny P. T. T. subwencji z 3.500,— zł do 2.500,— zł w roku 1936. Zjawisko to Klub musi traktować jednak jako przejściową restrykcję budżetową w roku gorszej koniunktury. „Taternik" bowiem ze względu na rozrastanie się polskiego ruchu wysokogórskiego, a zwłaszcza jego ekspansji pozatatrzańskiej — wymaga stałego rozszerzania, a nie kurczenia. W rezultacie jednak z wydatną pomocą pośpieszyły wydawnictwu niektóre Oddziały P. T. T., a głównie Oddział Krakowski i Warszawski, dzięki czemu — kończąc zresztą rocznik XX — 1935/36 ze znacznym deficytem — można było rocznik ten zamknąć b. znaczną objętością 236 str. druku. Zauważyć należy, że rocznik ten był pod każdym względem najokazalszym ze wszystkich roczników „Taternika", a zasługą redaktora pisma, J. A. Szczepańskiego jest postawienie pisma na poziomie najlepszych tego rodzaju wydawnictw zagranicznych.

Punkt trzeci znajdzie omówienie w następnym rozdziale Sprawozdania.

Poza tymi podstawowymi dziedzinami prac Klubu, Koła Miejscowe rozwijały życie klubowe organizując referaty, herbatki i przyjęcia. Utrzymywały wypożyczalnie sprzętu i biblioteki. Wreszcie członkowie Klubu wygłaszali w różnych miastach Polski liczne odczyty o polskich wyprawach wysokogórskich, przyczyniając się tym do popularyzowania idei wśród społeczeństwa, a zwłaszcza pośród młodzieży.

W dniu 20. IX. 1936 r. odbyło się w Zakopanem II Walne Zgromadzenie Członków Klubu. Działalność pierwszego Zarządu spotkała się z ogólnym uznaniem. Wybrany na tym Zgromadzeniu nowy Zarząd ukonstytuował się następująco: prezes — inż. S. Bernadzikiewicz, I. wiceprezes — dr T. Bernadzikiewicz, II. wiceprezes — inż. M. Zajączkowski, sekretarz — Z. Dąbrowski, skarbnik — H. W. Mogilnicki, członkowie Zarządu: inż. B. Chwaściński i J. A. Szczepański. Delegatem Koła Krakowskiego pozostał mgr S. Groński, jako delegat Koła Warszawskiego na miejsce inż. S. Bernadzikiewicza wszedł inż. W. Ostrowski, delegatem Zarządu Głównego pozostał nadal mgr W. Krygowski. Do Komisji Rewizyjnej weszli jako członkowie: B. Małachowski, prezes St. Osiecki i J. T. Wojsznis, jako zastępcy: dr L. Gorski i Z. Ritterschild.

W jesieni 1936 r. wskutek wyjazdu w Andy redaktora „Taternika", J. A. Szczepańskiego, redakcję objął Z. Dąbrowski. Ze względów finansowych rocznik

XXI 1936/37 został zakreślony nieco skromniej, niż rocznik poprzedni. Biorąc pod uwagę aktualne zainteresowania, redakcja przygotowuje obecnie osobny zeszyt poświęcony różnym zagadnieniom himalajskim; zeszyt ten ukaże się w maju 1937 r., jako zeszyt 5 (107).

Nowy Zarząd uchwalił szczegółowy regulamin prac, na mocy którego dotychczasowa Komisja Himalajska przekształciła się w stałą Komisję Wypraw Klubu Wysokogórskiego P. T. T., której zadaniem jest przygotowywanie organizacji wypraw pozatatrzańskich. W skład Komisji wchodzą: inż. A. Karpiński jako przewodniczący, inż. S. Bernadzikiewicz, inż. J. Bujak i p. W. Drzewiecki jako członkowie i dr T. Bernadzikiewicz jako przedstawiciel Zarządu Klubu.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 5 posiedzeń plenarnych, poza tym liczne posiedzenia odbył Komitet Wykonawczy Zarządu Klubu.

W okresie sprawozdawczym w Kołach Miejscowych odbyły się następujące Ogólne Zebrania:

W dniu 14. XI. 1936 r. odbyło się Nadzwyczajne Ogólne Zebranie Koła Zakopiańskiego, zwołane wskutek zdekompletowania się Zarządu. Wybrano wówczas Zarząd w składzie: przewodniczący — mgr Z. Korosadowicz, sekretarz i zastępca przewodniczącego — S. Służewski, skarbnik — T. Zwoliński, gospodarz — J. Oppenheim, bibliotekarz — S. Motyka. Zwyczajne Ogólne Zebranie Koła w dniu 20. III. 1937 r. wybrało ponownie ten sam Zarząd, przy czym jako zastępcę sekretarza wybrano J. Lankosza, jako zastępcę zaś skarbnika W. Stachnika. Do Komisji Rewizyjnej zostali wybrani: Z. Ritterschild (przewodniczący), Z. Leinsten i S. Zdyb.

Ogólne Zebranie Koła Warszawskiego odbyło się w dniu 9. III. 1937 r. W wyniku nowych wyborów do Zarządu Koła weszli dotychczasowi członkowie a mianowicie: przewodniczący — inż. M. Zajączkowski, sekretarz i zastępca przewodniczącego — Z. Dąbrowski, skarbnik — J. Orenburg, gospodarz — dr Z. Kuleszyna, bibliotekarz — R. Drojecka. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: H. Śliwińska, Dębińska, A. Ojrzyński i prof. M. Sokołowski.

W roku 1936 Klub poniósł smutną stratę przez śmierć ś. p. dr Tadeusza Smoluchowskiego, znakomitego polskiego alpinisty i działacza na terenie P. T. T., gorąco oddanego sprawom Klubu.

W okresie sprawozdawczym zaznaczył się wybitny wzrost liczebności Klubu. Mimo, że w okresie tym ubyło 4 członków zwyczajnych (1 zmarł, 2 wystąpiło i 1 został przez Zarząd wykreślony), przyjęto 7 nowych członków zwyczajnych i 10 członków uczestników.

W dniu 31 marca 1937 r. skład liczebny Klubu i poszczególnych Kół Miejscowych przedstawiał się następująco (w nawiasach podano stan z 31. III. 1936 r.):

	Członków honorowych	Członków zwyczajnych	Członków uczestników	Razem
Koło Warszawskie	[illegible]	(72) 73	(14) 17	(93) 97
Koło Krakowskie	[illegible]	(51) 50	(—) —	(59) 58
Koło Zakopiańskie	(—) —	(15) 18	(—) 7	(15) 25
	(15) 15	(138) 141	(14) 24	(167) 180

b) **Wyprawy egzotyczne w roku 1936.**

3) W dziedzinie ekspansji egzotycznej Klubu zaszły w okresie sprawozdawczym dwa wybitne wydarzenia. Jedno z nich to zorganizowanie i wysłanie drugiej z rzędu polskiej wyprawy alpinistycznej w Andy, drugie to skonkretyzowanie koncepcyj przyszłej ekspansji himalajskiej polskiego alpinizmu.

Wyprawa andyjska doszła do skutku dzięki poparciu materialnemu szeregu instytucyj państwowych i społecznych, jak P. T. T., L. M. i K., L. P. T., P. U. W. F. i P. W., Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Wojskowych. Nad to, dzięki poparciu Ministerstwa Przemysłu i Handlu, polska linia okrętowa „Gdynia — Ameryka" S. A. udzieliła wyprawie daleko idącej zniżki przy przejeździe z Gdyni do Buenos Aires i z powrotem. Ze względów finansowych ścieśniono skład liczebny wyprawy do 4 alpinistów, co zresztą okazało się zbawienne ze względu na

trudności transportowe, jakie wyprawa miała do pokonania w pustynnych terenach wysokogórskich Andów. Kierownikiem wyprawy został przez Zarząd Klubu mianowany J. T. Wojsznis, uczestnikami zaś: inż. St. Osiecki, W. Paryski i J. A. Szczepański. Skierowawszy się ku jednym z najwyższych i najmniej znanych masywów andyjskich pogranicza argentyno-chilijskiego, wyprawa uzyskała w pierwszych miesiącach 1937 r. pierwszorzędne sukcesy zarówno pod względem odkrywczym (zwiedzenie terenu dotąd zupełnie dziewiczego wykonanie jego szkicu topograficznego i szeregu obserwacyj) jak i alpinistyczno-zdobywczym. W ciągu z górą dwumiesięcznych działań w rejonach wysokogórskich wyprawa poznała b. rozległy obszar niezbadany w otoczeniu słonego basenu Laguna de Tres Quebradas w płd części pustyni wysokogórskiej Puna de Atacama i zdobyła szereg wyniosłych i dziewiczych szczytów: Nevado Ojo de Salado (ok. 6870 m), Nevado Pissis (6780 m), Nevados Tres Cruces 6620 m i 6620 m), Nevado de Nacimiento (6492 m), Cerro de los Patos (6280 m) i in. Zwłaszcza odkrycie i zdobycie Ojo de Salado, przypuszczalnie drugiego po Aconcagua (7035 m) szczytu Ameryki należy uważać za b. wybitny sukces odkrywczy i zdobywczy. Po dodaniu tych zdobyczy do osiągnięć pierwszej polskiej wyprawy w Andy 1934 r., polski alpinizm andyjski ma dziś zatem za sobą pierwsze w ogóle wejścia na najwyższe poza Aconcagua szczyty Ameryki, a to: Ojo de Salado (ok. 6870 m), Marcedario (ok. 6800 m), oraz Nevado Pissis (6780 m), nie mówiąc już o wejściu na najwyższy szczyt amerykański Aconcagua (7035 m), zdobyciu całego szeregu innych dziewiczych szczytów i zdobyczach eksploracyjnych.

Przełomowym dla dalszej ekspansji wysokogórskiej faktem było postawienie w Klubie na porządku dziennym sprawy przyszłych polskich wypraw w Himalaje. Rezultaty poprzednich polskich wypraw wysokogórskich poza Tatrami i poza Europą, które dowiodły, że polscy alpiniści potrafią uzyskiwać wybitne sukcesy alpinistyczne w górach wysokich i trudnych — a z drugiej strony studia nad nowszymi wyprawami himalajskimi — pozwoliły uważać sprawę realizacji polskich wypraw himalajskich za możliwą i zawartą w granicach polskich możliwości. Wyłoniona przez Klub z wiosną 1936 r. osobna Komisja Himalajska opracowała szczegółowy program wypraw wysokogórskich — treningowych, przygotowawczej i właściwej. Urzeczywistnienie polskiej wielkiej wyprawy w Himalaje byłoby osiągnięciem drogi do najszczytniejszych w alpinizmie celów, jakie stanowi walka o kolosy himalajskie, a z drugiej strony miałoby nie małe znaczenie z punktu widzenia propagandy polskiej w ogóle. Szczegóły dotyczące prac i starań w tym kierunku zamieszczane są systematycznie w „Taterniku". W jesieni 1936 r. Walne Zgromadzenie Klubu wywodami szeregu mówców poparło gorąco te zamierzenia i dało bodźca do dalszych starań i prac.

W ramach tego programu himalajskiego odbyła się w lecie 1936 r. wyprawa treningowa w Alpy austriackie w lodowcowe grupy Glocknera i Venedigera. Wyprawą kierował inż. A. Karpiński, a w skład jej wchodziło poza nim 8 taterników: dr T. Bernadzikiewicz, Z. Dąbrowski, mgr S. Groński, mgr Z. Korosadowicz, ppor. lekarz T. Ostrowski, mgr J. Pierzchała, J. Staszel i J. W. Żuławski. Chociaż wyprawa miała założenia wyłącznie treningowe (pod względem nabywania umiejętności techniki lodowcowej i lodowej), to jednak i w ramach treningu uczestnicy jej dokonali kilku trudnych wejść lodowych, składając tym samym dowód szybkiego oswojenia się z niespotykaną w Tatrach, długą wspinaczką czysto lodową. Wyprawa ta została już dokładnie omówiona w zeszycie „Taternika" ze stycznia 1937 roku.

Również w ramach przygotowań przyszłej ekipy himalajskiej, obecny Zarząd Klubu przystąpił do organizacji wyprawy treningowej w Kaukaz. Prace i przygotowania w tej mierze są w toku.

Poza oficjalną działalnością Klubu Wysokogórskiego, ale przez członków Klubu inż. S. Bernadzikiewicza, dr K. Narkiewicza-Jodko i S. Siedleckiego — została zorganizowana i odbyta druga polska wyprawa polarna na Spitsbergen. Wyprawa miała założenia sportowo-odkrywcze, program jej bowiem przewidywał przemarsz na nartach przez całą długość wschodniej połaci Zachodniej Wyspy Spitsbergenu (ponad 800 km trasy), co wielokrotnie już usiłowano wykonać, ale bezskutecznie. Plan ten został przez polskich alpinistów wykonany w 100%,

a szlak ich przeciął szereg połaci wyspy, które dotychczas były zupełnie nieznane. Ogólne sprawozdanie z tej wyprawy zostało zamieszczone w zeszycie „Taternika" z grudnia 1936 roku.

c) **Sprawozdanie Koła Taterników Łodzian (Sekcja P. T. T. Oddziału w Łodzi).**

Sprawozdanie za czas od dnia 28 stycznia 1936 roku do 9 marca 1937 roku.

Rok założenia Sekcji — 1933.

Do roku 1935 włącznie Koło działało na podstawie tzw. „deklaracji organizacyjnej". W dniu 22 stycznia 1936 r. Zarząd P. T. T. Oddziału w Łodzi zatwierdził nowy regulamin Koła jako sekcji Oddziału. Regulamin przewiduje m. in. podział członków na zwyczajnych i hospitantów.

W roku 1936 liczba członków wynosiła: 18 zwyczajnych i 7 hospitantów.

Zarząd Koła stanowili: prezes — Czesław Bajer, wiceprezes — dr Stanisław Szelągowski, sekretarz — dr Kazimierz Ściesiński, skarbnik — Henryk Woszczyk i gospodarz — Kazimierz Jarociński. Funkcje kontrolne pełni Komisja Rewizyjna Oddziału P. T. T. w Łodzi oraz nadzór ogólny — Zarząd Oddziału.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 21 zebrań klubowych, wycieczkę zbiorową w Tatry w otoczenie dol. Czarnej Jaworowej i wycieczkę nizinną w okolice Łodzi. Na zebraniach klubowych wygłaszane były odczyty i pogadanki, omawiające sprawy turystyki wysokogórskiejw Tatrach i Alpach oraz zademonstrowano film wykonany przez członka Koła, p. Bergwitza. Staraniem Koła zorganizowany został odczyt publiczny p. inż. Stefana Bernadzikiewicza o „II Wyprawie na Spitsbergen", który przyniósł ogromny sukces, zapełniając po brzegi aulę Gimnazjum im. Piłsudskiego w Łodzi, doborową publicznością oraz młodzieżą szkolną. Obecnych było 440 osób. Dla pobudzenia zainteresowań sprawami górskimi i turystyką wysokogórską Koło urządziło „Wieczór Tatrzański" dla młodzieży wyżej wzmiankowanego gimnazjum, na który złożyły się popularne pogadanki oraz pokaz sprzętu wysokogórskiego.

Koło posiada składnicę turystyczną, zaopatrzoną w namioty górskie, liny, haki, karabinki i młotki. Sprzęt ten używany jest podczas wycieczek klubowych lub wypożyczany członkom Koła W roku sprawozdawczym sprzęt został powiększony o 1 namiot 4-osobowy.

Koło administruje finansami niezależnymi od ogólnej kasy Oddziału. Wpływy powstają ze składek członkowskich oraz opłat za użytkowania sprzętu turystycznego. Stan obrotów kasowych był w r. 1936 następujący: pozostałość z 1935 r. zł 74,71. wpływy zł 335,06, wydatki zł 183,10, pozostałość na rok 1937 zł 246,67. Oprócz powyższych sum Koło posiada wydzielony Fundusz Alpinistyczny, którego stan na koniec 1936 r. wyniósł zł 788,—. Z funduszu tego wydatkowano zł 100,— jako subwencję dla II Wyprawy Andyjskiej Klubu Wysokogórskiego P. T. T.

W dniu 9 marca 1937 roku odbyło się Doroczne Walne Zgromadzenie Koła, które udzieliło absolutorium ustępującemu zarządowi i powołało nowy zarząd na rok 1937 w składzie następującym: prezes — Czesław Bajer, wiceprezes — dr Stanisław Szelągowski, sekretarz i bibliotekarz — Kazimierz Jarociński, skarbnik — Henryk Woszczyk i gospodarz — inż. Kazimierz Sulikowski. Na Walnym Zgromadzeniu został szczegółowo omówiony plan dalszej działalności Koła. Na plan pierwszy, wysunięto sprawę zorganizowania biblioteki montanistycznej, którą Koło Taterników Łodzian będzie administrowało, współpracując pod tym względem z Zarządem Oddziału i Sekcją Narciarską P. T. T. Łódź. Ustalono plan odczytów klubowych na I półrocze 1937 r. i sposób organizowania wycieczek tatrzańskich. Postanowiono urządzać specjalne wieczory klubowe dla zaproszonych najstarszych klas szkół średnich, którzy uczęszczają na wycieczki tatrzańskie, aby zapewnić Kołu napływ młodych sił.

d) **Sprawozdanie Sekcji Wysokogórskiej Oddziału P. T. T. w Katowicach.**

Sekcja Wysokogórska Oddziału P. T. T. w Katowicach kierowana przez p. dra Marka Karowicza rozwijała w 1936 r. bardzo pomyślnie swą działalność.

Akcja odczytowo-dyskusyjna przedstawiała się następująco: 1) 29. I. 1936 r. Zebranie ogólne — Sprawy organizacyjne Sekcji, sprawozdanie za rok 1935 — ustalenie planu prac na rok 1936. 2) 12. II. Wykład Jana Ciahotnego: „Pokłosie

literackie egzotycznych wypraw polskich" — z dyskusją. 3) 19. II. Wykład inż. Bogdana Krzemińskiego: „Alpy Tyrolskie" — z dyskusją. 4) 26. II. Zebranie dyskusyjne na temat: „Kolejki górskie w Tatrach" — zagajenie dr Antoni Wrzosek, dr M. Korowicz. W dyskusji zabrało głos 19 mówców 5) 11. III. Zebranie dyskusyjne poświęcone refleksjom o rozwoju ruchu turystycznego w Tatrach. — Wspólne opracowanie projektu rezolucji w sprawie kolejki na Kasprowy Wierch 6) 18. III. Wykład dra Wiktora Nechaja: „W Wysokich Taurach" — z przeźroczami świetlnymi. 7) 1. IV. Wykład dra Marka Karowicza: „Wspomnienia z taternickich wyprawy zimowych". 8) 29. IV. Wykład Stanisławy Zbyszewskiej „Ze wspomnień taternickich". 9) 13. V. Wykład dra Marii Lutmanowej. „Wrażenia z wycieczki w Pireneje" z przeźroczami świetlnymi. 10) 14. X. Dr Marek Korowicz: „Wycieczka w Wysokie Taury" z przeźroczami świetlnymi mec. Alfonsa Dzięcioła i prelegenta. 11) 28. X. Wykład Zofii Buczkówney: „W górach Bułgarii" — z przeźroczami świetlnymi. 12) 25. XI. Wykład inż. Bogdana Krzemińskiego: „Karpaty jako tereny turystyczne". 13) Wykład dra Antoniego Wrzoska: „W Karpatach Czechosłowacji i Węgier" — z przeźroczami.

W wyniku zebrania o którym mowa ad p. 5) opracowano projekt rezolucji w sprawie kolejki linowej na Kasprowy Wierch, który następnie uchwalony został przez Walne Zgromadzenie Oddziału oraz Zjazd Delegatów P T T. w Krakowie.

W lecie od 26. VI. do 31. VII. odbyto w lokalu Sekcji 11 dyżurów informacyjnych o terenach i technice wycieczkowania w Tatrach.

Informacyj udzielali zgłaszającym się członkowie Sekcji.

W czasie od 4 do 12 sierpnia odbyła się wycieczka w Alpy Tyrolskie (Wysokie Taury) członków Sekcji w składzie następującym: pp. Ciachotny Jan, Dzięciołowa Aleksandra, mec. Dzięcioł Alfons, dr Marek Korowicz.

Zwiedzono szczyty: „Grossglockner (3798 m) najwyższy szczyt Austrii, Hohe Riffl (3346 m) przez Obere Odenwinkelscharte, Mittleres Barenkopf (3367 m) oraz dokonano przejścia przełęczy Riffltor wraz z lodowcem Karlingerkees".

Ogólna działalność Sekcji w roku bieżącym pójdzie w dotychczasowym kierunku.

12. NARCIARSTWO.

a) Sprawozdanie Komisji Narciarskiej Zarządu Głównego P. T. T.

Wyłoniona z Zarządu Głównego Komisja Narciarska ukonstytuowała się w dniu 5. VII. 1936 r. w sposób następujący: Mgr Władysław Krygowski — przewodniczący, inż. Kazimierz Schiele — zastępca przewodniczącego, Jan Kazimierz Petecki — sekretarz, Tomasz Wróbel, (zastępca inż. Wiktor Fucik), dyr. Michał Guzecki (zastępca inż. Marian Kozłowski), Józef Oppenheim.

Ze względów oszczędnościowych, postanowiono nie urządzać w ciągu roku sprawozdawczego zjazdu sekcyj narciarskich, który jakkolwiek bardzo pożyteczny pociąga za sobą duże koszty organizacyjne. Szczegółowo opracowany program działalności w nadchodzącym sezonie, spełnia dobrze rolę informatora Komisji o przedsięwzięciach, planach i potrzebach danej sekcji, a to z kolei pozwala Komisji ujmować całokształt prac w jedną zorganizowaną całość, koordynować poszczególne wysiłki i udzielać pomocy pożytecznym inicjatywom. W roku sprawozdawczym zastosowano po raz pierwszy powyższy sposób postępowania i okazało się, że próba spełniła dobrze swój cel. Wprawdzie nie wszystkie Sekcje nadesłały szczegółowe plany jednakże już przed początkiem sezonu zimowego Komisja znalazła się w posiadaniu wcale bogatego materiału projektowanych imprez sportowych i turystycznych, co w dużym stopniu ułatwiło jej dalszą pracę.

Na podstawie nadesłanego materiału mogła Komisja na swym posiedzeniu w dniu 24. X. 1936 r. zaopiniować pozytywnie kilkanaście wniosków sekcyj co do udzielenia im finansowej pomocy, a uchwały Komisji na odbywającym się w dniu następnym posiedzeniu Zarządu Głównego zostały zaaprobowane i podział subwencyj ustalony.

Prace Komisji objęły akcję: a) w kierunku zwiększenia ilości sekcyj przy wszystkich najważniejszych oddziałach P. T. T.; b) zwiększenia ilości członków

w poszczególnych sekcjach; c) w kierunku umożliwienia należenia do Polskiego Związku Narciarskiego niektórym sekcjom; d) ujednostajnienia regulaminów sekcyj narciarskich; e) wciągania młodzieży do sekcyj; f) stałego urządzania reprezentacyjnych zawodów międzysekcyjnych P. T. T. o Puchar Czarnohorski P. T. T. w Worochcie oraz urządzenia podobnej konkurencji w Beskidach Zachodnich; g) stałej i ścisłej współpracy z czynnikami wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego w zakresie obozów, raidów, wycieczek, kursów i t. p. imprez o charakterze szkoleniowym; h) znakowania zimowego, przystosowywania schronów narciarskich i stacyj turystyczno-narciarskich, oraz i) szkolenia kadry instruktorskiej.

Ilość sekcyj narciarskich P. T. T. w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła o 4 nowe ośrodki a mianowicie: w Kołomyi, Krakowie, Przemyślu i Sanoku i wynosi obecnie 24 sekcje, które z wyjątkiem sekcyj w Borysławiu, Jaremczu, Jordanowie, Krakowie, Przemyślu i Sanoku należą do P. Z. N. Ponadto w łonie Oddziału P. T. T. w Kosowie istnieje stała komisja dla spraw narciarskich. W 24 sekcjach zgromadziło się w roku sprawozdawczym 3.217 członków. Imponujący przyrost ilości osób zrzeszonych w sekcjach wyrażający się cyfrą 1.463 w porównaniu z ubiegłym rokiem wskazuje na daleko idące możliwości rozwojowe narciarstwa w łonie P. T. T.

Poniższa tabela obrazuje porównawczo ruch ilości członków w poszczególnych sekcjach na przestrzeni ostatnich dwóch lat.

Tabela porównawcza ruchu członków w Sekcjach narciarskich.

L. p.	Nazwa Sekcji	1935/36	1936/37	Ubyło	Przybyło
1	S. N. P. T. T. Biała . . . . . ,	102	114		12
2	S. N. P. T. T. Borysław	—	—	—	—
3	S. N. P. T. T. „Watra" Cieszyn . .	30	73	—	43
4	S. N. P. T. T. Częstochowa . . .	55	33	22	—
5	S. N. P. T. T. Drohobycz	128	230	—	102
6	S. N. P. T. T. Iwonicz	52	226	—	174
7	S. N. P. T. T. Jaremcze	—	—	—	—
8	S. N. P. T. T. Jordanów	—	—	—	—
9	S. N. P. T. T. Kołomyja	—	70	—	70
10	S. N. P. T. T. Kraków	—	54	—	54
11	S. N. P. T. T. Lwów	247	500	—	253
12	S. N. P. T. T. Łódź	106	152	—	46
13	S. N. P. T. T. Poznań	30	61	—	31
14	S. N. P. T. T. Przemyśl	—	75	—	75
15	S. N. P. T. T. Sanok	—	52	—	52
16	S. N. P. T. T. Skoczów	13	10	3	—
17	S. N. P. T. T. Skole	25	22	3	—
18	S. N. P. T. T. Sosnowiec	41	52	—	11
19	S. N. P. T. T. Stanisławów . . .	117	198	—	81
20	S. N. P. T. T. Stryj	—	49	—	49
21	S. N. P. T. T. Tarnów	25	52	—	27
22	S. N. P. T. T. Warszawa	561	834	—	273
23	S. N. P. T. T. Zakopane	161	266	—	105
24	S. N. P. T. T. Żywiec	61	94	—	33
		1.754	3.217	28	1.491

Wysiłki Zarządu Głównego oraz Komisji Narciarskiej, ażeby sekcje w Krakowie, Przemyślu, Sanoku i Kołomyi przyjęto do P. Z. N., nadal nie zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem. Jedynie Sekcja w Kołomyi została przyjęta, natomiast podania trzech innych odrzucono z przyczyn od Komisji Narciarskiej i samych sekcyj niezależnych. Pomimo nieprzychylnego i nieprzejednanego stanowiska P. Z. N., które w wysokim stopniu utrudniało rozwój narciarstwa w wspomnianych Oddziałach, sekcje te a zwłaszcza Sekcja w Przemyślu pracowały z ogromnym nakładem poświęcenia, organizując imprezy turystyczne o nader poważnym charakterze.

Przed rozpoczęciem sezonu Komisja Narciarska przygotowała regulamin ramowy sekcyj narciarskich. Ujednostajnienie organizacyjne według zasad tego regulaminu wzorcowego przyczynia się obecnie do sprawniejszego ich funkcjonowania.

W zakresie pracy nad młodzieżą, posunięto się o duży krok naprzód. Doskonale zapoczątkowana akcja Sekcji we Lwowie i współpraca jej z Kuratorium Okręgu Szkolnego, dzięki której setki młodzieży szkół średnich zostało wciągnięte do sportu narciarskiego — staje się wzorem dla innych ośrodków. Praca nad młodzieżą i jej wychowaniem fizycznym wiąże się ze współdziałaniem sekcyj z Ośrodkami W. F. i P. W. Szczególnie żywą była ta współpraca we Lwowie, Przemyślu, Drohobyczu, Borysławiu, Stanisławowie, Stryju, Tarnowie i Warszawie, a jeśli dodać do tego, że wiele imprez zimowych, obozów zastępczych, raidów i kursów korzystało z ulgowych przejazdów, uwydatnia się poparcie ze strony czynników W. F. i P. W. poczynań sekcyj.

Zawody międzysekcyjne P. T. T. w Worochcie o Puchar Czarnohorski dały bardzo dobre wyniki techniczne i wiele doświadczeń sportowo-organizacyjnych. Dzięki staraniom Komisji Narciarskiej były one połączone w jedną całość z Marszem Huculskim II Brygady, co przyczyniło się do ich propagandowego znaczenia zwłaszcza na terenie Karpat Wschodnich. Wewnętrznym sukcesem była pokaźna ilość zawodników i okoliczność, że na starcie zjawili się przedstawiciele sekcyj narciarskich P. T. T. w Zakopanem, Iwoniczu, Lwowie, Stanisławowie, Tarnowie i Cieszynie, oprócz zawodników Wisły, K. T. N. i klubów lokalnych. Dzięki temu, że reprezentowane były sekcje, które mają w swym gronie element zawodniczy, można uważać te zawody za zawody międzysekcyjne P. T. T. w dosłownym tego słowa znaczeniu. Pozwoliły one uświadomić sobie, że obok Sekcji Oddziału w Zakopanem, która nadal zalicza się do najlepszych klubów narciarskich Polski — istnieją poważne talenty w sekcjach lwowskiej, stanisławowskiej, tarnowskiej i cieszyńskiej „Watrze", które coraz śmielej zajmują czołowe miejsca. W ogólnej punktacji o II Puchar Czarnohorski I. miejsce należy do S. N. P. T. T. Zakopane (35 p.) II. do S. N. P. T. T. Stanisławów (13 p.), III. do S. N. P. T. T. Watra Cieszyn (8 p.).

Na terenie Beskidów Zachodnich Komisja Narciarska przewiduje ufundowanie „Pucharu Babiogórskiego P. T. T.", co w pełni zrealizowane będzie w przyszłym sezonie.

Uwzględniając potrzeby specjalnego znakowania zimowego poprawiono większość szlaków narciarskich w Tatrach, a nadto poprowadzono nowe szlaki narciarskie w Czarnohorze, częściowo zjazd z Policy oraz wytyczono trasę narciarską z Kiczory (okolice Stożka). W zakresie przystosowania schronów do potrzeb narciarskich, zabezpieczono i zaadaptowano na zimę 3 schrony w Bieszczadach (Bukowinki, Żełemin i Magóra) i założono stację w Piwnicznej w willi „Orlęta", w Dniestrzyku Hołowieckim, Nanowej i Kalwarii Pacławskiej. Nadto założono stacje narciarskie w Słobodzie Rungurskiej i w Ispasie koło Kołomyi.

Dotychczasowa sieć schronisk i stacyj turystycznych w Karpatach zaspokaja w pełni potrzeby zimowej turystyki tak, że prace sekcyj ograniczały się do uzupełnień. W zakresie szkolenia instruktorów osiągnięcia były pomyślne. Przeważna ilość sekcyj posiada własnych instruktorów, co przyczynia się do sprawności ogólnej.

W ciągu całego sezonu prowadzono propagandę odznaki sekcyjnej, która dzięki estetycznemu swemu wyglądowi cieszyła się dość dużym wzięciem. Ogółem sprzedano 440 odznak.

W dziedzinie innych akcyj zimowych, Komisja udzieliła finansowej pomocy w urządzeniu kursu ratowniczego dla dzierżawców i członków Czarnohorskiego Pogotowia Ratunkowego P. T. T. na Zaroślaku.

W zakresie stosunków z pokrewnymi organizacjami popierała Komisja wysiłki polskiego zrzeszenia turystycznego w Czechosłowacji „Beskid Śląski", zaś w kraju skromnej subwencji udzieliła Śląskiemu Klubowi Narciarskiemu w Katowicach.

W ramach pomocy dla poszczególnych sekcyj Komisja subwencjonowała następujące sekcje: w Białej „Watra" w Cieszynie, w Częstochowie, w Iwoniczu, w Jaremczu, Jordanowie, Kołomyi, Lwowie, Łodzi, Przemyślu, Skoczowie, Skolem, Sosnowcu, Stanisławowie, Tarnowie, Zakopanem i Żywcu Szczegółowy obraz tej akcji w roku budżetowym 1936 znajduje się w sprawozdaniu finansowym.

Wyjątkowym zdarzeniem w życiu narciarstwa w łonie P. T. T. a także w historii polskiego narciarstwa był jubileusz 30-lecia istnienia Sekcji P. T. T. w Zakopanem, obchodzony uroczyście w dniach 17 i 18 kwietnia b. r. w schronisku na Pysznej i w Zakopanem. Uroczystość ta, zgromadziła cały świat turystyczny i narciarski i była uczczeniem długoletniej działalności Sekcji, której historia, uzupełniona dziejami Karpackiego Towarzystwa Narciarzy jest zarazem historią polskiego ruchu narciarskiego w ogólności. Dla upamiętnienia tej podniosłej w życiu P. T. T. chwili, wydała Sekcja z pomocą władz Towarzystwa i Komisji narciarskiej bogatą w treść i piękne fotografie publikację.

Skromniejszym choć niemniej zasłużonym był jubileusz 15-lecia istnienia Sekcji P. T. T. „Watra" w Cieszynie, będącej pionierem polskiego narciarstwa na Śląsku Cieszyńskim.

Jeżeli chodzi o ogólną charakterystykę działalności sekcyj, cechowały ją prace w kierunku turystyki górskiej i zainteresowanie kierunkiem sportowo-zawodniczym. Na Sekcji oddziału zakopiańskiego ciążą szczególne obowiązki reprezentowania najlepszej klasy polskiej i z tej racji zajmuje ona nadal zupełnie wyjątkowe stanowisko. W innych sekcjach przeważa wyłącznie charakter turystyczny, w niektórych a zwłaszcza w sekcjach lwowskiej, stanisławowskiej, bialskiej, iwonickiej, tarnowskiej, cieszyńskiej i skoczowskiej obok turystyki równolegle i z coraz większym rozmachem wychowują się utalentowane jednostki zawodnicze.

Ogólnie bilans pracy nad rozwojem narciarstwa w ramach P. T. T. przedstawia się jako jeszcze jeden krok naprzód.

Spis Sekcyj narciarskich.

1) S. N. Oddziału w Białej, Nad Niwką 23, T. Wróbel.
2) S. N. Koła w Borysławiu (Oddziału w Drohobyczu) Zw Techn Wiertniczych.
3) S. N „Watra" Oddziału w Cieszynie, ul. Bielska 12.
4) S. N. Oddziału w Częstochowie, ul. Jasnogórska 14/16.
5) S. N. Oddziału w Drohobyczu, 2, inż. M. Kozłowski, „Polmin".
6) S. N. Koła w Iwoniczu (Oddziału we Lwowie) L. Tumas.
7) S. N. Koła w Jaremczu (Oddziału w Stanisławowie) kpt. W. Górecki.
8) S. N. Oddziału w Jordanowie, dr L Szumski, notariusz.
9) S. N. Oddziału w Kołomyi, skrz. poczt. 63.
10) S. N. Oddziału w Krakowie, ul. A. Potockiego 4.
11) S. N. Oddziału we Lwowie, ul. Akademicka 23.
12) S. N. Oddziału w Łodzi, Stow. Techników, ul. Piotrkowska 102.
13) S. N. Oddziału w Poznaniu, ul. Fredry 10, pok. nr 369
14) S. N. Oddziału w Przemyślu, dr J. Biber, ul. Mickiewicza 7.
15) S. N. Oddziału w Sanoku, ul. Jagiellońska 12.
16) S. N. Koła w Skoczowie (Oddziału w Cieszynie), A. Krpec, nauczyciel.
17) S. N. Koła w Skolem (Oddziału w Drohobyczu), W. Gruczelak.
18) S. N. Oddziału w Sosnowcu, ul. Modrzejowska 32 III.
19) S. N. Oddziału w Stanisławowie, ul. Szydłowskiego 7.
20) S. N. Oddziału w Stryju, Starostwo.
21) S. N. Oddziału w Tarnowie, dr H. Fink, adwokat, Plac św. Ducha.
22) S. N. Oddziału w Warszawie, ul. Żurawia 9, m. 1.
23) S. N. Oddziału w Zakopanem, Dworzec Tatrzański, ul. Krupówki.
24) S. N. Oddziału w Żywcu, inż. W. Fucik, Zarząd Dóbr Żywieckich.

b) Sprawozdania Sekcyj Narciarskich przy Oddziałach i Kołach P. T. T.

1) Sekcja narciarska Oddziału w Białej.

Skład Zarządu: Wróbel Tomasz — prezes, kierownik zawodów i turystyka, Zajączek Władysław — wiceprezes, kierownik zawodów, księgowy (zrezygnował w sezonie), Zajączek Wanda — sekretarz, Stawowczyk Jan — skarbnik, referent turystyczny, Kempys Antoni — kapitan sportowy, Smełty Artur. Zastępcy: Falińska Maria, Pruchło Mikołaj, Fedorowicz Teodor, Kłyś Władysław i Jakubiec Józef. Dr Otto Gross — lekarz Sekcji, stała opieka nad zawodnikami.

Sekcja rozwijała się nadal pomyślnie, uprawiając zarówno sport zawodniczy jak i turystykę narciarską.

W zakresie sportu oprócz urządzanych przez Sekcję zawodów o sprawność na Magórce, zawodnicy Sekcji brali udział w następujących zawodach:

1) S. N. „Sokół“ Bielsko, na których zdobyli pierwszych 5 miejsc, 2) S. K. N. we Wiśle (3. I. 1937), 3) o mistrzostwo Polski (30. I. do 2. II. 1937), na których Jurzak zajął 23 miejsce, 4) o mistrzostwo Okręgu Śląskiego w Szczyrku (19. II. do 21. II. 1937), na których startowało 9 zawodników Sekcji, przy czym Hustoles zajął w biegu zjazdowym 10 miejsce, Kłyś w biegu na 18 km 11 miejsce, w skokach otwartych Ropa 6, Kostyński 9, Jakubiec 11 miejsce, a w kombinacji alpejskiej Schwarz 18 miejsce, 5) w międzynarodowym biegu zjazdowym i slalomie w Szczyrku (27. II. do 28. II. 1937), na który wysłała Sekcja 6 zawodników, oraz 6) w zawodach w Lisznej Dolnej w Czechosłowacji (27. II. do 28. II. 1937), gdzie startowali Kłyś i Jakubiec.

W zakresie turystyki prowadzono stale pod kierunkiem przodowników wycieczki zbiorowe przede wszystkim w Beskidy Śląskie i Tatry.

Na ogólny bilans oficjalnych imprez Sekcji składa się 34 wycieczek i raidów, które w łącznej sumie zgromadziły 148 osób.

W szczególności:

5 wycieczek na Pilsko	przy	udziale	18	osób
4 wycieczki na Beskid Raczański . . .	„	„	[illegible]	„
2 wycieczki na Babią . . .	„	„	[illegible]	„
2 wycieczki na Baranią — Zwardoń . .	„	„	[illegible]	„
2 wycieczki n[illegible] . . .	„	„	[illegible]	„
6 wycieczek na Klimczok . . .	„	„	[illegible]	„
7 wycieczek na Magórkę . . .	„	„	[illegible]	„
2 wycieczki na Skrzyczne — Baranią . . .	„	„	[illegible]	„
2 wycieczki na Hrobaczą Łąkę . . .	„	„	[illegible]	„
1 rajd 3 dniowy Pilsko—Babia—Polica—Osielec	„	„	[illegible]	„
1 rajd 8 dniowy w Tatry	„	„	[illegible]	„

Sprzęt narciarski powiększono i naprawiono w ciągu sezonu łącznie za kwotę 120 zł, umożliwiając przez to wypożyczanie sprzętu mniej zamożnym narciarzom.

Dla wygody członków ogłaszała Sekcja stale dokładne wiadomości o warunkach śniegowych, otrzymywane bezpośrednio ze schronisk, a nadto regularnie umieszczano komunikaty TKN. w specjalnych gablotkach w środku miasta oraz w lokalu Sekcji.

2) Sekcja narciarska Koła w Borysławiu (Oddziału w Drohobyczu).

Skład Zarządu: inż. Górka H. — prezes, inż. Fleszar B. — sekretarz.

Prace Sekcji wiązały się ściśle z działalnością Sekcji Oddziału macierzystego w Drohobyczu, tak, że niemal wszystkie imprezy tej Sekcji są wynikiem ich zgodnego wspólnego wysiłku organizacyjnego.

Ponadto wymienić należy obszerny dział wycieczek i kursów. Wycieczek oficjalnych zorganizowała Sekcja 5 a to na przestrzeni: 1) Borysław—Ciuchowy Dział Podhorce—Szeroki Wierch—Kruchły—Majdan (6. I. 1937 uczestników 10); 2) Borysław—Ciuchowy Dział—Zbierzynów—Urycz (9. I. 1937 r. uczestników 8); 3) Borysław przez Bystrą i Kobyłę do Załokcia (14. II. 1937 uczestników 8); 4) z Borysławia do Sławska i na Ilzę (21. II. 1937 uczestników 10); 5) Borysław—Mallmanstal—Widnoha—Paraszka—Skole (21. II. 1937 uczestników 3).

Poza tym dla mniej wprawnych urządziła Sekcja kilkanaście wycieczek na Ciuchowy Dział i w jego okolice przy przeciętnej frekwencji w każdej wycieczce około 15 osób.

W dniach 3 — 9. I. 1937 urządziła Sekcja na Ciuchowym Dziale kurs dla początkujących pod kierunkiem instruktora P. Z. N., na którym było 5 uczestników. Prócz tego w każdą niedzielę i święta odbywały się stałe kursy dokształcające. Na szlaku zjazdowym Ciuchowy Dział—Mraźnica naprawiono kilka mostków.

3) Sekcja narciarska „Watra" Oddziału „Beskid Śląski" w Cieszynie.

Skład Zarządu: Sabela Adam — prezes, prof. Szotkowski Władysław — wiceprezes i kapitan sportowy, Korczyk Bolesław — sekretarz, Hohman Wilhelm — zastępca sekretarza, Bilko Andrzej — skarbnik, Łamacz Józef — gospodarz, członkowie Zarządu: prof. Biernacki Jerzy, Kożdoń Gustaw, Łamacz Józef — referat prasowo-propagandowy.

W dziedzinie sportu narciarskiego Sekcja poszczycić się może poważnym dorobkiem organizacyjno-propagandowym — dzięki sprawnemu przeprowadzeniu powierzonych jej przez VI. Okręg Śląski P. Z. N. I-szych Mistrzostw Narciarskich Okręgu, które odbyły się w Wiśle, w dniach 28 i 29 II. 1936 r.

Na program zawodów złożyły się kombinacje alpejska i norweska, oraz 5 konkurencji otwartych: bieg zjazdowy, slalom, bieg 15 km panów, bieg 8 km pań i skoki. W mistrzostwach wzięło udział około 65 zawodników w czym 8 pań, reprezentujących 8 klubów narciarskich Okręgu Śląskiego. Barw Sekcji broniło 4 zawodników, z których Gustaw Kozdoń uzyskał w ogólnej klasyfikacji 5-te miejsce, a w otwartym konkursie skoków 4-te miejsce. Mistrzostwa odbyły się w bardzo trudnych warunkach śnieżnych.

Drugą poważną imprezą urządzoną w roku 1936 przez Klub były zawody w Goleszowie o Puchar im. dyr. Petra Carlssona w konkurencjach norweskiej i alpejskiej. W zawodach wzięło udział 12-tu zawodników, reprezentujących 4 kluby.

W styczniu 1937 r. z okazji jubileuszu 15-lecia istnienia Sekcji, odbył się na Stożku bieg narciarski.

Ponadto zawodnikami Sekcji obesłano następujące imprezy w okresie sprawozdawczym: 1) konkurs skoków na Baraniej Górze (6. I. 1937 — 4 zawodników), 2) Mistrzostwa Polski w Wiśle (30. do 31. I. 1937 — 2 zawodników), przy czym zawodnik Sekcji Kożdoń w konkursie skoków otwartym zajął 6 miejsce, 3) W konkursie skoków P. Z. N. w dniu 2. II. 1937 w Wiśle brali udział 4 zawodnicy. Wyróżnił się junior Tajner, który zajął 2 miejsce w skokach otwartych, 4) W zawodach międzysekcyjnych P. T. T. w Worochcie w dniach od 13. do 14. II. 1937 r. brał udział zawodnik Sekcji Kożdoń, który sklasyfikował się w biegu złożonym na 5-tym miejscu, 5) Na mistrzostwach Okręgu Śląskiego P. Z. N. w Szczyrku w dniach 19. do 21. II. 1937 r. wysłano 4 zawodników, gdzie wyróżnił się w konkursie skoków otwartych junior Tajner — zajmując 4 miejsce.

Zawodnicy Sekcji byli otaczani troskliwą opieką, wysyłani na kursy zawodnicze i zaopatrywani w sprzęt.

W dziedzinie turystyki narciarskiej zorganizowała Sekcja szereg wycieczek dla członków i niestowarzyszonych, cieszących się dużą frekwencją. O odznakę górską P. Z. N. ubiegało się 10 członków.

Działalność propagandową rozwijała Sekcja przez organizowanie pod kierunkiem fachowym instruktorów klubu kursów narciarskich dla początkujących, zebrań towarzyskich i pogadanek dla członków, wypożyczanie i rozdawnictwo nart.

Komunikaty klubu ogłaszane były w gablotce i prasie miejscowej.

W sezonie bieżącym obchodziła Sekcja uroczyście jubileusz 15-lecia istnienia. Na program uroczystości jubileuszowych złożyły się: 1) uroczyste Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków w dniu 5. I. 1937 r. w schronisku na Stożku z udziałem przedstawicieli sąsiednich Oddziałów P. T. T i klubów narciarskich, na którym nadano członkostwo honorowe zasłużonym działaczom Sekcji pp.: insp. Janowi Cięciale, prof. Józefowi Grzybowskiemu i prof. Stanisławowi Sowie.

Po zebraniu odbyła się zabawa towarzyska. 2) W dniu 6. I. odbyły się zawody jubileuszowe. W uroczystościach jubileuszowych wzięło udział około 60 osób. W związku z jubileuszem Sekcja wydaje broszurę ilustrującą działalność Sekcji.

4) Sekcja narciarska Oddziału w Częstochowie.

Skład Zarządu: dr Jaroń Włodzim. — prezes, Dąbrowski Zygmunt — sekretarz.

W czasie od 10 listopada 1936 r. do 20 grudnia 1936 r. urządzono w Częstochowie kurs suchej zaprawy narciarskiej przy udziale 22 osób. Kurs prowadził instruktor P. Z. N. St. Socha.

Od dnia 22 grudnia 1936 do dnia 4 stycznia 1937 r. urządzono wycieczkę do Zakopanego połączoną z kursem dla wprawniejszych narciarzy. W ramach powyższej imprezy urządzono szereg wycieczek a mianowicie na Gubałówkę ze zwiedzeniem Bystrego, Ratułowa, Cichego, Miętustwa, Dzianisza itd. do Małej Łąki i na Halę Miętusią, oraz w Tatry Zachodnie. Udział w wycieczce brało 12-cie osób.

W dniach 23 i 24 stycznia 1937 r. odbyła się wycieczka na Pilsko i powrót przez Sopotnię do Jeleśni (8 uczestników).

W dniach 30 stycznia do 2 lutego 1937 r. odbył się rajd z Ustronia przez Równicę, Polanę, Czantorię, Beskid, Soszów, Stożek, Kubalonkę, Baranią Górę, Tyniok, Pochodzitą do Zwardonia (8 uczestników).

Od 30 stycznia do 5 lutego 1937 r zorganizowano obóz i kurs narciarski w Zwardoniu. Udział wzięło 12 osób.

W dniach 27 i 28 lutego 1937 r wycieczka narciarska z Nowego Targu na Turbacz ze zjazdem do Rabki (8 uczestników).

Od 26 marca do 30 marca 1937 r. wycieczka do Kościelisk skąd urządzono następujące wyprawy: a) Hala Goryczkowa na przełęcz i zjazd do Zakopanego; b) Dolina Małej Łąki przez Małołączniak do Miętusiej i zjazd do Kościeliskiej; c) przejście z doliny Kościeliskiej przez przełęcz Iwaniacką, zjazd do Chochołowskiej; d) Hala Gąsienicowa z Kuźnic, Kocioł Kasprowego, podejście pod Mały Kościelec, powrót z Hali Gąsienicowej przez Kopieniec do Jaszczurówki.

Brak odpowiednich warunków śnieżnych nie pozwolił Sekcji korzystać w tym roku z własnych pobliskich terenów w Złotym Potoku.

5) Sekcja narciarska Oddziału w Drohobyczu.

Skład Zarządu: inż. Kozłowski Marian — prezes, dr Martynowicz Aleksander — zastępca, Wasiewicz Stanisław — sekretarz, dr Nappe Emanuel — skarbnik.

Dnia 8 grudnia 1936 r. urządzono na otwarcie sezonu doroczny bieg zjazdowy z Ciuchowego Działu. Długość trasy wynosiła 4 km przy różnicy wzniesienia 420 m. Na starcie stanęło 27 zawodników, wszyscy bieg ukończyli

Dnia 3 stycznia 1937 urządzono również na Ciuchowym Dziale zawody o odznakę sprawności P. Z. N. Start i meta były przy schronisku P. T. T. Zawody obejmowały biegi 12 km dla seniorów i 9 km dla juniorów. Mimo bardzo niekorzystnych warunków (silny wiatr przy temp. —10° C) zebrało się na starcie 48 zawodników, z tych tylko trzech nie ukończyło biegu.

Dnia 6 i 7 lutego 1937 r. zorganizowano na Ciuchowym Dziale mistrzostwa VIII Przemyskiego Okręgu P. Z. N. W mistrzostwach brało udział 8 klubów narciarskich zrzeszonych w VIII Okręgu P. Z. N. W pierwszym dniu odbyły się biegi 15 km otwarte i do mistrzostw, dalej bieg 12 km dla juniorów, bieg 8 km pań i bieg o charakterze slalomowym. W konkurencjach tych wzięło udział 3 zawodniczki i 45 zawodników.

Ponadto odbyły się zawody o odznakę sprawności P. Z. N. Drugiego dnia odbył się bieg sztafetowy 4 X 4 km i konkurs skoków. Mistrzem Okręgu został na rok 1937 Murman Kazimierz (S. N. P. T. T. Iwonicz). Przewodniczącym Kolegium Sędziów był p. płk. dypl. Lawicz, zastępca dowódcy O. K. X, Organizacja tych mistrzostw była ze względu na zakwaterowanie i aprowizację bardzo poważnym wysiłkiem. Mimo to całość wypadła bez najmniejszego zarzutu. Koszt ogólny tej imprezy wyniósł około 800 zł. Znaczna część tej kwoty tj. 600 zł została pokryta drogą składek wśród członków.

Z dziedziny inwestycyj sportowych wymienić należy budowę skoczni w Orowie. Skocznia ta należy do kategorii ćwiczebnych i pozwala na osiągnięcie skoków do 25 m. Posiada rozbieg sztuczny z drzewa. Skocznia była budowana w styczniu 1937 roku w czasie największych mrozów, a to w związku z mistrzostwami. Znormalizowanie profilu ze skoku nastąpi w lecie po przeprowadzeniu odpowiednich robót. Wybudowanie tej skoczni jest poważnym krokiem w pracy nad podniesieniem niskiego poziomu tamtejszych skoczków. Corocznie w sezonie zimowym Sekcja zamierza urządzać obóz skoczków w schronisku P. T. T. w Orowie.

Do budowy skoczni także przyczyniła się znacznie Komisja Narciarska P. T. T. pomocą finansową. Szkolenie prowadzono podobnie jak roku ubiegłego w Orowie, gdzie jako pomieszczenie służyło schronisko.

Z organizacjami P. W. i W. F. utrzymywała Sekcja żywy kontakt, biorąc udział w licznych posiedzeniach.

Sekcja podejmowała prawie wszystkie imprezy wspólnie z bratnia sekcja Koła P. T. T. w Borysławiu.

6) Sekcja narciarska Koła w Iwoniczu (Oddziału we Lwowie).

Skład Zarządu: hr. Zaluski Bogdan — prezes, Dąmbski Zygmunt — wiceprezes, dr Hopfinger Izak — skarbnik, mgr Kielar Józef — sekretarz, członek Zarządu — Rygiel Antoni i kapitan drużyny Zychiewicz Antoni.

Podobnie jak w latach poprzednich tak i w bieżącym sezonie zimowym Sekcja rozwijała bardzo ożywioną działalność na polu rozwoju sportu narciarskiego, urządzając cały szereg imprez tak o charakterze sportowym jakoteż propagandowym. Na początku sezonu zimowego, urządzone zostały zawody o sprawność, które zgromadziły na starcie nie tylko zawodników tamtejszej Sekcji ale i okolicznych. Następnie nakładem dużych kosztów urządzone zostały stosownie do programu między-klubowe zawody narciarskie z udziałem następujących klubów: S. N P. T. T. Zakopane, „Wisła" Zakopane, S. N. 2 p. s. p. Sanok, S. N. „Sokół" Sanok, S. N. „Krosno" i S. N. P. T. T. Iwonicz. Zawody te były próbą sił zawodników Sekcji, mających przeciwko sobie tak dobre zespoły zakopiańskie i wykazały podnoszącą się z roku na rok formę zawodników Sekcji, którzy mimo tak silnej konkurencji zajęli jedno z czołowych miejsc w kombinacji i II miejsce w sztafecie.

Dla celów propagandowych urządzony został „Dzień Narciarza" połączony z biegiem młodzików. Dla należytego szkolenia narybku narciarskiego, został wydelegowany z ramienia Sekcji instruktor, który miał powierzony nadzór nad fachowym szkoleniem młodych narciarzy, by w ten sposób przysporzyć Sekcji należycie zaprawione kadry nowych zawodników. Również pod kierunkiem fachowego instruktora odbywały się treningi na skoczni, która w tymże celu została odpowiednio przebudowana.

Mając tak przygotowany i zaprawiony materiał zawodniczy, postanowił Zarząd obesłać zawody o mistrzostwo VIII-me okręgu przemyskiego, by w ten sposób umożliwić swoim zawodnikom nietylko obeznanie się z innymi terenami, ale także zmierzenia swoich sił na mistrzostwach. W tym celu drużyna Sekcji w składzie 12-tu osób wyjechała na mistrzostwa do Orowa i po zaciętej walce z innymi klubami zdobyła dla swoich barw zaszczytny tytuł mistrza VIII okręgu przemyskiego, uzyskując ponadto zaszczytne wyróżnienie przez zespół sędziów za sportowe, nienaganne zachowanie się zawodników. Zarząd Sekcji chcąc zgromadzić w swoim klubie jak największą ilość zawodników i umożliwić im należytą zaprawę, zakupił 4-ry par kompletnych biegówek, jedną parę skokówek, 10 par koszulek.

Mimo wielkich kosztów Sekcja nie korzystała z żadnej pomocy zewnętrznej, wyjąwszy pomoc Komisji Narciarskiej P. T. T. Jednym z najważniejszych punktów programu działalności Sekcji na przyszłość jest wybudowanie skoczni narciarskiej odpowiadającej w pełni wymaganiom przepisów sportowych. W tym celu zwrócił się Zarząd Sekcji o wydelegowanie fachowca do oglądnięcia terenu pod budowę i zrobienie profilu i kosztorysu tejże.

Dla należytego zobrazowania całokształtu działalności Sekcji, nadmienić należy, że w łonie jej powstała Komisja Turystyczna prowadząca w okresie zimowym wycieczki górskie pod kierunkiem przodownika Bogdana hr. Załuskiego,

natomiast w sezonie letnim wycieczki krajoznawcze po okolicy pod kierunkiem Rygla Antoniego. Dla umożliwienia zapoznania się kuracjuszy zjeżdżających na sezon letni do Iwonicza z pięknem okolicy, Sekcja przeprowadziła szlakowanie dróg wycieczkowych i utrzymuje je pod swoim nadzorem, ponadto prowadzi specjalny dział propagandowy, mający na celu udzielanie wszelkich informacyj dotyczących tak uzdrowiska jak i okolicy.

7) Sekcja narciarska Koła w Jaremczu (Oddziału w Stanisławowie).

Skład Zarządu: Kpt. Górecki Wincenty — prezes, Gilewski Stanisław — wiceprezes, Merunowicz Andrzej — sekretarz, Niewiński Zygmunt — skarbnik, Hanus Jan — kapitan sportowy, Banach Edward, Jedynak Jan, Zawadzki Andrzej — członkowie Zarządu.

Prokopowicz Józef, Schmittlich Włodzimierz — członkowie Komisji Rewizyjnej.

Sekcja założona została pod koniec sezonu sprawozdawczego skutkiem czego nie rozwinęła jeszcze większej działalności. Mimo spóźnionej pory zorganizowała ona bieg narciarski na 12 km, cieszący się dużą frekwencją i przyczyniający się do popularyzacji sportu narciarskiego w Jaremczu.

Sekcja współpracuje ściśle ze Sekcją Oddziału P. T. T. w Stanisławowie

8) Sekcja narciarska Oddziału w Jordanowie.

Skład Zarządu: Sawrycz Eugeniusz, przewodniczący.

W okresie jesiennym 1936 Sekcja przeprowadziła badanie zmiany trasy szlaku zjazdowego z Policy do Bystrej, koło Jordanowa, a w szczególności w kierunku zmiany części szlaku z Bystrzaka, od miejsca rozgałęzienia szlaków do Osielca i Bystrej, z tej przyczyny, że trasa ta od miejsca rozgałęzienia w kierunku Bystrej, stanowi drogę używaną do zwózki drzewa i z uwagi na swą konfigurację jest niewygodna i bardzo przykra dla zjazdu. Wnioski swe z tych badań przedstawiła Sekcja Zarządowi Oddziału P. T. T. w Jordanowie, który zgodnie z jej wnioskami i wspólnie z Sekcją już przeprowadził częściową zmianę powyższego odgałęzienia szlaku, bardzo korzystnie dla ruchu narciarskiego.

Sekcja urządzała przy udziale swych członków i zgłoszonych osób, wycieczki na Policę jedno i kilkudniowe, a ponadto w okresie od 1. I. do 3. I. 1937 r. urządziła kurs narciarski na Policy pod kierownictwem Bronisława Mirka.

Ponadto współdziałała Sekcja w urządzeniu miejscowych zawodów narciarskich w Jordanowie, ustanawiając nagrodę, którą zdobył Żegleń Franciszek z Jordanowa, zdobywając I miejsce w kombinacji.

W okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 3 posiedzenia, dotyczące spraw organizacyjnych, znakowania szlaków, współudziału w zawodach i propagandy schroniska na Policy.

Sekcja nie posiada swych własnych wyodrębnionych funduszów, a korzysta jedynie z ogólnych funduszów Oddziału i w związku z tym nie prowadzi osobnej księgowości, dotyczącej spraw Sekcji, które prowadzone są przez biuro Oddziału.

9) Sekcja narciarska Oddziału w Kołomyi.

Skład Zarządu: inż. Haczewski Feliks — prezes, Gruszecki Ignacy — wiceprezes, Leoczkówna Otylia — sekretarz, Kanafocka Jadwiga — zast. sekretarza, Blitz Beniamin — skarbnik, Sozańska Władysława, Haleniak Tadeusz — członkowie Zarządu.

Na działalność Sekcji w sezonie sprawozdawczym składały się liczne wycieczki cieszące się dużym współudziałem członków. W zakresie inwestycyj założono stację narciarską w Słobodzie Rungurskiej, gdzie około 20 osób znajduje pomieszczenie i w Ispasie koło Kołomyi.

10) Sekcja narciarska Oddziału w Krakowie.

Skład Zarządu: Moeser Bogusław — przewodniczący, dr Nowicki Jan — zastępca przewodniczącego, Petecki Jan Kazimierz — sekretarz, dr Stolfa Emil — skarbnik, dr Dorawski Jan Kazimierz — członek Zarządu.

Działalność Sekcji nastawiona była w trzech kierunkach: organizacyjnym, wyszkoleniowym i turystycznym. Co do pierwszego punktu, to wysiłki wszystkie skierowane były celem uzyskania przyjęcia Sekcji do Polskiego Związku Narciarskiego nie uwieńczone niestety pomyślnym rezultatem. Co do drugiego, to Sekcja na swój koszt w ramach akcji wyszkoleniowej P. Z. N. wyszkoliła czterech instruktorów, a to pp.: Moesera B., Peteckiego J. K., Wittka J. i Turnaua F. Instruktorzy ci zdali przewidziany przepisami P. Z. N. egzamin.

Ożywioną działalność rozwinęli członkowie Sekcji na polu turystyki narciarskiej, urządzając 1 rajd dalekobieżny w Beskidach Zachodnich i szereg wycieczek kilkudniowych w Tatry.

11) Sekcja narciarska Oddziału we Lwowie.

Skład Zarządu: dyr. Guzecki Michał, mjr. Cehal Leon, mjr. Jungraw Józef, inż. Polturak Leopold, inż. Kwolek Stanisław, inż. Turski Stanisław, dr Bialikiewicz Stanisław, Kołodziej Mieczysław, Rodzynkiewicz Ryszard, nacz. Weleszczuk Józef, Kuciewicz Jan, Skut Włodzimierz, dr Majewski Wacław, Prugar Bruno.

Zarząd odbył cztery plenarne posiedzenia i pracował przez swoje komisje propagandową, sportową i młodzieżową.

Komisja propagandowa zorganizowała na początku sezonu 2 wykłady:

1) inż. Polturaka o sprzęcie narciarskim; 2) dra Sołtysika o wypadkach w narciarstwie. Następnie Komisja propagandowa ułożyła i wydała na początku sezonu prospekt propagujący cele i zadania sekcyj narciarskich P. T. T. w ilości 8.000 egzemplarzy. Prospekt ten został bardzo życzliwie przyjęty i przychylnie oceniony przez ogół sportowców lwowskich, dotarł do wszystkich poważniejszych biur i urzędów, pocztą rozesłano go wszystkim członkom Oddziału macierzystego. Wreszcie zasilono kilkuset egzemplarzami Oddziały i Sekcje w Przemyślu, Drohobyczu, Stanisławowie i Kołomyi. Obok wydania propagandowego prospektu, będącego zarazem informatorem narciarskim i turystycznym troską Sekcji skierowała się ku opiece nad młodzieżą i ku zorganizowaniu narciarskich mistrzostw młodzieży szkół średnich męskich. Sekcja interweniowała w tym kierunku w Kuratorium Okręgu Szkolnego i ofiarowała imieniem P. T. T. piękny puchar jako nagrodę przechodnią i opracowała program zawodów oraz regulamin w którym obok postanowień technicznych związała tę imprezę nierozłącznie z działalnością sekcji.

Rezultatem tej współpracy był okólnik Kuratorium do wszystkich szkół zarządzający Mistrzostwa narciarskie w kombinacji norweskiej zespołów młodzieży starszej w oparciu o P. T. T. Komisja sportowa w porozumieniu z wizytatorem p. Dąbrowskim zaprosiła do lokalu P. T. T. 20 wychowawców wszystkich zakładów średnich na wspólną konferencję dla ułożenia programów i ustalenia terminów eliminacji i mistrzostw. Zebranie to wyłoniło wspólną Komisję Porozumiewawczą złożoną z 2 członków Towarzystwa i 2 wychowawców pod przewodnictwem p. Wizytatora, która miała za zadanie zająć się szczegółami całego programu. W tym czasie przed eliminacjami, korzystając z pobytu trenera Sandwicka i Stanisława Marusarza, urządziła sekcja 3 treningi biegowe dla młodzieży przy uczestnictwie 60, 80, 120 osób. Na zakończenie tych treningów urządzono bieg o sprawność w którym wzięło udział 60 startujących. Następnie Komisja Porozumiewcza podzieliła 20 zakładów średnich na 3 grupy terytorialne, i każda grupa gimnazjów w obecności zawodników sekcji i Stanisława Marusarza odbyła trening biegowy a jedna z nich także skokowy do eliminacji. Niestety wyznaczone na 18, 19 i 22 lutego eliminacje wskutek zupełnego stopnienia śniegu we Lwowie i okolicach Lwowa nie doszły do skutku. Wskutek tego Komisja Porozumiewawcza postanowiła, że w tym roku ze względu na złe warunki śnieżne zaniecha się eliminacji a każdy wychowawca wyznaczy ze swego gimnazjum do 10 chłopców, którzy będą odrazu startowali w Mistrzostwach, których termin oznaczy się przy najbliższych sprzyjających warunkach z tym, że w myśl regulaminu punktowani będą trzej pierwsi z każdego gimnazjum.

Projekt wywiezienia około 100 zawodników do Sławska i odbycia tam Mistrzostw niestety z powodu złych warunków materialnych młodzieży, braku odpowiedniego schroniska ku temu w Sławsku i niemożność subsydiowania tej imprezy przez Sekcję musiał być poniechany.

Równocześnie ufundowano nagrodę przechodnią P. T. T. i S. N. dla hufców szkolnych za bieg patrolowy ze strzelaniem, którą oddano do dyspozycji tamt. P. W i W. F. Niestety i te zawody nie doszły do skutku z powodu fatalnych warunków śniegowych.

W zakresie sportowym zapowiedziane na dzień 6 i 7 stycznia 1937 roku zawody w Brzuchowicach a to konkurs skoków i bieg na 18 km nie doszły do skutku z powodu złych warunków śnieżnych.

Na mistrzostwach Okręgu Lwowskiego startowało 4 zawodników, zaś w mistrzostwach akademickich 3, przy czym w biegu otwartym na 18 km Fajkosz zajął 5, Tychanowicz 10 miejsce, a w biegu zjazdowym Fajkosz zajął 7 miejsce, w slalomie tenże zawodnik usadowił się na 10 miejscu, zaś w kombinacji alpejskiej na 7 miejscu.

Również mistrzostwa Polski obesłała Sekcja najlepszymi i rokującymi jak najlepsze nadzieje zawodnikami Fajkoszem, Tychanowiczem i Schmidtem. Ci sami zawodnicy oraz Kurman i Śmiałowski wzięli udział w zawodach o puchar Czarnohorski P. T. T. w Worochcie osiągając w biegu otwartym 7 miejsce przez Śmiałowskiego a 12 przez Fajkosza. Bieg zjazdowy w Sławsku z Trościanu, w którym startowało 10 zawodników Sekcji przyniósł Sekcji piękny sukces w postaci trzech pierwszych miejsc (Śmiałowski, Fajkosz i Tychanowicz).

Oprócz powyższych imprez podejmowała Sekcja liczne raidy i wycieczki w Karpatach.

Skocznię w Brzuchowicach, będącą własnością Sekcji uporządkowano oraz uzupełniono ogrodzenie kwotą 300,— zł na którą w połowie złożyła się subwencja Komisji Narciarskiej P. T. T.

12) Sekcja narciarska Oddziału w Łodzi.

Skład Zarządu: Kleck Wacław — prezes, inż. Wendt` Henryk — wiceprezes, Wrzesińska Anna — sekretarz.

Ze względu na złe warunki śnieżne w okolicach Łodzi nie można było przeprowadzić na miejscu żadnych kursów ani zawodów za sprawność. Zarząd zorganizował natomiast kurs suchej zaprawy w czasie od 26. XI. 1936 do 5. I. 1937 r., na który uczęszczało około 20-tu osób.

Dla przeszkolenia członków w terenie podgórskim zaprojektowano w lecie 1936 roku dwa kursy: 1-szy w Zakopanem na święta Bożego Narodzenia; 2-gi w Zwardoniu w lutym 1937 r. Pierwszy kurs nie doszedł do skutku z powodu zbyt późnego nadesłania przez Polski Związek Narciarski zatwierdzenia. Drugi kurs odbył się w Zwardoniu w czasie od 13 lutego do 25 lutego 1937 r. W kursie tym wzięło udział 17 osób. Dwóch instruktorów przeszkoliło uczestników kursu w ciągu 6-ciu dni z podziałem na dwie grupy. Siódmego dnia 10-ciu uczestników kursu wzięło udział w zawodach o sprawność i pomimo wyjątkowo złych warunków śnieżnych i atmosferycznych, trzy osoby zdobyły bronzową odznakę za sprawność. Po skończonym kursie odbyły się jedno i cztero-dniowe wycieczki.

Następnie uczestnicy kursu odbyli 3-dniowy raid ze Zwardonia koleją do Hucisk, następnie podejście na Babią Górę, zjazd z Babiej do Pilska, z Pilska zjazd do Rajczy, oraz 1-dniową wycieczkę ze Zwardonia przez Kikulę na Wielką Raczę i z powrotem.

W marcu 1936 r. trzech członków Zarządu Sekcji zdało przed Komisją P. Z. N. egzamin na nauczycieli narciarstwa w stopniu instruktorów.

W styczniu 1937 r. 5-ciu członków Sekcji zdało przed Komisją P. Z. N. egzamin na sędziów okręgowych P. Z. N.

Dzięki subwencjom Komisji Narciarskiej P. T. T. i Oddziału P. T. T. składnica narciarska została uzupełniona przez zakup nowego sprzętu narciarskiego. Składnica czynna była cały rok. Zarząd odbył 7 posiedzeń plenarnych i kilka posiedzeń Prezydium. Odbyło się również jedno zebranie towarzyskie połączone z pogadanką i wyświetleniem przeźroczy.

13) Sekcja narciarska Oddziału w Poznaniu.

Skład Zarządu: inż. Hetper Zygmunt — przewodniczący, mgr Mrózek Władysław — sekretarz, Byrt Jan — skarbnik.

Sekcja urządziła 3 kursy narciarskie a to w Muszynie w czasie świąt Bożego Narodzenia, we Wiśle w lutym i w Worochcie w czasie świąt Wielkanocnych. Ponadto odbyło się kilka wycieczek w okolice Poznania. W zakresie sportowym współdziałała Sekcja w urządzaniu biegów o sprawność, poza tym członkowie Sekcji zdobywali indywidualnie odznakę górską.

14) Sekcja narciarska Oddziału Przemysko-Jarosławskiego w Przemyślu.

Skład Zarządu: Dyr. Zaczek — prezes, por. dr Gorzeński — wiceprezes, Piotrowska Halina — sekretarz, por Łopaciński — kierownik sportowy (z powodu przeniesienia por. Łopacińskiego z Przemyśla do 1 p. uł. — funkcję kier. sport. obejmuje instr. Bolesław Dyki), członkowie Zarządu: instr. Jastrzębska Cecylia, mgr Goetlich Julian, instr. Romaniec Michał, dr Witkiewicz, inż. Kulicz Alojzy.

Założona w ciągu roku 1936 Sekcja rozwinęła na terenie Przemyśla, Jarosławia i okolicy ożywioną pracę nad skupieniem członków Oddziału w łonie Sekcji.

Po zorganizowaniu Sekcji na zasadach nowego regulaminu wszczęto usilne starania celem przyjęcia jej w poczet członków P. Z. N. Niestety usiłowania te popierane staraniami Zarządu Głównego P. T. T. i jego Komisji Narciarskiej nie zostały pomyślnie zakończone skutkiem stanowiska P. Z. N. Mimo bardzo trudnych warunków pracy spowodowanych nieprzyjęciem Sekcji do P. Z. N., Sekcja potrafiła skupić poważną ilość osób i prowadzić akcje szkoleniowe, kursy i obozy, wycieczki i raidy. Przychylne stanowisko Okręgowego Urzędu W. F. i P. W., z którym współpraca była jak najściślejsza — pozwoliło Sekcji przedsięwziąć wiele imprez.

Z ważniejszych kursów wymienić należy: 1) kurs dla Koła Medyków z Warszawy w Siankach, 2) dwa kursy dla początkujących w Rozłuczu dla młodzieży i dla dorosłych (od 2. I. do 10. I. 1937 r. ilość uczestników 35), 3) kurs narciarski dla członkiń Rodziny Wojskowej w Przemyślu (od 19. I. do 15. II. 1937 r. ilość uczestniczek 18), 4) kurs dla harcerek z hufca przemyskiego (od 13. I. do 15. II. 1937 r., ilość uczestniczek 16).

Uczestnicy kursu dla medyków wzięli nadto udział w zawodach o sprawność oraz w wycieczkach urządzanych celem umożliwienia im zdobycia odznaki górskiej.

Projektowany kurs w okresie od 27. II. do 4. III. 1937 r. nie odbył się z powodu złych warunków śniegowych.

Z ważniejszych wycieczek wymienić należy dwie grupowe wycieczki do Sianek i trzy do Rozłucza. Ponadto dwa raidy narciarskie: 1) raid szlakiem rycerskim Turka — Przemyśl, w którym wziął udział liczny zespół członków.

Raid ten miał na celu zapoznanie się z tym pięknym szlakiem, jego wyznakowanie i wyszukanie odpowiednich miejsc dla stacji turystycznych P. T. T. W wyniku tego raidu postanowiono założyć stacje w Dniestrzyku Hołowieckim, Nanowej i Kalwarii Pacławskiej i wyznakować w ciągu bieżącego lata szlak z uwzględnieniem potrzeb narciarskich; 2) drugi raid przeszedł grzbietem Czarnohory wynosząc szereg doświadczeń i zapoznając uczestników z pięknem Karpat Wschodnich.

W zakresie zawodów, wobec nie przyjęcia Sekcji do P. Z. N. nie mogła Sekcja rozwinąć żadnej działalności jakkolwiek ma po temu duże możliwości.

Jeśli idzie o działalność na szerszym polu, to wspomnieć tu trzeba o nawiązaniu przez Sekcję styczności z sekcją C. A. I. w Bergamo celem urządzenia wysokogórskiego kursu narciarskiego pod kierunkiem Leo Gaspera.

15) Sekcja narciarska Oddziału w Sanoku.

Skład Zarządu: Tomasik Tomasz — prezes, Walciszewski St. — sekretarz.

Założona pod koniec roku 1936 Sekcja nie rozwinęła jeszcze działalności na większą skalę, gdyż starania jej o przyjęcie do P. Z. N. natrafiły na trudności od Sekcji niezależne.

16) Sekcja narciarska Koła w Skoczowie (Oddziału „Beskid Śląski" w Cieszynie).

Skład Zarządu: Hajek Karol — kierownik, Bogusz Marian — zastępca kierownika, Czulak Wilhelm — sekretarz, Jakubetz Kurt — skarbnik, Klimek Wilhelm — gospodarz, Freytag Jan — kapitan sportowy.

W roku sprawozdawczym skutkiem spadku członków działalność Sekcji uległa pewnemu zahamowaniu. Mimo trudnych warunków, dzięki pomocy Komisji Narciarskiej P. T. T. i Koła P. T. T. w Skoczowie, pracy nad rozwojem narciarstwa w ośrodku skoczowskim nie przerwano, przeciwnie zdołano wziąć udział w następujących zawodach: 1) w jubileuszowych zawodach na Stożku, urządzanych przez S. N. P. T. T. „Watra" w Cieszynie w dniu 6. I. 1937, na których 1 miejsce w klasie seniorów zdobył Hajek Karol, a 1 miejsce w klasie old-boyów Freytag Jan. 2) w jubileuszowych zawodach na Baraniej Górze urządzanych w dniu 17. I. 1937, przez Ś. K. N. Katowice, 3) w międzynarodowych zawodach o mistrzostwo Polski we Wiśle, na których w biegu na 18 km zawodnicy Sekcji zajęli punktowane miejsca, zaś w biegu na 50 km Hajek Karol zajął 28 miejsce.

W dziale imprez turystycznych urządzono drużynowy raid Barania Góra — Równica 2-dniowy raid Barania Góra — Klimczok oraz 1 wycieczkę na Stożek. Mimo skromnych funduszów uzupełniono sprzęt narciarski.

17) Sekcja narciarska Koła w Skolem (Oddziału w Drohobyczu).

Skład Zarządu: Gruczelak Władysław — prezes, inż. Misiołek Juliusz — wiceprezes, Probst Otto — II wiceprezes, Naklicki Tadeusz — sekretarz, Chmułówna Henryka — skarbnik, Naklicki Wacław — kapitan sportowy, Kohler Wilhelm — referent turystyczny, członkowie: Gruczelakowa Zofia, Naklicki Wiktor.

Działalność Sekcji podobnie jak w ubiegłych latach, skierowywała się przede wszystkim ku imprezom turystycznym. W tym zakresie przedsięwzięto 14 wycieczek, 1 i 2-dniowych oraz 1 raid na dystansie Skole—Magóra—Seneczów—Czarna Repa—Ławoczne.

Ogółem imprezy te zgromadziły 85 osób.

Projektowane zawody nie mogły się odbyć z powodu nieodpowiednich warunków śniegowych w wyznaczonych terminach. Sekcja posiada 2 skocznie, jedną dużą konkursową, co do której wszczęła starania o zatwierdzenie jej przez P. Z. N. oraz małą skocznię treningową.

18) Sekcja narciarska Oddziału w Zagłębiu Dąbrowskim w Sosnowcu.

Skład Zarządu: prof. Korwin-Olszewski Jerzy — przewodniczący, członkowie Zarządu: dr Krókowski Jerzy, Łogiewa Ludwik.

Członkowie Sekcji uprawiają wyłącznie turystykę narciarską ograniczając się do sporadycznego udziału w zawodach o sprawność. Wycieczek zbiorowych ogółem urządzono w ciągu sezonu 8 (Zwardoń — Wisła itp.), a nadto w czasie Świąt Wielkanocnych odbył się kurs narciarski w Zakopanem.

19) Sekcja narciarska Oddziału w Stanisławowie.

Skład Zarządu: dr Tomaszek Stanisław — prezes, insp. Kusiba Tadeusz — wiceprezes i gospodarz, Ogielski Franciszek — sekretarz, Dziurzyński Zenon — skarbnik, Potuczek Edward — kapitan sportowy, mgr Pawłowski Tadeusz — kapitan turystyczny i członkowie: Niemczewska Katarzyna, mgr Gryczuk Julian, Harlik Bruno i inż. Oruba Ignacy.

Podobnie jak w latach ubiegłych w sezonie letnim 1936 roku Sekcja współpracowała z Oddziałem w dziedzinie organizacji ruchu wycieczkowego, jak również przygotowała program działalności na sezon zimowy.

Począwszy od listopada do połowy grudnia 1936 r. Sekcja przeprowadziła suchą zaprawę narciarską dla swoich zawodników oraz członków czynnych.

Nadto w tym okresie a także później we właściwym sezonie zimowym była czynna bezpłatna poradnia narciarska Sekcji, która codziennie w godzinach wieczornych, udzielała fachowych porad z dziedziny narciarstwa.

W dniu 20 grudnia 1936 r. otwarta została Szkoła Narciarska Sekcji w Worochcie, która funkcjonowała pod kierownictwem dyplomowanych instruktorów narciarstwa do końca marca 1937 r. Dobre warunki śniegowe zapewniły Szkole dużą frekwencję zwłaszcza w okresie ferii świąt Bożego Narodzenia i w połowie lutego z okazji „Marszu Huculskim Szlakiem II Brygady Legionów".

W dziale imprez narciarskich Sekcja rozpoczęła sezon organizując w dniu 3 stycznia 1937 r. 12 km propagandowy bieg narciarski, który zgromadził na starcie ponad 60 zawodników, osiągając tym samym w pełni swój cel.

Drugą najpoważniejszą imprezą narciarską w ogóle na terenie Worochty były zorganizowane przez Sekcję w dniach 13 — 14 lutego 1937 r. Międzysekcyjne Zawody Narciarskie P. T. T. o „II Puchar Czarnohorski" i o „Nagrodę Przechodnią" Wojewody Stanisławowskiego, których termin zbiegał się z „Marszem Huculskim Szlakiem II Brygady Legionów", tak ze weszły one w ramy tej ostatniej imprezy.

Licznie obesłane czołowymi zawodnikami tak przez sekcje narciarskie P. T. T., jak też przez inne kluby narciarskie zawody i ich dobre wyniki dowiodły dominującego znaczenia i roli P. T. T. w narciarstwie polskim.

Przy silnej konkurencji zarówno „II Puchar Czarnohorski" jak też „Nagrodę Przechodnią" Wojewody Stanisławowskiego zdobyła S. N. P. T. T. w Zakopanem.

W wyniku 4-tygodniowego treningu zawodnicy sekcyj poprawili znacznie swój poziom, osiągając dobre wyniki, zwłaszcza w kombinacji.

Zawody cieszyły się ogromnym zainteresowaniem publiczności. Zauważyć należy, że przybył do Worochty specjalnie w tym celu zorganizowany pociąg popularny ze Stanisławowa oraz zorganizowana przez Czeskosłowacki Klub Turystów wycieczka, złożona z około 200 osób.

Ponadto zawodnicy Sekcji brali udział w Mistrzostwach III Lwowskiego Okręgu P. Z. N. oraz w 12 km biegu narciarskim, zorganizowanym przez S. N. P. T. T. w Jaremczu.

W dziale urządzeń narciarskich Sekcja wyznakowała na początku sezonu narciarskiego szlak narciarski ze schroniska na Zaroślaku pod Howerlą na polanę pod Homułem, w sezonie zaś letnim 1937 r. przewiduje wykonanie dalszych znakowań narciarskich, przy pomocy Oddziału.

Mimo szczupłych środków materialnych Sekcja zdołała powiększyć swój inwentarz narciarski o 3 pary nart skokowych i 3 pary nart biegowych z wiązaniami, a nadto zakupiła 1 stoper.

W dziale turystycznym Sekcja zorganizowała 3 wycieczki w Czarnohorę, 2 do Sławska, 7 w dolinę Prutu, przy licznym udziale członków i sympatyków oraz 8-dniowy raid w Tatry pod przewodnictwem dr St. Tomaszka i mgr T. Pawłowskiego przy udziale 11 uczestników. Nadto w kwietniu odbyła się 3-dniowa wędrówka po Czarnohorze.

Specjalnie w tym dziale Sekcja współpracowała z miejscowymi czynnikami W. F. i P. W., które też działalność turystyczną Sekcji popierały, udzielając ze swej strony wydatnych zniżek na przejazdy kolejowe uczestnikom raidów narciarskich Sekcji.

Zauważyć także należy, że członkowie Sekcji brali udział w obozach, organizowanych w sezonie zimowym przez P. T. T. w Beskidach Zachodnich.

20) Sekcja narciarska Oddziału w Stryju.

Skład Zarządu: dyr. Świderski Franciszek — przewodniczący, Grodzicki Tadeusz — sekretarz.

Wznowiona w sezonie sprawozdawczym działalność sekcji skierowała się przede wszystkim w kierunku urządzania wycieczek narciarskich. Wymienić tu należy udaną wycieczkę do Sławska, w której wzięło udział 40 osób, i kilka wycieczek lokalnych na Paraszkę, Wysoki Wierch, Ilzę itd.

21) Sekcja narciarska Oddziału w Tarnowie.

Skład Zarządu: Wysocki Tadeusz — prezes, dr Laberschek Stanisław — wiceprezes, dr Fink Henryk St. — sekretarz, dr Pattek Janusz — skarbnik, członkowie: Żółczyński Mieczysław — referat sportowy, Klaus Władysław — referat turystyczny — Anioł Marian.

Ostatni sezon działalności, zaznaczył się bardzo poważnym rozwojem Sekcji. Złożyły się na to przyrost ilości członków, najżyczliwszy stosunek ośrodka W. F. i P. W. i pomoc Komisji Narciarskiej.

Sekcja posiada obecnie kadrę zawodniczą złożoną z 11-tu zawodników, których wysyłała celem zaprawy w tereny górskie. Sekcja wzięła udział: a) w zawodach Okręgu Krakowskiego P. Z. N. w Rabce (3 osoby), b) w zawodach o Puhar Czarnohorski P. T. T. w Worochcie (3 osoby), c) w zawodach Okręgu Krakowskiego w biegu zjazdowym i slalomie w Krynicy (7 osób).

Na kursie instruktorskim A. Z. S. w Zakopanem przeszkolono jednego zawodnika, który złożył egzamin z wynikiem pomyślnym. Zorganizowano dwa kursy narciarskie dla początkujących i wprawnych w Piwnicznej, gdzie nadto w willi „Orlęta" uruchomiła Sekcja stację turystyczną na okres zimowy.

W tej dziedzinie prowadziła Sekcja nadal schrony w Rożnowie i w Lubince koło Tarnowa.

Na działalność turystyczną składały się następujące wycieczki:
a) do Piwnicznej (Eljaszówka) dnia 17. I. 1937 r.
b) do Nowego Targu (Turbacz) dnia 23. I. 1937 r.
c) do Ptaszkowej (Jaworze) dnia 24. I. 1937 r.
d) do Piwnicznej (Niemcowa) dnia 30. I. 1937 r.
e) do Zakopanego (Kasprowy) dnia 12. II. 1937 r.
f) do Piwnicznej (W. Rogacz) dnia 28. II. 1937 r.
g) do Worochty (Howerla) dnia 21. III 1937 r.
nie licząc wyjazdów członków w mniejszych grupach w teren podgórski.

Wymienione wyżej wyjazdy (obozy — kursy) obesłane były w różnoraki sposób, a to w grupach od 4-ch aż do 100-tu uczestników (np. wyjazd pod c) organizowany był częściowo wspólnie z tamt. P. W. względnie ze S. N. Tow. Sokół.

22) Sekcja narciarska Oddziału w Warszawie.

Skład zarządu: płk Zieleniewski Tadeusz — prezes, inż. Rothert Bolesław — wiceprezes, Rudnicki Stanisław — wiceprezes, Różycka Jadwiga — sekretarz, Niedenthal Władysław, Morsztynkiewicz Ludwik, Zanoziński Jerzy i Moczulski Józef, członkowie.

Tradycyjny obóz narciarski został przez Sekcję zorganizowany w okresie Wielkiej Nocy 1936 r., na Hali Gąsienicowej. W czasie obozu pod przewodnictwem członków Zarządu i przodowników odbywały się wycieczki, w których szereg osób ubiegało się o odznakę górską. Impreza ta cieszyła się wielką frekwencją, wyjazdy grupowe Sekcji za specjalnymi zniżkami dochodziły do 95 osób, nadto brało udział kilkadziesiąt osób, które wyjechały indywidualnie. Późną wiosną korzystając z dobrych warunków śniegowych zorganizowane zostały wyjazdy grupowe jak np. raid w Tatry Zachodnie (11 uczestników) i wycieczki narciarskie w kwietniu i w maju 1936 r. (12 uczestników).

W listopadzie 1936 roku na Walnym Zebraniu Sekcji został wybrany nowy Zarząd w następującym składzie: płk. dypl. Zieleniewski Tadeusz — prezes, Różycka Jadwiga, Rudnicki Stanisław — wiceprezesi, Luxemburg Stanisław — sekretarz, Kuleszyna Zofia — zastępca sekretarza, Rothert Bolesław — referat turystyczny, Morsztynkiewicz Ludwik — referat sportowy i Osiecka Jadwiga.

W sezonie zimowym 1936/37 r. zorganizowano szereg imprez turystycznych i obozów narciarskich, których uczestnicy korzystali ze specjalnych zniżek. Rozpoczęto sezon kursem na Hali Gąsienicowej w czasie świąt Bożego Narodzenia, korzystając z doskonałych warunków śniegowych, można było zorganizować krótkie raidy i wycieczki po Tatrach, w których brało udział łącznie 72 uczestników.

W ciągu sezonu odbyły się raidy i obozy Sekcji: w Beskidach (Babia Góra—Pilsko—Romanka), w Tatrach: okolice Hali Gąsienicowej i Pięciu Stawów

i w Czarnohorze, oraz wycieczki grupowe do Zwardonia i Zakopanego. Łącznie brało w nich udział około 65 osób.

W punktacji nagrody wędrownej „Odznaki Górskiej" Sekcja zajmuje w 1936/37 3-cie miejsce na 70 towarzystw, biorących udział w tej konkurencji. Ponieważ położono w ostatnich dwóch sezonach specjalny nacisk na turystykę po polskich górach w sezonie ubiegłym aż 35-ciu członków i członkiń zdobyło odznaki górskie (w sezonie 1935/36 — 27 osób), zaś w ogólnej statystyce odznak złotych, dotychczas zdobytych Sekcja zajmuje jedno z czołowych miejsc, gdyż na dwustu kilkunastu posiadaczy odznak górskich złotych, znajduje się 15 członków i członkiń Sekcji, co biorąc pod uwagę, że w P. Z. N. zarejestrowanych jest przeszło 200 towarzystw, jest znacznym sukcesem.

Pod względem ilości członków Sekcja jest jednym z najliczniejszych towarzystw narciarskich a najliczniejszym klubem w Okręgu Warszawskim P. Z. N. W imprezach oficjalnych Sekcji brało udział ogółem do 250 osób. Obecnie posiada Sekcja wśród swych członków 18 przodowników odznaki górskiej, 4 instruktorów i 4 sędziów.

W lokalu Sekcji w godzinach dyżurów udzielano informacji o warunkach śniegowych w górach, ekwipunku, trasach wycieczek i raidów itp. Przy organizowaniu raidów i kursów, oprócz członków Zarządu i przodowników brał czynny udział p. Antoni Heinrich z Bukowiny.

W czasie Wielkanocnych Świąt 1937 r. zorganizowała Sekcja doroczny obóz na Hali Gąsienicowej z kursem a w okresie wiosennym wycieczki do Pięciu Stawów i na Halę Pyszną.

23) Sekcja narciarska Oddziału w Zakopanem.

Skład Zarządu: inż. Schiele Kazimierz — prezes, Bujak Franciszek — I wiceprezes, Zubek Stanisław — II wiceprezes, Zdyb Stanisław — sekretarz, Zwoliński Stefan — skarbnik, Radkiewicz Bogdan — kapitan sportowy, Zając Karol — zast. kapitana sportowego, członkowie Zarządu: Górski Stanisław, Bednarski Henryk, Oppenheim Józef, Służewski Stanisław, Faden Józef, Mieloch Mieczysław, gospodarz schroniska — Ritterschild Zdzisław.

Praca w obrębie Zarządu rozdzielana była pomiędzy Komisje: schroniskową w składzie: Bujak Ignacy, Bednarski Henryk, Ritterschild Zdzisław, i znakowania zimowego w składzie: Oppenheim Józef, Bednarski Henryk i Zwoliński Tadeusz. Ponadto funkcjonował specjalny Komitet organizujący 30-lecie istnienia Sekcji, w skład którego wchodzili: dyr. Malicki Tadeusz, Zwoliński Stefan, Malczewski Rafał, Zdyb Stanisław, Oppenheim Józef i Schiele Kazimierz.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Zborowski Juliusz (przewodniczący), dr Diehl Józef i Olszewski Henryk (członkowie).

W bogatym programie imprez narciarskich, przygotowywanych co roku w środowisku zakopiańskim, Sekcja brała najżywszy udział, bądź to organizując własne zawody, bądź to uczestnicząc w imprezach przeprowadzanych przez Okręg podhalański. Przygotowanie zawodników do sezonu zimowego rozpoczęto jak zwykle na długo przed jego rozpoczęciem.

Racjonalny trening poszczególnych zawodników i uzupełnienie sprzętu stanowiły pierwszą fazę prac narciarskich. Trening biegów i skoków młodzików, których sekcja specjalną otacza opieką, i wśród których już dzisiaj błysły doskonałe talenty, (Daniel Krzeptowski, bracia Kulowie i inni), powierzono Janowi Dawidkowi, zaś trening dla zjazdowców Karolowi Zającowi.

Okres sprawozdawczy przedstawia się w wynikach sportowych następująco:

Konkurs skoków na Krokwi w dniu 27. XII. 1936 r. przyniósł zwycięstwo Andrzejowi Marusarzowi, którego brat Stanisław przy drugim skoku zwichnął nogę, co uniemożliwiło mu zdobycie pierwszego miejsca i odbiło się na dalszych wynikach.

Zawody sztafetowe o mistrzostwo Polski w dniu 31. XII. 1936 r. przyniosły Sekcji jedynie trzecie miejsce a to skutkiem braku na starcie Stanisława Marusarza niewyleczonego jeszcze po wspomnianej kontuzji.

W biegu płaskim na 16 km w dniu 9. I. 1937 zdobywa pierwsze miejsce Wł. Berych.

W drużynowym konkursie skoków na Krokwi w dniu 10. I. 1937 r. pierwsze miejsce za wynik indywidualny przypadło Janowi Marusarzowi. Zaznaczyć trzeba,

że w zawodach tych Sekcja stanęła bez Stanisława i Andrzeja Marusarzy Na koniec stycznia b. r. przypadają liczne wyjazdy zawodników Sekcji poza Zakopane.

W zawodach organizowanych w dniu 21. I. 1937 r. przez S. N. P. T. T. w Iwoniczu biorą udział: Jan Marusarz, Lorek Eugeniusz, Jan i Stanisław Kulowie, Józef Daniel Krzeptowski oraz Jan Dawidek. W biegu złożonym pierwsze miejsce zdobywa Jan Dawidek, drugie Jan Marusarz, trzecie Lorek Eugeniusz. W biegu złożonym juniorów wygrywa doskonale rozwijający się Józef Daniel Krzeptowski, przed swym równie dobrze zapowiadającym się kolegą klubowym Stanisławem Kulą. W konkursie skoków pierwsze miejsce zajął Dawidek, drugie Marusarz Jan, trzecie Kula Stanisław, czwarte Lorek, piąte Kula Jan, szóste Daniel Krzeptowski.

Bieg sztafetowy 4 X 4 km wygrywa zespół Sekcji w składzie: Lorek, Dawidek, Krzeptowski, Marusarz, zaś w biegu zjazdowym dwa pierwsze miejsca zajmują Lorek i Kula Jan.

Mistrzostwo Okręgu Podhalańskiego na rok 1937 zdobywa w dniu 23. I. 1937 Stanisław Marusarz, a jego brat Andrzej wicemistrzostwo. W otwartym konkursie skoków Stanisław uzyskał w pięknym stylu 70 m, drugi jednak skok 74 m był z upadkiem, skutkiem czego Sekcja nie zajęła pierwszego miejsca w tej konkurencji.

Z początkiem lutego w Wiśle w czasie Mistrzostw Polski uzyskał Stanisław Marusarz w konkursie skoków do biegu złożonego pierwsze miejsce, Andrzej Marusarz czwarte miejsce, Jan Dawidek ósme miejsce.

W kombinacji norweskiej o Mistrzostwo Polski uzyskują nasi zawodnicy po Br. Czechu — Andrzej Marusarz drugie miejsce, Stanisław Marusarz trzecie miejsce, Jan Marusarz czwarte miejsce, Jan Dawidek piąte miejsce.

W konkursie otwartym skoków o Mistrzostwo Polski zwyciężył Stanisław Marusarz czwarty z kolei jest Andrzej Marusarz, ósmy Jan Marusarz, dziewiąty Jan Dawidek.

Na Mistrzostwach świata w Chamonix w połowie lutego 1937 r. Stanisław Marusarz wskutek kontuzji w biegu zjazdowym stanął kontuzjowany do rozgrywki w konkursie skoków otwartych i mimo tego zdołał uzyskać dwunaste miejsce, przy bardzo silnej konkurencji.

W dniu 14. II. 1937 r. w urządzanych w Worochcie wielkich zawodach międzysekcyjnych P. T. T. o „Puchar Czarnohorski P. T. T." i nagrodę przechodnią Wojewody Stanisławowskiego, zespół Sekcji w składzie Jan Marusarz, Eugeniusz Lorek, Zbigniew Ćwiertniewicz i Andrzej Pęksa zdobył po raz pierwszy „II Puchar Czarnohorski", fundowany przez Zarząd Główny P. T. T.

Nagrodę przechodnią Wojewody Stanisławowskiego zdobył Jan Marusarz, nagrodę P. B. P. „Orbis" Lorek Eugeniusz.

Przypomnieć należy, że Sekcja jest zdobywczynią „I Pucharu Czarnohorskiego", po trzykrotnym zwycięstwie w corocznych zawodach międzysekcyjnych.

Dnia 6. i 7. III. 1937 r. odbyły się w Tatrach biegi zjazdowe i slalom o Mistrzostwo Polski kombinacji alpejskiej. W biegu zjazdowym Stanisław Marusarz wycofał się z konkurencji wskutek upadku, z zawodników sekcyjnych przyszedł na czwartym m. Karol Zając, dziesiąte m. uzyskał Bogdan Radkiewicz, dwunaste W. Juhas. W biegu Pań drugie miejsce zdobyła Helena Marusarzówna. W slalomie pierwsze trzy miejsca obsadzili zagraniczni zawodnicy, ze Sekcji zaś na dziesiątym m. znalazł Juhas W., na jedynastym Karol Zając, na szesnastym Andrzej Marusarz. W slalomie pań natomiast zwyciężyła zawodniczka Sekcji Helena Marusarzówna, która tym samym zdobyła Mistrzostwo Polski na 1937 r. Wyniki kombinacji alpejskiej o Mistrzostwo Polski dla zawodników Sekcji były następujące: ósme miejsce Zając Karol, dziewiąte m. Juhas W., szesnaste Andrzej Marusarz. Prócz wyżej wymienionych startowali ze Sekcji jeszcze: Czesław Łuszczek (47), Brach Józef (57), Pęksa Andrzej (63), Ćwiertniewicz Zbigniew (67).

W okresie świąt Wielkiej Nocy odbyły się biegi zjazdowe i slalom o Mistrzostwo Okręgu Podhalańskiego W biegach zjazdowych zwyciężył członek klubu Karol Zając, trzeci z kolei był Stanisław Marusarz. W biegu pań pierwsze miejsce zajęła Helena Marusarzówna. W slalomie drugie miejsce zajął Karol Zając, piąte St. Marusarz. ósme m. Juhas W., piętnaste m. Hoły Juliusz, dziewiętnaste Pęksa Andrzej. Obliczenie wyników biegu i slalomu przyniosło zwycięstwo i mistrzostwo Okręgu

Podhalańskiego na 1937 r. Karolowi Zającowi, zaś w klasie pań Helenie Marusarzównej. W slalomie juniorów zwyciężył Kula Stanisław.

W zawodach o memoriał ś. p. Woycickiego 10. IV. 1937 r. klasyfikacji drużynowej Sekcja zajęła w biegu zjazdowym czwarte i szóste, w indywidualnej klasyfikacji Zając Karol zajął trzecie m. W slalomie tenże zawodnik wywalczył sobie pierwsze m., zaś Juhas piąte m., tak, że w kombinacji alpejskiej Zając zajął trzecie m., a Juhas dziewiąte. Drużynowo w kombinacji Sekcja znalazła się na czwartym miejscu.

Juniorzy Sekcji spisali się doskonale zajmując w kombinacji alpejskiej pierwsze m. przez Kulę St., drugie m. przez Kulę Jana, czwarte m. przez Krzysztofiaka, piąte m. przez Daniela Krzeptowskiego i ósme m. przez Gąsienicę Strynkę.

W dniach 17 i 18 kwietnia b. r. odbyły się na Hali Pysznej oraz w Zakopanem uroczystości jubileuszowe z okazji 30-lecia pracy Sekcji. W pierwszy dzień tj. 17 kwietnia b. r. odbył się bieg zjazdowy z pod szczytu Kamienistej, który przyniósł następujące wyniki: W klasie oldboy'ów pierwsze m. zajął Kalciński E., drugie Bujak Franciszek, trzecie Krzeptowski Andrzej II (startowało 8 osób), w klasie seniorów pierwszy Marusarz Stanisław, drugi Marusarz Andrzej, trzeci Jabłoński Michał (startowało 15 osób), w klasie juniorów od 15—17 lat pierwszy Kula Stanisław, drugi Kula Jan, trzeci Krzeptowski Daniel (startowało 7 osób), w klasie juniorów poniżej 15 lat pierwszy Strynka Stanisław, drugi Pabjan Władysław, trzeci Wawrytko Jan (startowało 7 osób). W klasie pań pierwsze miejsce zajęła Stopkówna Zofia, drugie Marusarzówna Helena, trzecie Ziętkiewiczowa Ela (startowało 5 osób). Po biegu odbył się w schronisku wspólny obiad.

W drugim dniu uroczystości po wysłuchaniu Mszy św. w Zakopanem odbyła się w kinie „Sokól" akademia, na którą złożyły się liczne przemówienia delegatów oraz przedstawicieli władz i samorządu oraz przemówienie dyr. T. Malickiego przedstawiające całokształt działalności Sekcji na przestrzeni lat trzydziestu. Uroczystości powyższe obesłane przez licznych delegatów i uczczone kilkudziesięcioma depeszami gratulacyjnymi były wyrazem prawdziwego uznania całego świata turystycznego i narciarskiego dla zasług Sekcji. Na zakończenie uroczystości odbył się w miłym nastroju wspólny obiad w restauracji Trzaski, gdzie w licznych toastach podnoszono znaczenie i wysiłki S. N. P. T. T. dla pracy nad narciarstwem. Na uczczenie jubileuszu swej pracy wydała Sekcja z pomocą Zarządu Głównego i Komisji Narciarskiej P. T. T. bogatą w treść i ilustracje broszurę pamiątkową.

Reasumując wyniki sportowe w roku sprawozdawczym należy stwierdzić, że poziom sportowy członków Sekcji jest nadal wysoki tak w klasach seniorów, jak i juniorów, w szczególności zaś klasę pań reprezentuje znakomicie Helena Marusarzówna iZofia Stopkówna.

Sekcja ubezpieczyła jak i w latach poprzednich wszystkich wybitniejszych zawodników od wypadków w czasie jazdy w terenach wysokogórskich, i w b. r. koszta leczenia kilku zawodników zostały przez tow. ubezp. pokryte W okresie letnim członkowie zawodnicy uprawiają na bieżni lekkoatletykę, zaś na strzelnicy ćwiczenia w strzelaniu z klubowego karabinku

Treningi pływackie odbywają się w Jaszczurówce. Daje się jedynie odczuwać brak lokalu klubowego, w którym członkowie mogliby spędzać wolne chwile na czytaniu, grach towarzyskich i pogawędkach.

W dziedzinie pracy w górach Sekcja posiada nadal schronisko na Hali Pysznej, które po rozbudowie mieści około 100 osób i cieszy się powszechnym uznaniem. W ciągu 1936 roku w schronisku nocowało 3.631 osób.

Po rozszerzeniu schroniska w ubiegłym sezonie zaprowadzono w nim nowe oświetlenie gazolinowe (24 lamp), dobudowano nadto suszarnię, uporządkowano narciarnię, pokój dla zarządu oraz dla służby schroniska. W schronisku znajduje się stale delegat Sekcji p. Ritterschild Zdzisław, czuwający nad ładem i gospodarką w schronisku.

Życie klubowe rozwijało się harmonijnie a wzrost ilości członków i stale powiększający się narybek młodych sił zawodniczych jest szczęśliwą prognozą na przyszłość. Prócz obfitego inwentarza sprzętu narciarskiego Sekcja posiada bibliotekę klubową składającą się z 112 tomów, 2 map i 150 przeźroczy.

24) Sekcja narciarska Oddziału Babiogórskiego w Żywcu.

Skład Zarządu: inż. Fucik Wiktor — przewodniczący, inż. Markiewicz Władysław — sekretarz, Staszkiewicz Adam — skarbnik, Tchórzewski Bronisław — kapitan sportowy, członkowie Zarządu: Lipus Jan, Ozaist Adam, Pantofliński Władysław, inż. Gryksa Władysław, dr Haliński Władysław, Ziemnowicz Kazimierz, Anton Amalia, Ciapuła Józef.

Od dnia 7. XI. 1936 r. Sekcja rozpoczęła sezon narciarski suchą zaprawą, która odbywała się raz w tygodniu przy ilości 15 — 20 członków.

W każdy piątek odbywały się zebrania informacyjno-towarzyskie, celem omówienia projektowanych wycieczek.

Dnia 6. XII. 1936 r. odbyło się na Pilsku uroczyste rozdanie odznak górskich P. Z. N. zdobytych w ubiegłym sezonie — członkom Sekcji.

W dniu 24. XII. 1936 r. darowała Sekcja 5 kompletów nart, niezamożnej dziatwie ze szkoły powszechnej nr. II.

Począwszy od 6. XII. 1936 r. Sekcja urządzała co niedzielę wycieczki i to niejednokrotnie na dwie partie równocześnie. W szczególności odbyto wycieczki: 3 na Pilsko, 1 na Rachowiec, na Baranią Górę, na Skrzyczne, na Romankę, na Lipowską, na Turbacz, 2 na Raczą, 4 na Kikulę. W wycieczkach brało udział przeciętnie od 5 — 20 członków.

W dniach od 30. I. do 2. II. 1937 r. Sekcja urządziła raid na trasie Babia Góra—Zwardoń. Trasa wynosiła długości około 120 km, przy łącznej różnicy wzniesienia 4.250 m, i prowadziła cały czas granicą Państwa.

W raidzie na trasie Babia Góra—Pilsko wzięło udział 21 uczestników, na trasie Pilsko—Marszałkowa—Wilczy Groń—Krawców Wierch—Przełęcz Glinka—Jaworzyna—Przełęcz Morgi—Rycerzowa—Przegibek — Jaworzyna — Wielka Racza — Kikula — Zwardoń 22 uczestników.

W dniu 16. I. 1937 r. urządziła Sekcja zawody o odznakę za sprawność, w których startowało 17 uczestników.

CZĘŚĆ II.

SPRAWOZDANIA ODDZIAŁÓW I KÓŁ POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

Sprawozdanie z działalności Oddziałów i Kół w zakresie robót w górach, wydawniczej, propagandowej, badań naukowych, narciarstwa i turystyki wysokogórskiej oraz liczbę i ruch członków umieszczono w specjalnych rozdziałach części I.

Sprawozdania z działalności finansowej poszczególnych Oddziałów znajdują się w części III.

Poniżej podajemy:

Wykaz Oddziałów z Kołami i Delegaturami.

1. ODDZIAŁ W BIAŁEJ, ul. Komorowicka 16, tel. 2606. Godz. urz. od 1. V. do 30. XI. dwa razy w tygodniu tj. wtorki i piątki od 18—19, od 1. XII. do 30. IV. codziennie z wyjątkiem dni świątecznych i przedświątecznych od godz. 17—19. Adres dla korespondencji: Tomasz Wróbel, Biała, nad Niwką 23.

2. ODDZIAŁ W BIELSKU, ul. Pierackiego 5, tel. 28-71, godz. urz. codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt, od godz. 14—17.

Koło w Dziedzicach, prezes L. Kułakowski, Plac Wolności.

3. ODDZIAŁ W BOCHNI, Gimnazjum, ul. Gołębia.

4. ODDZIAŁ „BESKID ŚLĄSKI" W CIESZYNIE, Plac Króla Jana III Sobieskiego 5, parter, tel. 11-54, godz. urz. od 9—12 i od 15—16 codziennie prócz niedziel i świąt.

Koło w Skoczowie, w Hurtowni Tytoniowej Władysława Jamróza (codziennie), adres dla korespondencji: Aleksander Krpec, nauczyciel.

5. ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE, Jasnogórska 14/16, godz. urz. codziennie od 9—10 i 19—21.

6. ODDZIAŁ W DROHOBYCZU, inż. Marian Kozłowski, Drohobycz 2, „Polmin" tel. 70-07, nr. konta w P. K. O. 410.965; biuro informacyjne Oddziału urzęduje codzień z wyjątkiem niedziel i świąt w Drogerii mgr Obrowicza Leona, Rynek, Ratusz, tel. Nr. 73-80.

Koło w Borysławiu, Związek Techników Wiertniczych, zapisy: „Orbis", ul. Kościuszki.

Koło w Skolem, Skole-Groedlowo, Władysław Gruczelak.

Koło w Turce n/Stryjem, Rada Powiatowa.

7. ODDZIAŁ W GORLICACH, Jan Dziopek, Gimnazjum.

8. ODDZIAŁ W JORDANOWIE, dr Leon Szumski, tel. 23, nr. konta w P. K. O. 400.631, codziennie w kancelarii dr L. Szumskiego;

9. ODDZIAŁ W KALISZU, ul. Górnośląska 4, m. 6, godz urz. codz. 15—16.

10. ODDZIAŁ „GÓRNOŚLĄSKI" w KATOWICACH, ul. Pocztowa 16, tel. 316-64, nr. konta w P. K. O. 301.058, godz. urz. codziennie od 8—15.30, w soboty i dni przedświąteczne od 8—12.30.

Koło w Rybniku, Wiejska Kasa Chorych, adres dla koresp.: Rybnik skp. 7.
Koło w Mysłowicach, ul. Powstańców 1.
Koło w Lublińcu, ul. Powstańców 3.
Koło w Wielkich Hajdukach, ul. Krakowska 73, oraz:
Delegatura w Chorzowie, ul. Wolności 24.
Delegatura w Pszczynie, Al. Kościuszki 3.
Delegatura w Tarn. Górach, Urząd Skarbowy.
Delegatura w Rudzie Śl., ul. Bytomska 3.
Delegatura w Mikołowie, ul. Dworcowa 1.

11. ODDZIAŁ W KIELCACH, lokal Miejskiego Tow. Kred., godz. urz. w piątki 18—19, adres dla korespondencji: A. Wasung, Bank Polski.

Koło w Olkuszu, St. Lipka, S. A. „Olkusz", tel 33, godz. urz. codziennie 8—12 i 14—18.

12. ODDZIAŁ „CZARNOHORSKI" W KOŁOMYI, ul. Legionów 4, Szkoła im. Piramowicza, skrytka poczt. 63, godz. urz. codziennie od 17—19.

13. ODDZIAŁ W KOSOWIE Pokuckim, p. adr. inż. Oskara Frisera, tel 32.

14. ODDZIAŁ W KRAKOWIE, ul. A. Potockiego 4, parter, tel. 112-77, konto P. K. O. 412.535, godz. urz. dla stron codziennie od 17—19.

15. ODDZIAŁ W KRYNICY, na „Stadionie", ul. Marsz. Piłsudskiego, tel. 388, nr. konta w P. K. O. 414.643, godz. urz. w sezonie letnim przez cały dzień.

Delegatura w Muszynie, dr Rachwał Tadeusz.

Delegatura w Żegiestowie, dyr. Krukierek Kaz., Zarząd Zdrojowy.

16. ODDZIAŁ WE LWOWIE, ul. Akademicka 23, tel. 220-01, godz. urz. codziennie od 11—13 i od 17—19.

Koło w Dolinie, Starostwo Powiatowe.

17. ODDZIAŁ W ŁODZI, ul. Piotrkowska 120, m. 10, tel. 121-82, konto bankowe w K. K. O. m. Łodzi, godz. urz. codziennie prócz sobót, niedziel i świąt, 19—21.

18. ODDZIAŁ „BESKID" W NOWYM SĄCZU, adres Gimnazjum I, na ręce prof. Rapfa F., nr. konta w P. K. O. 411.315, godz. urz. w „Sokole", wtorki i piątki od 18—19.

19. ODDZIAŁ „GORCE" W NOWYM TARGU, Julian Lubertowicz, sekretarz Sądu, budynek Sądu, nr. tel. 26, nr. konta w P. K. O. 400.740, godz. urz. soboty popołudniu — biuro Prezesa Rynek 5, zaś codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt u sekretarza Waksmundzka 73, lub w biurze „Orbis", Rynek 5.

20. ODDZIAŁ W POZNANIU, ul. Fredry 10, m. 369, nr. konta w P. K. O. 200.804, godz. urz. codziennie 16—18 prócz świąt i dni przedświątecznych.

Koło w Grudziądzu, mjr. Henryk Gąsiorowski, ul. Sienkiewicza 39.

Delegatura w Bydgoszczy, inż. Wł. Dobrowolski, ul. Z. Augusta 8.

Delegatura w Gdyni, M. Niemierkiewicz, ul. Świętojańska, Księgarnia.

21. ODDZIAŁ PRZEMYSKO-JAROSŁAWSKI w Przemyślu, Al. Mickiewicza 7, WP. dr Biber.

Delegatura w Jarosławiu, Kotzian B., ul. Weissa 4, tel. 221.

22. ODDZIAŁ W RABCE, Eleonora Czoponowska, willa „Wisła".

Delegatura w Mszanie Dolnej, dr Franciszek Kowenicki.

Delegatura w Myślenicach, dyr. Bronisław Miętus

23. ODDZIAŁ W RADOMIU, ul. Malczewskiego 6, I. p., Aleksander Solohub, sekretarz Oddziału.

24. ODDZIAŁ W SANOKU, ul. Jagiellońska 12, nr tel. 15. Rk bież. w M. K. K. O.; (biuro mieści się tymczasowo w lokalu miejscowego „Orbisu" od 8—21).

Koło w Iwoniczu, Tumas Leon.

25. ODDZIAŁ W STANISŁAWOWIE, ul Szydłowskiego 7, [illegible] 409.480, godz. urz. codz. z wyjątkiem niedziel i świąt, w godz. [illegible]

Koło w Bitkowie, Szulc Leopold.

Koło w Chodorowie, Maszlanka Stanisław.

Koło w Delatynie, dr Matuszewski Józef.

Koło w Kałuszu, prof. Sytnik Jan.

Koło w Mikuliczyni e, Hillman Jakub.

Koło w Nadwornej, Starosta Cais Teodor.

Koło w Sołotwinie, inż. Wandurski Zygmunt, oraz:

Delegatura w Jaremczu, Niewiński Zygmunt.

26. ODDZIAŁ W STRYJU, ul. Sobieskiego 10, Miejski Urząd Zdrowia, godz. urz. od 11—15.

Koło w Morszynie, Zarząd Zdrojowy.

27. ODDZIAŁ W SZCZAWNICY, adres Zarządu: Krościenko n/Dunajcem, na ręce adw. Pawła Sonnethala.

28. ODDZIAŁ W TARNOWIE, ul Batorego 5, WP. dr Zdz Simche, godz. urz. wtorki i czwartki od 18—19 w lokalu Stow. Pracowników Miejskich — za Katedrą, I brama, I piętro.

Koło w Rzeszowie, J. Tyrybon, ul. Dojazdowa 9.

29. ODDZIAŁ W WARSZAWIE, ul. Żurawia 9, m. 1, tel. 94-14-2, nr. konta w P. K. O. 4.000, godz. urz. codziennie 11—13 i 17—19.

30. ODDZIAŁ W WILNIE, Uniwersytet, prof. dr Tadeusz Czeżowski, tel. 10-08, godz. urz. codziennie prócz niedziel i świąt od 13—14.

31. ODDZIAŁ W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIM, Sosnowiec, ul Modrzejowska 32, III sień, nr. konta w P. K. O. 308.828, godz. urz. codziennie prócz niedziel i świąt od 10—16.

32. ODDZIAŁ W ZAKOPANEM, Dworzec Tatrzański ul. Krupówki, tel. 13-39, nr. konta w P. K. O. 407.333, godz. urz. codziennie od 9—13 i 16—19.

33. ODDZIAŁ „BABIOGÓRSKI" W ŻYWCU, inż. Wiktor Fucik, Dyrekcja Dóbr Żywieckich, tel. 1, nr. konta w P. K. O. 401.437. Posiada:

Koło w Andrychowie, Franciszek Fryś, Legionów 51, tel. 37.

Koło w Wadowicach, prof. Czesław Panczakiewicz, ul Tatrzańska 48, codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

SPRAWOZDANIA ODDZIAŁÓW WRAZ Z KOŁAMI (w porządku alfabetycznym)

Oddział w Białej.

Rok założenia Oddziału 1934. Skład Zarządu: dyr Sojka Stanisław — prezes, dr Kubiczek Jan — wiceprezes, Wróbel Tomasz — sekretarz, Zajączek Władysław — skarbnik i roboty w górach, Wajdzik Józef — księgowy, dr Gross Otton — lekarz Oddziału i Sekcji Narciarskiej, dr Breyer Stefan — sprawy prawne i delegat na Oświęcim, Stawowczyk Jan — referent turystyczny, mgr Grocholski Adam. Komisję Rewizyjną tworzyli: Pawlas Paweł — przewodniczący, Ehrlich Adolf, Rochowicz Rudolf — członkowie. W łonie Zarządu funkcjonowała Sekcja Robót w górach (w składzie: Zajączek Władysław, Wróbel Tomasz, Stawowczyk Jan).

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się 26. II. 1936 r.

Oddział wykonał prace w terenie, w szczególności wyznakowano 12 km nowych szlaków i odnowiono 58 km starych. Ustawiono 4 drogowskazy.

Szczególnie żywą działalność rozwinął Oddział na polu turystyki urządzając 17 wycieczek zbiorowych w Beskidy, Tatry i Karpaty Wschodnie.

Z działalności Sekcji Narciarskiej Oddziału szersze sprawozdanie znajduje się w dziale „Narciarstwo".

Oddział w Bielsku.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: dyr. Adamecki Teofil — prezes, prof. Heilig Leopold — I wiceprezes, inż. Nechay Alfred — II wiceprezes, Miech Jerzy — sekretarz, mgr Rusnok Paweł — skarbnik, dr Bartonec Hugon, Duda Józef, Kisielewski Aleksander, dr Libański Józef, Lipska Zofia, prof. Lubertowicz Zygmunt, Rychlik Karol, Schnack Edward, dr Traubner Józef, Wojnar Alojzy

Walne Zgromadzenie członków Oddziału odbyło się 26. II. 1936 r.

W łonie Zarządu funkcjonowały Komisje: schroniskowa (inż. Nechey Alfred przew., dr Libański Józef, dr Traubner Józef), górska (prof. Heilig Leon przew., Duda Józef, Wojnar Alojzy), wycieczkowa (dr Libański Józef, Miech Jerzy), komunikacyjna (dyr Adamecki Teofil), propagandowa (prof. Lubertowicz Zygmunt). Komisję Rewizyjną tworzyli: Zabradnik Jan — przew., Kożdoń Jan, Schlich Karol — członkowie Sąd Honorowy: dr Tracz Józef, Markiewicz Kazimierz, Kowalski Alfons, Jachymiak Władysław, Danel Alojzy, Hess Józef.

Działalność Zarządu Oddziału w 1936 r. miała na celu uporządkowanie i zmniejszenie zobowiązań jakie ciążyły na Oddziale z lat dawniejszych, oraz przeprowadzenie koniecznych inwestycyj, celem utrzymania schronisk, oraz szlaków górskich w dobrym stanie. W r. 1936 Oddział odnowił 41 km szlaków górskich, sporządził 11 map orientacyjnych, które umieszczone zostały na stacjach kolejowych Bielsko, Jaworze, Grodziec Śląski, Sól i Rajcza, oraz w schroniskach Oddziału. Schronisko na Wielkiej Raczy otrzyma z wiosną 1937 r. połączenie telefoniczne, odpowiednie kwoty wpłacił już Oddział na rzecz Dyrekcji Poczt i Telegrafów. W schronisku tym ponadto dwukrotnie przeprowadzoną została naprawa dachu, często uszkadzanego przez wiatry

Tak samo w schronisku w Zwardoniu przeprowadzono szereg mniejszych — adaptacyj. Schron turystyczny pod Przegibkiem cieszył się znaczną frekwencją, a to z uwagi na okoliczność, że w tej części Wysokich Beskidów brak schronisk. Schron wybudowany był na obcym gruncie, to też Oddział czynił wysiłki celem nabycia powyższej parceli na własność, co nastąpiło w listopadzie roku 1936. Nabyta parcela posiada 1.420 m². Oddział zorganizował kilka wycieczek dalszych do Wysokiego Beskidu i Tatr.

Oddział posiada:

Koło w Dziedzicach

założone w roku 1927. W skład Zarządu wchodzą: Kułakowski Leon — prezes, ks. Dyczek Adolf — wiceprezes, Kisza Jerzy — sekretarz, Donocik Alojzy — skarbnik, (później Kolaczek Teofil), członkowie: Brehs Karol, Bienkowa Anna, Kopeć Rudolf, Rosenthal Erwin, Piesko Leopold, Siwy Jan.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: propagandowa, turystyki (Rosenthal Erwin, Kopeć Rudolf, Piesko Leon), schroniskowa (Siwy Jan, Rosenthal Erwin i Kolaczek Teofil). Komisję Rewizyjną tworzyli: inż. Niesyt Jan, przewodniczący, członkowie: Michalik Wilhelm, Żaczek Franciszek.

Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 24. III. 1935 r.

Koło w schronie na Przegibku administrowanym przez siebie uzupełniło częściowo urządzenie wewnętrzne pokoju i kuchni. Kuchnię oddano do użytku turystów, a klucz od niej znajduje się u sąsiada schronu gospodarza Banasia. Wiele zabiegów wymagało zakupno parceli należącej do schronu, gdyż właścicieli było aż 5, a ponadto nie mieszkali w jednej wiosce. Ostatecznie w listopadzie 1936 roku. Oddział przeprowadził kupno.

Po załatwieniu tej sprawy Koło przystąpiło do prac przygotowawczych rozbudowy schroniska, a to do przygotowania planów, kosztorysu i zakupna odpowiedniego budulca. Właściwa rozbudowa będzie przeprowadzona w roku 1937. Rozbudowany schron będzie miał 3 pokoje, 1 kuchnię a na poddaszu mieszkanie dla gospodarza. Komisja propagandy turystyki urządziła kilka wycieczek w Beskid Śląski i Żywiecki, a nadto zajęła się rozbudzeniem zamiłowania do turystyki wśród społeczeństwa miejscowego i kładła nacisk na akcję turystyczno-krajoznawczą wśród młodzieży szkolnej dostarczając jej czasopism i wydawnictw P. T. T.

W gablotce Koła w ciągu roku umieszczano stale wszystkie okólniki, ulotki i czasopisma P. T. T.

Na dworcu kolejowym w Dziedzicach wywieszono mapę obejmującą cały Beskid Zachodni z oznaczonymi ścieżkami.

Oddział w Bochni.

Rok założenia 1928. Skład Zarządu: Galas Piotr — prezes, Tyczka Franciszek — wiceprezes, inż. Dziurzycki Karol — sekretarz, Piątkowski Aleksander — skarbnik, członkowie: Fischer Stanisław, inż. Tylka Bronisław.

Do Komisji Rewizyjnej wchodzili: Zajączkowski Zdzisław — przewodniczący, Serafińska Bronisława.

W roku sprawozdawczym Oddział współpracował z Wojskowym Instytutem Geograficznym w Warszawie przy umieszczaniu sytuacji turystycznej oraz nazw w powiecie bocheńskim, wielickim i limanowskim

W zakresie ochrony przyrody powziął Zarząd myśl wykupna Kamieni Brodzińskiego dla stworzenia z nich rezerwatu. Sprawa ta będzie zrealizowana w najbliższej przyszłości.

Oddział „Beskid Śląski" w Cieszynie.

Rok założenia jako samodzielnego Towarzystwa 1910. Fuzja w P. T. T. nastąpiła w 1921 r. Skład Zarządu: prezes — Sowa Stanisław, wiceprezes — Sabela Adam, sekretarz — Chwierut Antoni, skarbnik — Giblec Jan, dr Dubiski Józef, inż. Plutyński Julian, inż. Buczek Jan (delegat Koła w Skoczowie), dr Kotas Jan, Macura Stanisław, Szczepański Karol, Szewczyk Erwin, ks. Sznurowacki Jan, dr Zembaty Jan, Żukowski Julian.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Jasicki Józef, Chmiel Jan i Żabka Rudolf. Sąd Honorowy: dyr. Grycz, dyr. Rylski i prof. Simm.

Obok wielu spraw natury administracyjno-organizacyjnej Oddział przeprowadził następujące prace w górach:

a) Poprawiono drogę turystyczną z Głębców stacji przez Kiczorę na Stożek, wybudowano trzy nowe mostki w nierównym, mokrym terenie w alei leśnej tuż pod Bielanem. Drogę tę wyprostowano, teren zrównano i dzisiaj jest ona wygodną ścieżką tak dla ruchu pieszego jak i narciarskiego; b) Wyrównano i poprawiono drogę wozową z Głębca na Stożek, by umożliwić i ułatwić ruch kołowy i wszelkiego rodzaju wywóz do schroniska.

Co do ruchu turystycznego, to w stosunku do r. 1935 ruch ten w schronisku na Stożku osłabł. Z końcem r. 1935 zapisanych było 6.409 osób, z końcem r. 1936 już tylko 5.906, a więc o 505 mniej. Książka noclegowa w schronisku wykazuje za rok ubiegły również mniejszą ilość nocujących.

Nowe przepisy dewizowe i ściślejsza kontrola graniczna przyczyniły się również do osłabienia ruchu turystycznego.

Co do spraw samego schroniska na Stożku, to czuwała nad nim Komisja schroniskowa pod przewodnictwem prezesa. Przy sposobności wprowadzenia wodociągów urządzono na werandzie wchodowej dwie umywalnie z muszlami i natryskami osobno dla pań i panów. Po dokonaniu tych urządzeń zniknęły dawne niedomagania jak i przyczyny do żalów ze strony turystów.

Drugą sprawą, łączącą się z wodociągiem, była sprawa gruntownego remontu motoru, który od pewnego czasu psuł się ciągle a dorywcze reparatury na miejscu nie wiele pomagały. Obecnie motor i pompa zostały gruntownie naprawione.

Oprócz powyższych prac poczyniono szereg napraw a więc: płotu, furtki, podstawy pod kadzią, wprawienie nowych drzwi w sypialni na dole, dokonano częściowej prze-

Drugą sprawą, wiążącą się z wodociągiem, była sprawa gruntownego remontu.

budowy klozetów, pomalowania 12 umywalni i dwu drzwi, nadto zasadzenia 50 świerków brakujących koło płotu w ogrodzeniu, przerobienia dwu okien na I piętrze, naprawy krzeseł itd.

Oddział współdziałał w ogólnym wysiłku P. T. T. w pomocy innym Oddziałom na budowę schronisk we Wschodnich Karpatach, udzielając pożyczki i subwencji.

Z wydawania rocznika musiano niestety w roku sprawozdawczym zrezygnować w związku z trudnościami finansowymi.

Oddział posiada

Koło w Skoczowie

co do którego nie otrzymaliśmy bliższych szczegółów.

Oddział w Częstochowie.

Rok założenia 1935. Skład Zarządu: dr Jaroń Włodzimierz — prezes, sędzia okr. Pol Władysław — wiceprezes, Dąbrowski Zygmunt — sekretarz, Chajutin Miron — skarbnik, członkowie: Sztybel Henryk — zast. skarbnika, Epsteinówna Estera. W ciągu roku ustąpiła p. E. Epsteinówna.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Borzykowski Dawid — przewodniczący, członkowie: Nesseld Jan i Gembarzewski Ludomir, zastępcy: inż. Zajączkowska Krystyna, dr Grunwald Kruza.

Praca Oddziału uwidoczniła się przede wszystkim w ożywionym ruchu turystycznym. Członkowie pod egidą Zarządu Oddziału urządzili szereg wycieczek pieszych w Beskidy Zachodnie, Tatry i Karpaty Wschodnie.

Nadto szereg wycieczek wodnych urządziła Sekcja Kajakowa Oddziału.

Z powodu pewnych trudności formalnych Sekcja ta nie mogła chwilowo przystąpić do Polskiego Zw. Kajakowego, czyni jednak w tym kierunku ciągłe starania.

Oddział w Drohobyczu.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: inż. Kozłowski Marian — prezes, dr Martynowicz Aleksander — wiceprezes, Wasiewicz Stanisław — sekretarz, dr Nappe Emanuel — skarbnik, członkowie: inż Żmudziński, dr Godlewicz, mgr Obrowicz, Szenkelbach, Zamojski, inż. Orel, inż. Matkowski.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli: mgr Łepki Stefan — przewodniczący, członek — mec. dr Knopf.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się poważnym wzrostem liczby członków w stosunku do roku 1935. Spadek zatem liczby członków osiągnął swoje minimum w roku ubiegłym. Ten znaczny przyrost członków jest wynikiem sprężystej działalności biur informacyjnych w Drohobyczu, Borysławiu i Skolem.

W zakresie robót w górach przeprowadzono przewidziane programem prace, polegające na konserwacji istniejących szlaków turystycznych. W tej dziedzinie przeprowadzono poprawienie barwnych znaków, uzupełnienie tablic drogowskazowych oraz budowę mostków i przepustów na bardziej uczęszczanych szlakach. Na szlakach narciarskich uzupełniono tyczki zniszczone złośliwie przez pastuchów. Jeżeli na ten cel wydatkowano kwoty niewspółmiernie małe w stosunku do nakładu pracy, to zawdzięczać należy to ofiarności członków, którzy zawsze chętnie pracowali na każde wezwanie Zarządu Oddziału.

Schronisko na Ciuchowym Dziale zostało rozszerzone przez dobudowanie sali jadalnej. Obecnie posiada schronisko 30 miejsc noclegowych na łóżkach. W ten sposób została częściowo załatwiona sprawa urządzenia punktu wypadowego w Bieszczady Środkowe, w tym tak ważnym turystycznym punkcie. Roboty te wykonano korzystając z pomocy finansowej niektórych Oddziałów P. T. T. Jednak stale z roku na rok wzrastający ruch turystyczno-narciarski powoduje, że i to obecne pomieszczenie jest niewystarczające. To też budowa odpowiednio wielkiego schroniska na Ciuchowym Dziale jest zadaniem, które czeka Oddział w najbliższym czasie.

W schronisku w Mallmanstalu ograniczono się w roku sprawozdawczym do wyprawienia ścian zewnętrznych zaprawą cementową i do zakupna materiału drzewnego na nowy parkan. Przeprowadzono ostatecznie sprawę nabycia budynku i parceli na własność. W roku sprawozdawczym podobnie jak lat ubiegłych oddano część schroniska i łąkę bezpłatnie na obozy harcerskie. O ważności i celowości tej akcji świadczą liczne i pełne entuzjazmu podziękowania organizacji harcerskich w książce pamiątkowej schroniska.

W przyszłym roku po wyremontowaniu drugiej części piętra, oddane zostaną 4 ubikacje na stałe do użytku tutejszej organizacji harcerskiej. Schroniskami w Orowie i Mallmanstalu administrował w roku sprawozdawczym z ramienia Koła w Borysławiu p. inż. Górka.

Schrony turystyczne na Zełeminie i Magórze Tucholskiej przystosowano do warunków zimowych przez gruntowny remont, polegający na naprawie dachów, utkanie ścian, wstawienie pieców żelaznych i t. p. Dzięki temu przepiękna tura Skole-Zełemin-Magóra-Seneczów została udostępniona i w zimie. Roboty te zostały wykonane z funduszów przyznanych przez Wydział Turystyki Ministerstwa Komunikacji.

W schronisku na Trościanie wyłożono ściany jadalni deskami na pióro i wpust, do pokojów sypialnych wstawiono nowe żelazne łóżka na miejsce drewnianych.

Stację turystyczną w Oporcu zlikwidowano, natomiast stacja turystyczna w Klimcu funkcjonuje nadal.

Baczną uwagę poświęcono sprawie utworzenia rezerwatu ze skałek w Uryczu. W roku sprawozdawczym sprawa ta o tyle ruszyła z martwego punktu, że Gmina Zbiorowa Podhorce, względnie gromada Urycz, której własnością jest środkowa partia skałek, oświadczyła gotowość sprzedaży względnie zamiany. Stało się to dzięki interwencji osobistej p. Starosty powiatu stryjskiego Hermaty. Zachodnia część skałek t. zw. „Ostry kamień" będąca własnością firmy Pirnitzer będzie najprędzej zamieniona na rezerwat, a to dzięki przychylnemu ustosunkowaniu się wymienionej firmy.

W dziale wydawniczym wymienić należy prace jakie prowadzi Oddział wraz z Kołem w Skolem nad wydaniem przewodnika regionalnego po ziemi skolskiej. Przewodnik ten opracowany na wzór wydanego przez Oddział przewodnika „Turysta w Zagłębiu Naftowym" będzie zawierał obok właściwego opisu szlaków górskich, wszystko co powinno zainteresować turystę w tamte strony przybywającego jak: kultura lasowa, przemysł tartaczny, rybołóstwo, myślistwo, właściwości etnograficzne itp. Przewodnik ukaże się w roku 1937.

W dziale propagandowym zanotować należy wykonanie tablic propagandowych Urycza. Tablice te zawierające piękne zdjęcia p. Flacha, a przedstawiające fragmenty skałek uryckich umieściliśmy na peronach stacyj kolejowych: Truskawiec Drohobycz, Stryj, Lwów i Przemyśl.

W sali przyjęć Starostwa umieszczono na specjalne życzenie p. Starosty tablicę ze zdjęciami fotograficznymi ilustrującymi piękno terenów górskich powiatu drohobyckiego. Pomieszczono tam również zdjęcia przedstawiające prace P. T. T. w górach.

Biura informacyjne w Drohobyczu, Borysławiu i Skolem prowadziły intenzywną i owocną pracę w ciągu całego roku sprawozdawczego, dzięki czemu członkowie byli punktualnie obsługiwani i otrzymywali wszystkie wyjaśnienia związane z uprawianiem turystyki latem i zimą. Prowadzono tam również sprzedaż map i ważniejszych wydawnictw turystycznych.

Z władzami i pokrewnymi organizacjami pozostawał Oddział w żywym kontakcie wysyłając swoich delegatów na wszystkie ważniejsze zjazdy i posiedzenia. Z Komendą W. F. i P. W. pracowano wydatnie podobnie jak lat ubiegłych w dziedzinie fizycznego wychowania młodzieży. Korzystając ze względnie pogodnego lata urządzał Oddział cały szereg wędrownych obozów w Karpatach Wschodnich.

Osobny rozdział prac Oddziału stanowi praca Sekcyj Narciarskich Oddziału o czym piszemy w rozdziale Narciarstwo.

Oddział posiada

Koło w Borysławiu

liczące 103 członków. W skład Zarządu wchodzą: inż. Kottek, inż. Mischke, dr Bohm, Kałuski, inż. Górka, Trnobransky, oraz

Ponadto

Koło w Skolem

liczące 39 członków, w skład Zarządu którego wchodzą: mjr. Schenk, Gruczelak, Chmułówna, Naklicki, Roboz.

Oddział w Gorlicach.

Rok założenia 1932. Skład Zarządu: Dziopek Jan — prezes, Rziha Franciszek — wiceprezes, Wójcik Adam — sekretarz, Kosiba Jan skarbnik, członkowie: Abratowski Tadeusz, Mikołajczyk Jakub, Świrad Aleksander, mgr Zabierowski Stanisław.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Michalski Aleksander, Gabriel Stanisław, dr Piątkowski Władysław. Sąd Honorowy: dr Muchowicz Józef, Grunsky Karol, Piątkowska Janina.

Praca Oddziału szła w kilku kierunkach: turystycznym, ochrony przyrody, propagandy. Z inicjatywy Oddziału Zarząd Główny P. T. T. przystąpił do wykupna Kornutów, będących swoistą osobliwością skalną i florystyczną w paśmie Magóry Wątkowskiej (powiat gorlicki). W pięknej tej okolicy powstanie w przyszłości rezerwat turystyczny.

Zarząd Oddziału urządził 3 wycieczki na Kornuty, które prowadził prof. J. Dziopek i A. Wójcik. Brało w nich udział ogółem 164 osób, nadto zorganizowano wycieczkę z Gorlic na Zjazd Górski w Sanoku, przy czym A. Wójcik prowadził wycieczkę po Ziemi Sanockiej wzdłuż doliny Osławy.

Zarząd Oddziału przez swego delegata A. Wójcika pomagał przy opracowaniu inwentarza zabytków przyrodniczych na terenie powiatu gorlickiego i jasielskiego.

Zarząd Oddziału zorganizował w Gorlicach wystawę wydawnictw P. T. T. i dorobku Oddziału P. T. T. w Gorlicach. Oprócz ilustracji znalazły się na wystawie mapy i wykresy szlaków znakowanych przez Oddział P. T. T. w Gorlicach.

Celem spopularyzowania wśród turystów Beskidu Niskiego A. Wójcik w ciągu roku sprawozdawczego zamieścił w prasie codziennej kilkanaście artykułów i notatek z powyższego terenu.

Oddział w Jarosławiu.

Założony w r. 1923, w roku sprawozdawczym połączył się z Kołem Oddziału Lwowskiego P. T. T. w Przemyślu, tworząc z nim razem Oddział Przemysko-Jarosławski. Do chwili połączenia w skład Zarządu Oddziału wchodzili: Wiśniowski Zygmunt — prezes, inż. Billy Zygmunt — wiceprezes, prof. Skarbowski Kazimierz — sekretarz, Kotzian Bolesław — skarbnik, członkowie: prof. Kostka Władysław, Rogalski Stanisław, Bik Bazyli, dr Papierman Moses.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Grabowski Zdzisław — przewodniczący, członkowie: Gruszka Bruno, Starostka Józef. Sąd Honorowy: inż. Broniewski Tadeusz, mjr. Michalski Benedykt, Michejda Franciszek.

Dalsze losy i działalność Oddziału będziemy zamieszczali nadal w dziale, poświęconym Oddziałowi Przemysko-Jarosławskiemu.

Oddział w Jordanowie.

Rok założenia 1933. Skład Zarządu: dr Szumski Leon — prezes, mgr Sawrycz Eugeniusz — wiceprezes, mgr Feit Leon — sekretarz, Zięba Józef — skarbnik, członkowie: ks. Fic Edward, ks. Wróbel Tomasz, Leśniak Edward.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Kutrzeba Wiktor, dr Spławiński Aleksander, Friedhaber Herman. Sąd Honorowy: dr Spławiński Stanisław, Feit Natan, ks. Fic Edward.

Oddział posiada schronisko turystyczne na Policy, oraz stację noclegową w Jordanowie w hotelu p. Natana Feita.

Oddział urządził w sezonie letnim 4 wycieczki w sezonie zimowym 2 do schroniska na Policy, w których to wycieczkach brało udział osób około 80.

Zebrania towarzyskie oraz odczyty odbywają się dość często w lokalu p. dr Leona Szumskiego.

Kursa narciarskie są urządzane w schronisku na Policy, gdzie znajdują się b. dobre tereny tak dla początkujących jak i dla dobrych narciarzy.

Oddział w Katowicach.

Rok założenia 1920. Skład Zarządu: adwokat Kaźmierczak Edmund — prezes, prof. Grzybowski Józef — wiceprezes, Kęsa Antoni — sekretarz, adwokat Dzięcioł Alfons — skarbnik, członkowie: dr Kocur Adam, dr Korowicz Marek, Lipowczan Jan, dr Stateczny Wilhelm, Stawski Jan, dr Gondzik Jan, Mroczkowski Bolesław, dr. Stolfa Jerzy, inż. Przybyłowski Władysław, inż. Rzepecki Zbigniew, Górski Roman.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Güntner Edward — przewodniczący, Winkler Józef, dyr. Sznajder Józef — członkowie.

W skład Sądu Honorowego weszli: dr Dąbrowski Włodzimierz, wicemarszałek Sejmu Śl. dr Rieger Andrzej, inż. Kuczyński Antoni.

Oddział w Katowicach w ciągu roku sprawozdawczego wybitnie współpracował ze wszystkimi bratnimi organizacjami turystycznymi, bądź wprost przez swój Zarząd, bądź też przez poszczególnych członków Zarządu.

Ważnymi momentami w życiu Oddziału były Komunikaty wydane w okresie sprawozdawczym dwukrotnie.

Specjalnie podkreślić należy udział Oddziału w Zjeździe Karpackim, na którym delegaci Oddziału poruszyli szereg wielkiego znaczenia zagadnień.

Szczególnie żywą była współpraca Oddziału z miejscową prasą. Tutaj też podkreślić należy, że po raz pierwszy w tym roku zorganizował Oddział własne komunikaty śniegowe i zaprowadził w sekretariacie dział informacyjno-meteorologiczny. Rezultaty były tak pomyślne, że konieczność stałego utrzymania tych komunikatów na przyszłość stała się oczywistą.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono likwidację Kół miejscowych Oddziału, wprowadzając na ich miejsce Delegatury. Praca z delegatami (zamiast kół miejscowych) wydała pomyślne wyniki, jest szybsza, mniej kosztowna i bardziej docierająca do sympatyków stowarzyszenia. Dążenia Zarządu idą nieustannie w kierunku ustanowienia delegatów w wszystkich większych przedsiębiorstwach, w urzę-

dach, w szkołach zawodowych i wszędzie, gdzie zatrudniona jest większa ilość pracowników umysłowych.

Oddział posiadał następujące Koła:

Koło w Hajdukach Wielkich

liczące 30 członków. Zarząd tworzą: dr Stateczny Walenty — prezes.

Koło w Lublińcu

liczące 30 członków: Zarząd tworzą dyr. Czech Wilhelm — prezes.

Koło w Mysłowicach

liczące 60 członków: Zarząd tworzą: Polak Jan — prezes, Szotkowski Emil — sekretarz.

Koło w Rybniku

liczące 200 członków: Zarząd tworzą: dr Adam Władysław — prezes, Gorzałka Augustyn — sekretarz, oraz

delegatury: w Pszczynie, Chorzowie, Tarnowskich Górach, Rudzie Śl. i Mikołowie.

Oddział w Kielcach.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: Cybulski Jerzy — prezes, Biłowicki Bronisław — zast. prezesa, Dobrowolski Zygmunt — sekretarz, Wasung Aleksander — skarbnik, członkowie: Czerniecka Anna, Kobylecki Gustaw, dr Lewkowiczówna Halina, Konopczyński Adam, Jedlicka Maria.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Stępińska Zofia, Przedpełski Stefan, Mikulski Heliodor. Sąd Honorowy: adw. Grzegorzewski Marian, Poczobutt-Odlanicki Artur.

W bieżącym roku mimo wydzielenia z Oddziału Koła w Olkuszu Oddział nietylko utrzymał ilość członków, ale powiększył ją.

Wobec działalności Polskiego Tow. Krajoznawczego w Górach Świętokrzyskich czynność Oddziału P. T. T. ogranicza się do ogólnej propagandy gór odczytami. Poza tym członkowie Zarządu zajmują miejsce w składzie Wojew. Komisji Turystycznej oraz Miejskiej Komisji Turystycznej, jako reprezentanci turystyki czynnej.

Przy Oddziele istnieje skromna biblioteka.

Oddział Czarnohorski w Kołomyi.

Rok założenia 1878. Skład Zarządu: prezes — vacat, kpt. Hanus Julian i Półtorak Henryk — wiceprezesi, Gruszecki Ignacy — sekretarz, Rękas Tadeusz — zastępca sekretarza, Blitz Benjamin — skarbnik, Sozańska Władysława — zastępca skarbnika, członkowie: inż. Haczewski Feliks, Sozański Władysław, ks. Kośmider Wojciech, por. Osica Piotr, Stafiej Tomasz.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Pliszewski Stanisław — przewodniczący, członkowie: Damm Józef, Krogulski Julian. Sąd Honorowy: Sobota Karol, Kramer Henryk, Moszowo Stefan.

Walne Zgromadzene Oddziału odbyło się dnia 30 kwietnia 1936 r.

Oddział gospodaruje nadal w swym schronisku „Dworku Czarnohorskim" w Worochcie gdzie poczynił szereg napraw, nadto wyznakował szlaki w okolicy Kostrzycy i poprawił znakowanie na terenie swej działalności.

Oddział w Kosowie.

Rok założenia 1935. Skład Zarządu: prezes — inż. Friser Oskar, wiceprezes — dr Zintel Józef, sekretarz — Klimczak Mieczysław, skarbnik — Lewicki Józef, członkowie: Giżejowski Kazimierz, Wichański Sergiusz, Bojczeniuk Jarosław, Bednarski Bronisław, inż Dobiecki Józef, inż. Hiliński Eugeniusz. W ciągu okresu sprawozdawczego kooptowani zostali: Katyński Stanisław i Swiżewski Kazimierz.

Skład Komisji Rewizyjnej: dr Ryniewicz Wacław, dyr. Pudło Rudolf, Bednarski Bronisław. Skład Sądu Honorowego: inż. Friser Oskar, Wichański Sergiusz, Giżejowski Kazimierz.

Oddział posiada 5 następujących schronisk: 1) pod Skupową w budynku własnym, 2) w Burkucie w budynku państwowym, 3) pod Babą Ludową w budynku własnym, 4) na Popadyńcu w budynku własnym, 5) na Bałtagule w budynku własnym. Stacje noclegowe: 1) w Jaworowie (szkoła), 2) w Żabiu (u Gertnera), 3) w Żabiu-Ilci (u Wolańskiej), 4) w Uścierykach (u Chrzanowskiego), 5) w Szykmanach (u Miltsowitsa), 6) w Żabiem-Ilci (w budynku T. P. H.).

W roku sprawozdawczym pod kierunkiem pp. Dańca i Wroceńskiego przeprowadzono 1 kurs narciarski i urządzono kilka wycieczek. Zarząd Oddziału wyznakował w r. 1936 — 2 ścieżki turystyczne: 1) z Kosowa do Szeszor, 2) z Kosowa na Michałków i Sokólskie. Wykonano projekt szczegółowy nowego schroniska w Burkucie i zakupiono drzewo na tę budowę w lasach państwowych.

Oddział walczy z trudnościami finansowymi, gdyż musi utrzymywać i dopłacać do schronisk, które z powodu b. małej frekwencji są deficytowe. Sytuacja ta zmieni się na lepsze dopiero po zbudowaniu i uruchomieniu nowego schroniska w Burkucie i wówczas Oddział będzie w możności rozwinąć swe prace w kierunku propagandowym, w dziedzinie ochrony przyrody i t. p.

Prezes Oddziału wziął udział w trzech posiedzeniach Komisji Beskidzkiej we Lwowie w bieżących sprawach Oddziału.

Oddział w Krakowie.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes — dr Jan Nowicki, wiceprezesi — dr Emil Stolfa, inż. Jan Kiełpiński, sekretarz — Jan K. Petecki, skarbnik — mgr Stanisław Groński, członkowie: inż. Jan Wacław Czerwiński, dr Jan Kazimierz Dorawski, inż. Ludwik Kowalski, prof. dr Tadeusz Kowalski, mgr Władysław Krygowski, dr Adam Lardemer, dr Jerzy Lilpop, dr Włodzimierz Łaba, Bogusław Moeser, dr Bogumił Pawłowski, dr Adam Sokołowski, red. Jan Alfred Szczepański, dr Roman Wojtusiak.

Skład Komisji Rewizyjnej: Marian Dreszer, Adam Nodzeński, Piotr Żmuda. Skład Sądu Honorowego: dr Teodor Kosch, prof. dr Jerzy Smoleński, prof. dr Fryderyk Zoll.

W roku sprawozdawczym urządził Oddział wspólnie z Polskim Towarzystwem Geograficznym cztery odczyty publiczne.

Bibliotekę Oddziału prowadził w tym roku jak i w latach ubiegłych z wielkim nakładem pracy dyr. Jan Magiera.

W Zarządzie Oddziału znajdują się dwa schroniska tatrzańskie, a to nad Morskim Okiem i w Roztoce. Frekwencja w tych schroniskach przedstawiała się następująco: Morskie Oko: noclegów członkowskich 3.465, niecziłonkowskich 1.918, razem 5.383; Roztoka: noclegów członkowskich 4.210, niecziłonkowskich 1.812, razem 6.022. W schronisku nad Morskim Okiem przeprowadzono w tym roku szereg drobnych adaptacyj, uzupełniono inwentarz i naprawiano akumulatory za łączną sumę zł 2.451,19. W schronisku w Roztoce przeprowadzono kilka drobnych inwestycyj, uzupełniono inwentarz i zaprowadzono centralne ogrzewanie nowej części schroniska, urządzono umywalnie oddzielne dla pań i panów oraz łazienkę. Roboty te wykonane być miały częściowo w dwóch latach, ze względu na szczupłość funduszów, ale dzięki subwencji udzielonej Oddziałowi przez Oddział P. T. T. w Poznaniu, w wysokości zł 4.000 wykonano je w całości w jednym roku i w całości zapłacono. Na cele te wydatkowano łącznie kwotę zł 7.359,47.

Jak w latach ubiegłych tak w tym roku mieściła się w lokalu Oddziału siedziba Koła Krakowskiego Klubu Wysokogórskiego P. T. T. z biblioteką obejmującą około 1.000 tomów oraz Administracja „Taternika".

Utworzona przy Oddziele Krakowskim Sekcja Narciarska, mimo usilnych starań Zarządu prowadzonych już od dwóch lat nie została dotąd przyjęta do Polskiego Związku Narciarskiego. Utrudnia to w najwyższym stopniu lub wręcz uniemożliwia wszelkie poczynania, jak organizowanie obozów, kursów i wycieczek.

Pomyślnie natomiast rozwija się życie Sekcji Ochrony Gór, przewodniczącym której był w okresie sprawozdawczym prof. dr T. Kowalski.

Komisja Funduszu Naukowego wypłaconego w kwocie zł 1.000.— z budżetu 1936 r. subwencjonowała 8 prac naukowych, prowadzonych na terenie gór polskich.

W końcu nadmienić należy, że w okresie sprawozdawczym wszedł Zarząd Oddziału w porozumieniu z biurami podróży, z którymi ma zamiar w roku bieżącym organizować szereg wycieczek zagranicznych.

Oddział w Krynicy.

Rok założenia 1929. Skład Zarządu: prezes — dr Wacław Graba-Łęcki, wiceprezes — mgr Roman Nitribitt, sekretarz — Skimina Jan, skarbnik — Porzycki Władysław, członkowie: inż. Krówczyński Józef, Wieniawski Władysław, zastępcy członków: inż. Leon Nowotarski, dr Adam Papeé, St. Porzycki. Delegat na Muszynę: Józef Bielak. Delegat na Żegiestów: dyr Krukierek.

Skład Komisji Rewizyjnej: Józef Chmiel, Stanisław Kmiętowicz, Michał Kamyk. Skład Sądu Honorowego. dr Rachwał Tadeusz, dyr. Reicher Klemens.

W okresie sprawozdawczym wszystkie prace Oddziału nastawione były na roboty w górach, z których odnowiono 40 km szlaków turystycznych i ustawiono kilka nowych tablic orientacyjnych w miejsce zniszczonych.

Oddział we Lwowie.

Rok założenia 1921. Skład Zarządu: prezes — prof. Adam Lenkiewicz, wiceprezesi — dr Wacław Majewski, dyr. Michał Guzecki, sekretarz — Konopacki Władysław, zast. sekr. — Krystek Tadeusz, skarbnik — Józef Wełeszczuk, członkowie: Starzewski Stanisław, Czajkowski Janusz, Skoda Stanisław, dr Nikliborc Jan, inż. Marian Łańcucki, inż. Polturak Leopold, prof. dr Jan Gwalbret Pawlikowski, dyr inż. Schubert Konrad, Hankiewicz Zdzisław, Zaremba Franciszek. Zmiany późniejsze w składzie Zarządu ustąpili: Janusz Czajkowski, inż. Marian Łańcucki, inż. Leopold Polturak, w ich miejsce kooptowano, mjr. Leon Cehak, prof. dr Benedykt Fuliński, mjr. Józef Maksymilian Jungraw.

Skład Komisji Rewizyjnej: prof. dr Teofil Seifert, Jan Bujak, Tadeusz Szafrański. Skład Sądu Honorowego: prof. dr Beynarowicz Michał, prof. dr Łomnicki Antoni, inż. Przetocki Kazimierz, prof. dr Ostrowski Tadeusz i prof. dr Westfalewicz Marian.

Oddział posiada 5 schronisk a to: w Jali, Świcy, Mołodzie, na przełęczy Wyszkowskiej i na Ruszczynie pod Sywulą.

Oddział organizował z początkiem sezonu 8 wycieczek w góry przy pomocy pociągów popularnych. Prócz tego odbyło się szereg wycieczek w Gorgany, Czarnohorę, Tatry i Góry Czywczyńskie, ogółem wzięło w nich udział 208 osób.

Biuro Oddziału Lwowskiego udzielało wszelkich informacji z zakresu turystyki, jak komunikaty śniegowe, biuletyny o pogodzie, dane o schroniskach.

Delegaci Oddziału brali udział w posiedzeniach Zarządu Głównego i Komisji Międzyoddziałowej Wschodnio-Beskidzkiej.

Celem rozwinięcia życia towarzyskiego odbywały się w lokalu Oddziału herbatki. W roku sprawozdawczym odbyło się 6 herbatek z referatami następującej treści: prof. dr B. Fuliński: „O przyrodzie w Karpatach Wschodnich", prof. Adam Lenkiewicz: „Na karpackim szlaku II. Brygady Legionów", Zbigniew Schneugert: „Stambuł i Ateny", dr Janina Piłatowa: „Strój jako element kultury ludowej", inż. Leopold Polturak: „Sprzęt narciarski, jego wybór i zastosowanie", dr Adam Sołtysik: „O wypadkach w sporcie narciarskim". Przeciętna ilość słuchaczy 45 osób.

Istnieje również Sekcja Kajakowa, która w sezonie letnim roku 1936 rozwinęła się dość znacznie bo przy końcu sezonu wynosiła 83 osób, (ilość za rok 1935 — 20 osób). Ilość kajaków składanych i sztywnych — 32.

Sekcja wykazała dużą ruchliwość turystyczną, biorąc bardzo liczny udział w wędrówkach w kursach urządzanych przez Lwowski Okręg P. Z. K. dzięki otrzymywaniu daleko idących zniżek kolejowych. Przepłynięty przed dwoma laty szlak wodny rumuński: Złota-Bystrzaca-Seret-Dunaj, został w sezonie sprawozdawczym przebyty przez trzy nasze łodzie.

Z krajowych szlaków najbardziej były uczęszczane: Dniestr, Stryj, Łomnica oraz jeziora: Dryświaty, Brasławskie, Narocz i Serny.

Koło w Dolinie.

Liczy członków 10. Zarząd Koła tworzą: inż. Dżułyński i dr Zabiega.

Oddział w Łodzi.

Rok założenia Oddziału 1923. Na podstawie zatwierdzonego przez władze państwowe nowego statutu P. T. T. Oddziału w Łodzi, odbyło się w dniu 10 maja 1936 Walne Zgromadzenie, które powołało nowe władze Oddziału w składzie następującym:

Zarząd: dr Więckowski Stanisław — prezes, dr Szelągowski Stanisław — I wiceprezes, inż. Wendt Herman — II. wiceprezes, Bajer Czesław — sekretarz, Kleck Wacław — zast. sekretarza, Jarociński Kazimierz — skarbnik i gospodarz, Woszczyk Henryk — zast. skarbnika, członkowie: inż. John Adolf, prof. Lorentz Zygmunt, inż. Sulikowski Kazimierz, dr Ściesiński Kazimierz, Wagner Wacław. Reprezentantami sekcji sportowych w Zarządzie byli: Koła Taterników Łodzian — Bajer Czesław i Sekcji Narciarskiej Kleck Wacław.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Podciechowski Stanisław, Grabski Bronisław i Pfeiffer Ryszard, zastępca Izydorczyk Karol. Sąd Honorowy tworzyli: inż. dr Loth Emilian, ks. Kotula Karol i dyr. Minkowski Aleksander, zastępcy: inż. Biedrzycki Roman, inż. Bursze Stefan.

Czternasty z rzędu rok działalności Oddziału, a pierwszy w ramach nowego statutu, był jednocześnie pierwszym dopiero normalnym rokiem pracy. Okresu pierwszych 10 lat istnienia Oddziału nie znamionuje żadna żywsza działalność, również i liczebność Oddziału jest niewielka, gdyż waha się w granicach liczby 100 osób. Od roku 1933 zaznacza się wzrost Oddziału i rozszerzenie zakresu jego działalności przez powstanie sekcyj. Zarządy lat następnych borykają się z trudnościami technicznymi, związanymi z uruchomieniem stałego sekretariatu i zdobyciem odpowiednich lokalów dla sekretariatu i sekcyj. Wszystkie te trudności zostały ostatecznie zwalczone właśnie u progu roku sprawozdawczego 1936 i prawie jednocześnie z zatwierdzeniem przez władze państwowe nowego statutu Oddział był już prawidłowo i racjonalnie zorganizowany i zagospodarowany.

W roku sprawozdawczym Oddział mieścił się w podnajętym lokalu Polskiego Powszechnego Towarzystwa Farmaceutycznego przy ul. Piotrkowskiej 120 m. 10 (II. piętro front), mając do swojej dyspozycji stale 1 pokój na sekretariat i raz w tygodniu salę na większe zebrania. Zarząd i sekcje wykorzystywały b. często salę zebrań na swoje potrzeby. Zarząd zaopatrzył fronton domu, w którym się mieści P. T. T., w duży okrągły szyld barwny w formie powiększonej odznaki członkowskiej P. T. T. (kozica i napis w otoku) zawieszono również tabliczki orientacyjne przy wejściu na klatkę schodową i na drzwiach wejściowych do lokalu. Staraniem Sekcji Narciarskiej została umieszczona pod szyldem ulicznym szafka informacyjna, w której wywieszano w ciągu zimy komunikaty śniegowe i informacje w sprawie zebrań i wycieczek narciarskich. Na użytek składnicy narciarskiej i wypożyczalni sprzętu narciarskiego, wynajęto i przystosowano odpowiednio do celu w podziemiach domu przy ul. Piotrkowskiej 125 (naprzeciw siedziby sekretariatu PTT.) lokal, bardzo licznie odwiedzany przez członków w okresie zimowym. Lokal sekretariatu jest ładnie umeblowany i tamże mieści się również składnica turystyczna Koła Taterników Łodzian, umieszczona w szafie. Sprzęt ten używany jest w czasie wycieczek klubowych Koła.

Na specjalną wzmiankę zasługuje odbyta we wrześniu 1936 r. wycieczka młodzieży szkolnej w Tatry, urządzona przy współpracy Oddziału i prowadzona przez członka Zarządu Oddziału, prof. Zygmunta Lorentza, która cieszyła się dużym powodzeniem i uznaniem ze strony młodzieży. Akcja wycieczkowa powinna być w przyszłości zakrojona na większą skalę i sprawa ta stanie się troską przyszłych Zarządów Oddziału.

Postęp w zorganizowaniu i zagospodarowaniu Oddziału znajduje swoje wybitne odzwierciedlenie w stale narastającej od 1933 roku liczbie członków.

Przy jednoczesnym wzroście Oddziału w Łodzi (w samym mieście) w stopniu dotychczasowym można mieć nadzieję, że wielkość Oddziału stworzy dostateczną siłę dla podjęcia odłożonych na razie zadań inwestycyjnych w górach, ku którym jednak Oddział się przygotowuje, nie zaniechając tych planów i prac przedwstępnych w postaci zbierania odpowiednich funduszów. Od roku 1935 Zarząd Oddziału pobiera od członków dobrowolne składki, inkasowane w formie specjalnych nalepek na legitymacjach, na „Fundusz Budowy Schronisk", Oddział w Łodzi poży-

czył Zarządowi Głównemu ze swojego F. B. S. sumę zł 1.000. W ten sposób na koniec 1936 roku pozostało na łódzkim F. B. S. w gotowiźnie zł 353.

Od roku 1935 Zarząd przeznacza corocznie pewne kwoty na uzupełnianie biblioteki, administrowanej przez Koło Taterników Łodzian. W roku bieżącym przeznaczone będą na ten cel, większe dotacje i sprawa zorganizowania poważnej biblioteki górskiej przy Oddziale wchodzi na porządek dzienny najważniejszych nowych zadań Oddziału.

Oddział w Łodzi subwencjonuje od 3 lat rozsadnictwo limb w Tatrach. Stroną techniczną tej akcji zajmuje się z ramienia Państwowej Rady Ochrony Przyrody prof. Marian Sokołowski. Rozsadniki zostały m. in. wysadzone w około murowanego schroniska Oddziału Warszawskiego na Hali Gąsienicowej.

Oddział „Beskid" w Nowym Sączu.

Rok założenia 1906 Skład Zarządu: Rapf Feliks — prezes, Denkiewicz Józef — wiceprezes, Rzepecka Maria Zofia — sekretarz, Grądziel Stanisław — skarbnik, Rzepecki Władysław, dr Kozaczka Adam, Nowakowski Zbigniew, Szwenik Leon, członkowie.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Janczy Franciszek — przewodniczący, Hibl Ludwik, Szeworski Stefan — członkowie.

Sąd Honorowy tworzyli: Borowczyk Feliks, ks. dr Ciernıak Andrzej, Golachowski Kazimierz.

Oddział posiada schron na Przegibku, schronisko w Szczawnicy.

Oddział zorganizował w roku sprawozdawczym: 1) Wycieczkę trzydniową w Tatry w dn. 31. V. 1936 r. przy współudziale 34 osób. 2) Kilka wycieczek jednodniowych na Przehybę w związku z budową schroniska 3) 2 odczyty prof. Rapfa w lipcu 1936 r. o Pieninach dla kursu nauczycielskiego w Nowym Sączu. 4) 2 zebrania towarzyskie z wyświetleniem filmu nakręconego w czasie wycieczki w Tatry ı Pieniny.

Poza tym zorganizowana została Sekcja narciarska pod przewodnictwem prof. Rzepeckiego — licząca około 20 członków, która odbywa wycieczki narciarskie.

Oddział „Gorce" w Nowym Targu.

Rok założenia Oddziału 1924. Skład Zarządu: dr Mieszkowski Mora Zygmunt — prezes, dr Ptaś Karol — wiceprezes, Lubertowicz Julian — sekretarz, Jarosz Stanisław — skarbnik, dr Bolkot Władysław — gospodarz, członkowie: Bryniczka Józef, Drużbacki Franciszek, Olbrychtowicz Franciszek, Ossowski Henryk, Polak Edward.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Kador Alfred — przewodniczący, mgr Stachoń Andrzej, dr Hammerschlag Izrael.

Sąd Honorowy tworzyli: mgr Kosek Mieczysław — przewodniczący, Lubertowicz Władysław, Zapiórkowski Adam.

W roku sprawozdawczym urządził Oddział kilka wycieczek w Gorce przy pomocy członków Oddziału.

W sprawie dalszego kontynuowania budowy nowego schroniska na Turbaczu, ponieważ tymczasowy dach na schronisku — obliczony jedynie na okres jednego roku — okazał się nieodpowiednim na dłuższy okres czasu, przeto dotychczasową budowę schroniska przykryto nowym stałym dachem we wrześniu 1936 r.

Przy pomocy Ministerstwa Poczt i Telegrafów w Warszawie zainstalowano w schronisku na Turbaczu telefon. Ogólny koszt wyniósł kwotę złotych 29.000, wydatek ten w znacznej mierze pokryło Min. Poczt i Telegrafów w Warszawie, natomiast Oddział dostarczył 360 słupów, które otrzymał z Zarządu m. Nowego Targu, ponadto Oddział dostarczył furmanki, trzech robotników, poniósł koszta ścinki drzewa i obróbki oraz impregnacji materiału, łożąc na ten cel z własnych funduszów. Założenie telefonu było bezwzględnie konieczne, z uwagi na pierwszorzędne znaczenie schroniska na Turbaczu. Równocześnie w schronisku na Turbaczu urządzono pośrednictwo pocztowe dla wygody turystów i narciarzy.

Zaznaczyć w końcu należy stały wzrost ruchu narciarzy i turystów w r. sprawozdawczym — a to jest dostatecznym dowodem konieczności dokończenia i to jak

najspieszniejszego budowy schroniska tak, aby swobodnie można było dysponować najmniej dwustu łóżkami, oraz wszelkimi wygodami.

Oddział w Poznaniu.

Rok założenia Oddziału 1921. Skład Zarządu: dr Smoluchowski Tadeusz, — prezes, prof. dr Jakubski Antoni — wiceprezes, dr Kamiński Feliks — sekretarz, dr Gadomska Anna, członkowie: dr Dedio Stanisław, inż. Hetper Zygmunt, prof. dr Kilarski Jan, dr Czekalski, dr Młodziejowski Jerzy, mgr Mrózek Władysław, Byrt Jan. W kwietniu dokooptowano p. Jankowską Irenę.

Po śmierci prezesa dr T. Smoluchowskiego 10. V. 1936 r. kierownictwo objął 1-szy wiceprezes prof. dr A. Jakubski. Dnia 16. IX. 1936 Zarząd dokooptował dr Florę Bocheńską, jako sekretarkę.

Nadzwyczajne Walne Zebranie dnia 24. X. 1936, wybrało prezesem prof. dr Jakubskiego Antoniego. Zarząd ukonstytuował się w nast. składzie: prof. dr Jakubski Antoni — prezes, inż. Hetper Zygmunt i dr Dedio Stanisław — wiceprezesi, dr Gadomska Anna — skarbnik, Byrt Jan — zast. skarbnika, dr Bocheńska Flora — sekretarz, Jankowska Irena — zast. sekretarza, mgr Mrózek Władysław — bibliotekarz, członkowie: dyr. Kilarski Jan, dr Czekalski Józef, dr Młodziejowski Jerzy.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Stróżyński Józef — przewodniczący, członkowie: insp. Mroczkowski Władysław, prof. Schmidt Adam.

Oddział poniósł niepowetowaną stratę przez śmierć ś. p. T. Smoluchowskiego, który długoletnią tam pracą zasłużył się nietylko Oddziałowi lecz także całemu Towarzystwu.

W październiku dzięki przychylnemu stanowisku władz akademickich U. P. udało się Zarządowi uzyskać własny lokal na terenie zakładu anatomii por. biologii (Poznań, ul. Fredry 10 p. 369), gdzie niezwłocznie zakupiono pełne urządzenie biurowe, założono księgi zgodnie z przepisami i odtąd organizacja Oddz. weszła na tory normalne.

Nadto Oddział zawarł umowy z Biurami Orbisu w Poznaniu, Bydgoszczy, Gdyni i Toruniu dla celów propagandy i ułatwień w przyjmowaniu członków do T-wa. Doświadczenia jednak nasze na tym polu na razie nie mogą uchodzić za wyjątkiem prac Orbisu w Poznaniu za w pełni zadowalające.

Z ważniejszych akcji Oddziału wymienić należy:

Uczczenie w pogrzebie śp. prezesa dra T. Smoluchowskiego, gdzie Zarząd Główny P. T. T. reprezentował prof. Jakubski.

Na Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu w dniu 24. X. uczcił prof. Jakubski pamięć Zmarłego, podnosząc jego wybitne zasługi i cnoty obywatelskie. Ponadto Zarząd odniósł się z wnioskiem do Oddziału Krakowskiego P. T. T. o uczczenie pamięci Zmarłego nazwaniem świetlicy w schronisku w Roztoce Jego imieniem.

Dzięki przychylnemu stanowisku Oddziału Krakowskiego inicjatywa ta stała się rzeczywistością. Dla ozdobienia tej świetlicy wysłał 2 czekany i portret ś. p. T. Smoluchowskiego. Nadto powołał Oddział do życia Komisję, która zgodnie z opinią prof. dr W. Goetla ma za zadanie zebrać materiały literackie po ś. p. Marianie i Tadeuszu Smoluchowskich i ich spuściznę malarską, która na ogół przedstawia się bardzo ciekawie, celem wydania księgi pamiątkowej, oraz ew. urządzenia wystawy dzieł artystycznych pozostałych po Zmarłych.

Ponieważ Oddział Poznański jako położony zdala od gór naszych nie ma możności bezpośredniej pracy na miejscu czy to w formie budowania schronisk, czy też szlaków turystycznych i ich dozorowania, główną uwagę i działalność pragnie obrócić na podniesienie strony ogólno-kulturalnej, artystycznej, opieki nad przyrodą i naukowej w programie działalności nie tylko Oddziału, ale i całego Towarzystwa.

Realizując powyższe w roku sprawozdawczym, nie mogąc sam pracować na miejscu, zasilił Oddział fundusz Zarządu Głównego kwotą 1.000 zł na rozbudowę schronisk w Beskidzie Wschodnim i kwotą zł 1 000 Klub Wysokogórski tytułem zasiłku na jego wyprawę w Andy, wreszcie kwotą zł 4.000 Oddział Krakowski celem rozbudowy schroniska w Roztoce w Tatrach.

Wreszcie rozpoczęto akcję na konkursy: na utwór muzyczny, oparty na melodyce podhalańskiej na chór męski i konkurs na afisz propagandowy dla P. T. T.

Oddział nie posiada Kół, a tylko dwie Delegatury

Delegaturę w Bydgoszczy
delegatem jest: inż. Tychoniewicz Stan. dla terenu: powiatu i miasta Bydgoszczy, oraz
Delegaturę w Grudziądzu
delegatem jest: mgr Gąsiorowski Henryk dla terenu: powiatów wojew. Pomorskiego.

Oddział Przemysko-Jarosławski.

Rok założenia 1936. Skład Zarządu: prezes — dr Zaczek Jan, I wiceprezes — inż. Billy Zygmunt, II wiceprezes — kpt. A. Kolasiński, sekretarz — dr J. Biber, skarbnik — dr J. Meuss, członkowie: radca Kotzian Bolesław, dr Witkiewicz Jan, prof. Skarbowski Kazimierz.

Skład Komisji Rewizyjnej: dyr. Spławski, dr Oller i Wiśniowski. Skład Sądu Honorowego: ks. dziekan Miodoński, inż. Brodniewski Teodor, Rogalski Stanisław i płk. Stutzman. W skład władz Oddziału weszli przedstawiciele ośrodka Jarosławskiego, który reprezentują po likwidacji b. Oddziału P. T. T. w Jarosławiu (patrz wyżej pod Oddział Jarosławski).

Oddział założył 4 stacje turystyczne: 2 w Siankach i 2 w Rozłuczu. W roku sprawozdawczym odbył się odczyt prof. dr W. Goetla przy b. licznym udziale miejscowego społeczeństwa.

Oddział pracował niezmiernie żywo w dziedzinie narciarstwa przez swą Sekcję, nadto zajął się urządzeniem długodystansowego „szlaku rycerskiego" od Przemyśla do Turki.

Oddział w Rabce.

Rok założenia 1921. Skład Zarządu: prezes — ks. kan. Surowiak Jan, wiceprezesi — red. Czoponowski Jerzy i Janowiec Andrzej, sekretarz — Czoponowska Eleonora, skarbnik — ks. Zapałowicz Stefan, członkowie: Andersówna Zofia, ks. Bulanda Justyn, Huk Włodzimierz, Janowcowa Helena, Klempka Władysław, Korngruenowa Franciszka, Moskalski Ludwik, mgr Pilcer Ignacy, Sobańska Karolina, dyr. Świerz-Zaleski Tadeusz, Tadrzyńska Władysława.

Komisję Kontrolującą tworzyli: dr Cybulski Teodor, dr Kaden Kazimierz, dr Olszewski Józef.

Oddział P. T. T. w Rabce poniósł w okresie sprawozdawczym bolesną stratę przez nagły zgon Ks. Kanonika Jana Surowiaka, pierwszego Prezesa Oddziału, który przez 10 lat bez przerwy pełnił funkcje prezesa, spiesząc zawsze ofiarnie Oddziałowi z każdą pomocą. W uroczystościach żałobnych z ramienia Zarządu Głównego P. T. T. brał udział jako delegat red. Jerzy Czoponowski, zaś Zarząd Oddziału postanowił wystąpić na najbliższym Walnym Zgromadzeniu z wnioskiem o nadanie Zmarłemu godności członka honorowego Oddziału za wybitne zasługi położone na polu rozwoju turystyki.

Niemniej bolesną stratę poniósł Oddział przez nagły zgon długoletniego członka Komisji Rewizyjnej ś. p. dr Józefa Olszewskiego, właściciela Zakładu wychowawczego i sanatorium dla dzieci w Rabce.

W schronisku na Starych Wierchach w Gorcach uporządkowano dzięki staraniom Zarządu Głównego stan prawny własności w ten sposób, że Zarząd Główny zakupił od hr. L. Wodzickiego z Poręby Wielkiej parcelę gruntową o powierzchni 15 arów, oraz budulec zużyty do budowy, a intabulacja własności na rzecz Zarządu Głównego jest w toku.

W zakresie działalności na polu turystycznym Oddział kierował w dalszym ciągu gospodarką dwu schronisk, a to na Wielkim Luboniu i na Starych Wierchach, w których częściowo uzupełniono inwentarze schroniskowe. Oba schroniska były zagospodarowane i otwarte przez cały rok.

Odnośnie do schroniska na Wielkim Luboniu aktualną jest sprawa założenia telefonu. Ministerstwo Poczt i Telegrafów wyraziło swą zgodę na wybudowanie linii telefonicznej z Rabki—Zarytego do schroniska jednak pod warunkiem, że Oddział P. T. T. w Rabce przyczyni się do kosztów budowy przez dostarczenie materiału i pokrycie robocizny, które to wydatki wyniosą około 2.000 zł. Ponieważ inwestycję tę należy uznać za bardzo pożyteczną i celową, Oddział zwrócił się o po-

moc finansową zarówno do Komisji Zdrojowej w Rabce i innych czynników. Opiekę i kontrolę nad schroniskami prowadził z ramienia Oddziału bezinteresownie p. dr W. Żebracki.

Zgodnie z planem odnowiono w roku sprawozdawczym jedną trzecią część szlaków turystycznych w rejonie gospodarki turystycznej Oddziału i zaopatrzono w nowe drogowskazy.

Główny nacisk pracy położono na wykończenie urządzenia wewnętrznego i rozmieszczenie eksponatów w Muzeum Regionalnym im. Władysława Orkana w Rabce. Prace te przeprowadzone zostały w okresie wiosennym, zaś w dniu 9 sierpnia 1936 r. odbyło się uroczyste otwarcie Muzeum, którego dokonał Prezes P. T. T. prof. dr Walery Goetel. W uroczystości tej, oprócz licznej rzeszy gości i letników wzięli udział: z ramienia władz p. Wicewojewoda dr Małaszyński, imieniem p. Wojewody Krakowskiego, p. Starosta nowotarski dr Głut, Delegat Ministerstwa W. R. i O. P. Wydziału Kultury i Sztuki p. Przeworska oraz inż. Bogdan Treter, Konserwator Krakowskiego Urzędu Wojew., nadto prof. dr Kumaniecki, dr Kazimierz Kaden, P. Orkanowa z synem, Ks. Kapelan Staich i inni. Okolicznościowe przemówienia wygłosili: p. red. J. Czoponowski im. Oddziału P. T. T. w Rabce, Ks Justyn Bulanda, jako przewodniczący Komisji Muzealno-Etnograficznej Oddziału P. T. T. w Rabce i prof. dr W. Goetel, im. Zarządu Głównego P. T. T.

Obecnie najpilniejszą sprawą jest założenie dobrego gromochronu na kościele celem zabezpieczenia kościoła i zbiorów muzealnych, oraz umocnienie starego zrębu. W obu tych sprawach zwrócił się Oddział o pomoc do Wojewódzkiego Urzędu Konserwatorskiego. Zarząd Oddziału rozpoczął również pertraktacje w sprawie nabycia odpowiedniej parceli (przy cmentarzu w Rabce) pod budowę osobnego budynku muzealnego i w tym względzie uzyskał już od p. dr Kazimierza Kadena, właściciela Zdroju, zapewnienie o przychylnym ustosunkowaniu się do tego projektu.

Na zakup eksponatów i roboty inwestycyjne w Muzeum w roku sprawozdawczym wyłożył Oddział zł 3.716,97, w czym 300 zł subwencji Komisji Zdrojowej w Rabce, 50 zł subwencji Gminy Rabka i 50 zł Il. Kuriera Codz. w Krakowie.

Biuro Oddziału (tel. Rabka-Zdrój Nr. 249) zostało przeniesione do nowego lokalu i mieści się nadal w willi „WISŁA" w Rabce, gdzie również fukcjonuje Turystyczny Dom Noclegowy. Biuro Oddziału czynne było przez cały rok.

Oddział w Radomiu.

Rok założenia Oddziału 1928. Skład Zarządu: Gilles Oskar — prezes, inż. Wójcyński Roman — wiceprezes, Sołohub Aleksander — sekretarz, Wojtasik Feliks — skarbnik, członkowie: Święcicka Jadwiga, Wencel Anna, Tokarska Anna.

W roku sprawozdawczym 1936 grupa członków Oddziału P. T. T. Radom zorganizowała 3 wycieczki turystyczne w Tatry, a mianowicie: 1) na trasie Zakopane—Hala Gąsienicowa—Zawory—Dolina Niewcyrki—Dolina Młynicy—Szczyrbskie Jezioro Popradzkie Jezioro—Rysy—Wysoka—Morskie Oko—Zakopane. Wycieczka ta odbyła się w okresie 11. — 15. VIII. 1936 r.; 2) na trasie Zakopane—Łysa Polana—Dolina Jaworowa—Przełęcz Lodowa—Pięć Stawów Spiskich—Kamzik (wejście na Łomnicę)—Kamzik—Dolina Staroleśna—Rohatka — Dolina Białej Wody — Roztoka — Zakopane. Wycieczka ta odbyła się w okresie 24. — 29. VIII. 1936 r., a w okresie od 17. — 21. II. 1937 r. Oddział zorganizował wycieczkę o charakterze narciarskim do Zakopanego.

Oddział w Sanoku.

Rok założenia Oddziału 1929. Skład Zarządu: prezes — Jasiński Ludwik, wiceprezes — dr Domański Stanisław, sekretarz — Tomasik Tomasz, skarbnik — mgr Hrabar Jan, członkowie: inż. Barancewicz Kazimierz, prof. Baraniecki Stefan, inż. Kosina Jan, hr. Potocki Jan, Potocki Stanisław, dr Rajchel Jan, Robel Marian, rtm. Ryl Bolesław, dr Słuszkiewicz Edmund, mjr. Stalberger Stanisław, Wawrosz Czesław, Wiktor Paweł. Zmiany późniejsze w składzie Zarządu: kooptowany dnia 31. I. 1936 r. inż. Kościuszko Tadeusz, dnia 10. III. 1936 r. Pytel Stanisław obejmuje funkcje skarbnika w miejsce ustępującego Hrabara J., oraz Kocyłowski W.

Skład Komisji Rewizyjnej: inż. Fingerhut Maksymilian, Szemelowski Antoni insp. szkolny, Wasylewiczówna Matylda.

W grudniu 1936 r. Oddział objął w dzierżawę budynek „wartowni" przy tunelu w Łupkowie od Dyrekcji P. K. P. we Lwowie. Budynek ten wymaga gruntownege remontu i urządzenia wnętrza, co zostanie przeprowadzone w roku 1937. Znajdzie w nim pomieszczenie około 30 osób, w tym w poszczególnych pokojach o 1 lub 2 łóżkach osób 7—8, pozostałe natomiast w dużej wspólnej sali na łóżkach składanych.

Do prac Oddziału należy dodać: wyznakowanie około 5 km ścieżek przez pasmo górskie Słone Wierchy oraz umieszczenie map turystycznych na dworcach kolejowych w Sanoku, Rymanowie, Iwoniczu, Nowym Zagórzu, Lesku-Łukawicy, Ustrzykach i Komańczy.

Oddział w Stanisławowie.

Rok założenia 1876. Skład Zarządu: prezes — inż. Firich Antoni, I wiceprezes — Buczek Tadeusz, II wiceprezes — inż. Kusiba Tadeusz, sekretarz — Dziurzyński Zenon, skarbnik — Szwabowicz Witold, członkowie: prof. dr Brygider Włodzimierz, mgr Gryczuk Julian, inż. Katz Maurycy, płk Lochschmid Rudolf, mjr. Madej Adam, Misztal Alfons, inż. Noskiewicz Tadeusz, inż. Ohly Stefan, mgr Rydet Tadeusz, prof. Sawicki Franciszek, dr Tomaszek Stanisław, dyr. inż. Tyrała Jan Roman, dr Wilder Oskar.

Komisję Rewizyjną tworzyli: członkowie: prof. Małecki Stefan, inż. Swoboda Jan, Wiśniowski Mieczysław, zastępcy: Haas Aleksander, mgr Pawłowski Tadeusz, Rogowski Włodzimierz. Sąd Honorowy tworzyli członkowie: gen. Łukoski Kazimierz, dr Kuryś Stanisław, prok. Trembałowicz Michał, zastępcy: Heyzman Kazimierz, Kozło Włodzimierz, mgr Rydet Tadeusz.

Walne Zebranie odbyło się 20 maja 1936 r.

W roku sprawozdawczym odbył Zarząd 10 posiedzeń, zaś Prezydium Zarządu kilkanaście.

Oddział utrzymywał biuro, załatwiające administrację do którego w ciągu okresu sprawozdawczego wpłynęło 850 pism, wyszło zaś 1.100 pism. Łącznie z kasą załatwiono 1.627 spraw, co wskazuje na znaczny wzrost agend Oddziału.

Oddział i jego Koła posiadają nadal następujące schroniska a to:

1) Schronisko pod Chomiakiem prowadzone było we własnym Zarządzie Oddziału. Administrację sprawowali z ramienia Oddziału: Fogelman Tadeusz od dnia 15. VII. 1936 r. do 31. VIII. 1936 r., zaś od 1. IX. Majewski Roman. 2) Schronisko na Przełęczy Tatarskiej dzierżawione było do 1. III. 1936 przez Mieszkowską Marię, od 1. III. do 15. IV. 1936 prowadzone we własnym zarządzie Oddziału, zaś od 15. VI. 1936 r. dzierżawione przez Łazarskiego Tadeusza. 3) Schronisko na Zaroślaku pod Howerlą, dzierżawione było przez Czuczewicza Stanisława. 4) Schronisko niezagospodarowane na Niżnej pod Doboszanką prowadzone było we własnym zarządzie Oddziału przez Klusztę Jerzego, w sezonie letnim do 1. IX. 1936 r. przez Majewskiego Romana i następnie przez Klusztę Jerzego. 5) Schrony pod Borewką (pozostawały pod administracją Koła P. T. T. w Kałuszu).

Ponadto Oddział utrzymuje kioski w Jaremczu i Worochcie oraz letnie biura wycieczkowe. W sezonie zimowym w kiosku w Worochcie istniała autoryzowana Szkoła narciarska oraz wspólne biuro obsługi Oddziału i P. B. P. „Orbis".

W zakresie stosunków zewnętrznych Oddział utrzymuje ścisły kontakt z władzami Lasów Państwowych. Oddział otrzymał dzięki życzliwemu stanowisku Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie po cenie ulgowej 150 m³ drewna użytkowego na budowę schroniska pod Doboszanką, cena zaś dalszych 150 m³ drewna potrzebnego na budowę została wydatnie zbonifikowana.

Na prośbę Oddziału Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie wydała polecenie naprawienia dróg doprowadzających z Foreszczenki do schroniska na Zaroślaku pod Howerlą i z Żeńca do schroniska pod Chomiakiem. Nader ważną kwestią jest w chwili obecnej budowa drogi z Zieleniczki do Klauzy Zubrynki na terenie Nadleśnictwa Zielona.

O ile chodzi o władze kolejowe, to Wydział Turystyki Ministerstwa Komunikacji na skutek starań Oddziału przywrócił 10-dniowe ulgowe bilety powrotne ze Stanisławowa do stacyj w dolinie Prutu, skasowane nową taryfą osobową, wprowadzoną z dniem 1. I. 1936 r.

Oddział utrzymuje stały kontakt z władzami wojskowymi, a przede wszystkim z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, dzięki czemu lokowane w schroniskach Oddziału stałe kursy narciarskie, obozy ćwiczebne i raidy PW. i WF., przyczyniają się znacznie do podniesienia ich frekwencji. Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego wykazuje też duże zainteresowanie pracami Oddziału w dziale budowy nowych schronisk, zapewniając mu swą pomoc finansową w dokończeniu budowy schroniska pod Doboszanką i pod Chomiakiem oraz wydatne subsydium na budowę nowego schroniska na Zaroślaku.

Specjalną opieką otoczony był Oddział przez Stanisławowski Urząd Wojewódzki, który w miarę swoich możliwości udzielał Oddziałowi pomocy materialnej w porozumieniu z Wojewódzkim Biurem Funduszu Pracy. Oddział otrzymał od Urzędu Wojewódzkiego z kredytów Funduszu Pracy kwotę zł 2 000 na budowę schroniska pod Doboszanką oraz kwotę zł 600 na zatrudnienie 2 bezrobotnych pracowników umysłowych przy malowaniu plastycznej mapy Karpat Wschodnich.

Przechodząc z kolei do omówienia prac turystycznych Oddziału w okresie sprawozdawczym zaznaczyć należy, iż pewną ich część wykonały Koła posiadające bezpośredni kontakt z terenem.

Na szczególną uwagę i uznanie zasługuje praca Koła w Kałuszu, które z każdym rokiem powiększa wydatnie grono członków czynnych. W okresie sprawozdawczym Koło to wykonało w całości swój program, a mianowicie: a) wykończyło budynki gospodarcze przy pozostających pod jego administracją schronach na Borewce i zaopatrzyło schrony we wzorową apteczkę, b) wyposażyło przy materialnej pomocy Oddziału nową stację turystyczną w Broszniowie, c) przeprowadziło korekturę odcinka szlaku głównego Sywula—Rafajłowa i poprawiło szlak boczny: Huta przełęcz między Seredną a Wysoką, d) wykonało nową drogę z Borewki do ujścia Łopusznej do Bystrzycy.

W programie na rok następny przewiduje Koło wykonanie na swoim terenie szlaków narciarskich, odrestaurowanie i urządzenie schronu w domku myśliwskim na stoku Zapłaty, przeprowadzenie drobnych przeróbek i inwestycyj w schronie na Borewce i wreszcie oparkanienie parceli w Hucie koło Porohów i w marę posiadanych i uzyskanych funduszów rozpoczęcie tam budowy schroniska w związku z przejęciem tegoż terenu turystycznego od zlikwidowanego Koła w Sołotwinie.

Biura Oddziału w Jaremczu i Worochcie pełniły doniosłą rolę obsługi ruchu turystycznego. W szczególności urządziły łącznie 44 wycieczki piesze z 516 uczestnikami, wycieczek zaś samochodowych 49 z 437 uczestnikami.

Osobny rozdział poświęcić należy znakowaniom turystycznym, które w latach ostatnich otoczył Oddział baczną pieczą wykonując dużo szlaków nowych i poprawiając istniejące. W rezultacie posiada Oddział 69 szlaków o łącznej, imponującej długości 804 km, przy czym wiele szlaków służy zarówno w sezonie letnim jak też zimowym.

Nadto utrzymuje Oddział od szeregu lat mapy turystyczne wraz z szczegółową legendą na stacjach kolejowych wzdłuż doliny Prutu.

W dziedzinie propagandy turystycznej Huculszczyzny Oddział przygotowuje przy finansowej pomocy Funduszu Pracy mapę warstwicową Karpat Wschodnich od granicznego Czeremoszu po Łomnicę, ofiarowaną mu na dłuższy okres czasu dla celów wystawowych przez długoletniego członka inż. Karola Szeligowskiego.

Mapa ta, dzieło kilkuletniej pracy inż. K. Szeligowskiego, wykonana w skali 1:30.000 o rozmiarach 4 × 6 m jest unikatem w swoim rodzaju i po wymalowaniu oraz dokładnym opisaniu będzie stanowiła bezwątpienia atrakcję wystaw turystycznych krajowych, jak też zagranicznych.

Oddział posiada modele swoich schronisk i w roku 1937 urządzi w Stanisławowie dużą wystawę Huculszczyzny, która obejmie fotografikę, mapę plastyczną Karpat Wschodnich, modele schronisk, malarstwo, faunę i florę oraz sztukę ludową (głównie wyroby ceramiczne z f-my Braci Gilowskich w Jaremczu).

Oddział posiada Sekcję Ochrony Gór, której kierownikiem jest prof. dr Brygider Włodzimierz, delegat P. R. O. P. na Województwo Stanisławowskie. W tej dziedzinie w okresie sprawozdawczym odbył się odczyt prof. dr Wł. Brygidera na te-

mat: „Obecny stan ochrony przyrody w Polsce w organizacji, terenie i literaturze", ilustrowany bogato przeźroczami.

Poza tym Sekcja Ochrony Gór przystąpiła do opracowania mapy ochrony przyrody na terenie tut. Województwa.

Poważną i nader konieczną inicjatywą Oddziału było zorganizowanie Sekcji ratowniczej pod nazwą Czarnohorskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe P. T. T. w Worochcie oraz przeprowadzenie przy poparciu Zarządu Głównego P. T. T. i finansowej pomocy P. U. W. F. i P. W. kursu ratownictwa w schronisku na Zaroślaku.

Drugim ważnym etapem dla rozwoju czynnej turystyki i podniesienia poziomu ratownictwa w Karpatach Wschodnich będzie stworzenie w najbliższym czasie wspólnymi siłami Oddziału i Oddziałów Kołomyjskiego i Kosowskiego przy Czarnohorskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym P. T. T. w Worochcie instytucji przewodników huculskich P. T. T. na wzór tego rodzaju instytucji tatrzańskiej.

Działalność narciarską Oddziału i jego Sekcji omówiono na innym miejscu.

Oddział posiada od kilku lat własną sekcję fotograficzną pod nazwą Koła Miłośników Fotografii, które swą żywą działalność w dziedzinie fotografiki przejawia głównie przez organizowanie na tut. terenie kursów dla początkujących i zaawansowanych amatorów i przez urządzanie konkursów oraz wystaw fotografiki.

Koło Miłośników Fotografiki rozporządza wszelkimi urządzeniami z dziedziny fotografii (ciemnia, laboratorium, aparaty do powiększeń, ekrany, reflektory itp.) i skupia wszystkich fotografików stanisławowskich, których prace wyróżniane były niejednokrotnie nie tylko na konkursach, wystawach i salonach krajowych, lecz także zagranicą.

W okresie sprawozdawczym Koło zorganizowało kursy fotografii dla początkujących, a w programie na czas najbliższy przewiduje kursy wyższej techniki fotograficznej. Z imprez wymienić należy wystawę fotografików zagranicznych: Trudy Fleischmann i Leonarda Misonne'a. — Najważniejszą tego rodzaju imprezą była w okresie sprawozdawczym Wystawa Fotografiki, urządzona w czasie od 20. IX. do 10. X. 1936 r. Wystawa ta, organizowana po raz czwarty, już w ciągu lat poprzednich zyskała sobie należne zaszczytne miejsce wśród wystaw polskich, to też zgromadziła jak zawsze doskonałe prace wybitnych fotografików z całej Polski.

W roku sprawozdawczym władze Koła były następujące: prezes — Buczek Tadeusz, wiceprezes — prof. Rosenbaum Maksymilian, sekretarz — inż. Katz Maurycy, skarbnik — Wiśniowski Mieczysław, gospodarz — inż. Kohn Emanuel, bibliotekarz — Fribes Gwido, zast. skarbnika — Gajkowski Antoni, zast. gospodarza — Domański Zygmunt.

Oddział posiada:

Koło w Bitkowie

na którego czele stoją: Szulc Leopold — prezes, Szumański Władysław — sekretarz

Koło w Chodorowie

na którego czele stoją: Maszlanka Stanisław — prezes, Lohse Karol — sekretarz.

Koło w Delatynie

na którego czele stoją: dr Matuszewski Józef — prezes, Z. Siegelwachs — sekretarz.

Koło w Jaremczu

na którego czele stoi: Niewiński Zygmunt.

Koło w Kałuszu

na którego czele stoją: inż. Rokita Wiktor — prezes, prof. Sytnik Jan — sekretarz

Koło w Nadwórnej

na którego czele stoją: Wicestarosta Cais Teodor — prezes, dr Schall Maksymilian — sekretarz.

Koło w Worochcie

na którego czele stoją: Hochtaubel Michał — prezes, Fischer Zenon — sekretarz.

Oddział w Stryju.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes — dyr. Świderski Franciszek, wiceprezes — dr Lassota Feliks, sekretarz — Strömich Karol, skarbnik — Rempel Feliks, członkowie: ppłk Brąglewicz Tadeusz, sędzia Niedenthal Jan, dr Becher Jonasz, prof. Bielas Marian. W ciągu roku ustąpili: Stromich K., sędzia Niedenthal Jan, prof. Bielas Marian. W miejsce tych Zarząd kooptował dr prok. Lis - Olszewskiego Witolda, nadkom. Straży Granicznej Zielińskiego Tadeusza, Grodzickiego Tadeusza i Hermana Kazimierza jako sekretarza.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Krasiński Jarosław, inż Ornstein, Klein Beniamin. Sąd Honorowy tworzyli: dr prok. Lis - Olszewski Witold, inż. Findling Teodor, Pyć Michał.

W roku sprawozdawczym Oddział prowadził stację noclegową w Wyszkowie. Obecnie z powodu uruchomienia tamt. schroniska przez Oddział Lwowski, stacja noclegowa w Wyszkowie zostaje przeniesiona do Seneczowa.

Urządzono wystawę fotografii amatorskiej, obesłanej licznie, która zgromadziła 160 prac foto-amatorów. Za najlepsze zdjęcia przeznaczono nagrody, których dwie ufundował Zarząd Główny P. T. T. pod postacią kompletów „Wierchów".

Wyznaczono 3 nowe szlaki turystyczne. Sporządzono 1 tablicę ze zdjęciami skał z Bubniszcza, którą umieszczono na stacji kolejowej w Morszynie oraz rozmieszczono 16 map szlaków turystycznych po dworcach kolejowych.

Oddział w Tarnowie.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes — ks. mjr Pinda Franciszek st. kapel. W. P., wiceprezes — inż. Dyrdoń Antoni, sekretarz — prof. dr Emil Carewicz, skarbnik — inż. Leuchter Al., księgowy — Wysocki Tadeusz, członkowie: dr Fink Henryk, prof. Godowski Al., inż. Ignatowicz Kazimierz, Ogłaza L., prof. Rój Franciszek, prof. dr Simche Zdzisław i Jan Tyrybon. W dniu 10. III. 1937 wybrano sekretarzem dr Z. Simchego w miejsce dra E. Carewicza.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Wasserman, dr Weis, Reich, Peterko, Czosnyke, Zander.

Walne Zebranie odbyło się 17. II. 1936 przy udziale 17 osób.

Działalność Zarządu skupiała się około realizacji uchwały budowy schroniska w Rożnowie.

Zostały przeprowadzone pertraktakcje około zakupu parceli pod przyszłe schronisko, które z powodu wygórowanego żądania właściciela parceli na razie nie doszły do skutku

Oddział w Warszawie.

Rok założenia 1918. Skład Zarządu: Osiecki Stanisław — prezes, Jaroszyński Jan — wiceprezes, Różycka Jadwiga — sekretarz, Rosenkranz Achilles — skarbnik, członkowie: Drewnowski Kazimierz, Zieleniewski Tadeusz, Korniłłowicz Tadeusz, Rothert Bolesław, Wojsznis Justyn, Bernadzikiewicz Stefan, Zajączkowski Maciej.

Skład Komisji Rewizyjnej: Jenike Karol — przewodniczący, członkowie: Jankowski Jan i Kręcki Jan.

Walne Zebranie odbyło się 26. III. 1936 r. przy udziale 40 osób.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: a) schroniskowa (St. Osiecki, J. Różycka) b) propagandy turystyki górskiej wśród młodzieży (M. Zajączkowski) c) odczytowa (T. Bernadzikiewicz).

Gospodarzem lokalu i bibliotekarzem był M. Zajączkowski.

W roku ubiegłym Oddział poniósł dotkliwą stratę przez prawie nagły zgon długoletniej sekretarki Oddziału ś. p. Zofii Iwanickiej.

W ciągu r. 1936 odbyło się 1 Zwyczajne Walne Zgromadzenie oraz 5 zebrań miesięcznych, na których frekwencja wynosiła średnio około 400 osób.

Na zebraniach miesięcznych były wygłoszone następujące odczyty: 1. 20/I. dr Mieczysław Orłowicz: „Beskidy od Jaremcza po Hryniawę" z wycieczki Oddziału P. T. T w 1935 r. 2. 31/III. dr Wiśniewski: „Flora górska środkowego Kaukazu". 3. 5/V. płk. T. Zieleniewski: „Wyprawa narciarska na Świdowiec i w Alpy Marma-

roskie". 4. 3/XI. inż. Karpiński: „Tegoroczna wyprawa treningowa Klubu Wysokogórskiego w Wysokie Taury". 5. 15/XII. inż. Bernadzikiewicz: „Na nartach przez Spitsbergen".

W roku ubiegłym przypadało 25-lecie założenia Sekcji Miłośników Gór, która następnie przekształciła się w Oddział Warszawski Polskiego Tow. Tatrzańskiego. Jubileusz ten obchodzono wspólnym bankietem dnia 14. V. na który zebrało się kilkudziesięciu członków dawnej Sekcji Ochrony Gór, oraz obecnego Oddziału.

Zarząd Oddziału odbył 7 posiedzeń plenarnych i 10 posiedzeń Prezydium.

W sezonie letnim Zarząd przystąpił do organizacji kursów wysokogórskich dla młodzieży szkolnej oraz nauczycielstwa. Akcja ta, mająca wielkie znaczenie zarówno pod względem kształcenia charakterów jak i wychowania fizycznego znalazła poparcie w Min. Ośw. oraz w Państw. Urz. Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk.

Ponieważ jednak udzielenie zniżek na przejazdy oraz subwencje na ten cel z P. U. W. F. zostały przyznane zbyt późno, już po zakończeniu roku szkolnego, przeto organizacja tych kursów natrafiła na poważne trudności. Wobec tego doszedł do skutku jeden tylko kurs dla dziewcząt. Instruktorami byli członkowie Klubu Wysokogórskiego, opiekunką — przedstawicielka kuratorium.

Chcąc w nadchodzącym sezonie sprawę tę szerzej potraktować Zarząd w roku sprawozdawczym zapoczątkował wygłaszanie prelekcji o górach w szkołach średnich oraz zakładanie Kół Tatrzańskich wśród młodzieży. Zostały wybrane odpowiednie przeźrocza oraz ustalony typ odczytów.

Biblioteka Oddziału składa się z 55 tomów książek, 175 czasopism i kilkuset sztuk sprawozdań i broszur. Przy bibliotece czynna jest czytelnia pism, turystycznych polskich i zagranicznych.

Zbiór przeźroczy Oddziału wzrósł w roku 1936 o 197 i wynosi obecnie sztuk 3981, w czym 1728 tatrzańskich i z Beskidów Wschodnich i Zachodnich, 920 z Alp, Kaukazu i Himalajów i innych 1333.

Poza tym Oddział posiada 350 negatywów i fotografii. Wartość tych zbiorów wynosi około 5950 zł.

Majątek Oddziału w Tatrach stanowi schronisko na Hali Gąsienicowej wartości zł 531 000 oraz inwentarz wartości 61.285 zł.

W roku sprawozdawczym przebudowano w schronisku umywalnie dla pań umieszczając je w dawnej łazience. Zakupiono również meble do jadalni.

Schronisko podobnie jak w latach ubiegłych administrowanym jest we własnym zarządzie. Administratorką była p. Helena Bauerówna, która z dniem 31. XII. 1936 r opuściła zajmowane stanowisko. Na jej miejsce została zaangażowana p. Helena Horn.

W roku sprawozdawczym uporządkowano ścieżkę z Kuźnic na Halę Gąsienicową oraz poprawiono ścieżkę od Czarnego Stawu na Karb oraz z Karbu na Przełęcz Świnicką. Ścieżka ta była zniszczona przez lawinę kamieni powstałą na skutek oberwania się skały na Kościelcu.

W roku 1936 Oddział nie korzystał z żadnych subwencji natomiast z własnych funduszów udzielił subwencje: 1. na rozbudowę schronisk w Karpatach Wschodnich i Gorcach zł 1.500, 2. na wydawnictwo „Taternik" zł 300, 3. na Fundusz im. Świerza zł 200.

Oddział w Wilnie.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prof. dr Czeżowski Tadeusz — prezes, dr Zaremba Stanisław — wiceprezes, Zajkowska Aleksandra — sekretarz, dr Kapp Michał, członkowie: Aleksandrowiczowa Maria, dr Kruszyński Jan, Zynda Bolesław.

Komisję Rewizyjną tworzyli: prof. dr Kempisty Stefan — przewodniczący, Makojnik Wiesław, Mrózek Karol. Sąd Honorowy: dr Brenstein Michał, prof. dr Kempisty Stefan, prof. dr Rudnicki Juliusz.

Walne Zebranie odbyło się 12. IV. 1936 r.

Działalność Oddziału ograniczała się w roku sprawozdawczym do czynności administracyjnych, przyczyną tego jest oddalenie od gór oraz nieznaczna liczba członków.

Oddział w Zagłębiu Dąbrowskim.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: inż. Ferch Józef — prezes, inż. Krzemieński Bogdan — wiceprezes, Łogiewa Ludwik — sekretarz, Jędrusik Stefan — skarbnik, członkowie: dr Krókowski Jerzy, prof. Korwin-Olszewski Jerzy, dr Osiński Adam, Adamek Alojzy.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dr Wołkowicz Maksymilian — przewodniczący, członkowie Kucharz Stanisław, Fąferko Józef. Skład Sądu Honorowego: inż. Wieczorkiewicz Tadeusz, dyr. Sokolski Antoni, dyr. Gadomski Stanisław.

W roku sprawozdawczym Oddział przystąpił do budowy własnego schroniska pod wsią Bydlin (stacja Rabsztyn) w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Oddział, budując w tej okolicy schronisko, kierował się myślą udostępnienia członkom Zagłębia Dąbrowskiego bliższych okolic górzystych, tym bardziej, że turyści Zagłębia ze względu na pracę zawodową, tylko w niedzielę mogli korzystać z wypoczynku, przez co dalsze wycieczki są niemożliwe. Malownicza okolica jak również pole bitwy Legionów Polskich pod Krzywopłotami z utrzymanymi dotychczas okopami zachęca licznych turystów do zwiedzania tej okolicy. Dotychczas wykończono fundament łącznie z suterynami, w których mieścić się będą kuchnie, łazienki i umywalnie, oraz postawiono zrąb. Zarząd Oddziału ma nadzieję w roku 1937 schronisko wykończyć i oddać turystom do użytku.

Ze względów wyżej wymienionych i z powodu nawału pracy, Oddział w tym roku wycieczek nie organizował.

Zgodnie z uchwałą Zarządu Głównego zostało przyłączone Koło w Olkuszu do Oddziału.

Oddział współpracuje z Wojewódzką Komisją Turystyczną w Kielcach i ma w tej Komisji stałego delegata. Jednocześnie Oddział współpracuje z Izbą Przemysłowo-Handlową w Sosnowcu oraz bierze każdorazowo udział w konferencji przy uzgadnianiu rozkładu jazdy.

Oddział posiada:

Koło w Olkuszu

Rok założenia Koła 1933. Skład Zarządu: Lipka St. — prezes, Zdzialik K. — wiceprezes, sekretarz i skarbnik — Kania J. — Koło liczy 31 członków.

Oddział w Zakopanem.

Rok założenia 1922. Skład Zarządu: dyr. Malicki Tadeusz — prezes, Bujak Franciszek — wiceprezes, Ritterschild Zdzisław — sekretarz, inż. Schiele Kazimierz — skarbnik, członkowie: Gajewicz Mieczysław, Zdyb Stanisław, Jabłoński Michał, Oppenheim Józef, Służewski Stanisław, Miłoszewska Zofia, Kramarzówna Sabina.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Zborowski Juliusz — przewodniczący, kpt. Krokowski Józef, Służewski Stanisław — członkowie.

Sąd Honorowy tworzyli: Kirkor Józef, Małecki Marian, Zwoliński Stefan.

Zarząd Oddziału w roku sprawozdawczym zainstalował w schronisku w dolinie Pięciu Stawów Polskich oświetlenie gazolowe, przez co schronisko zyskało na swym wyglądzie. Jasne i równe światło (21 lamp) daje możność turystom spędzenia wieczorem mile czasu przy czytaniu gazet i pism. Światło to zainstalowała firma Diedrich z Bielska, koszt wynosi zł 2.200.

Prócz powyższej inwestycji Zarząd dobudował tuż przy samej werandzie schroniska od strony północnej ubikacje sanitarne, czynne tylko w porze zimowej. Dotychczasowy bowiem stan (ubikacje znajdowały się o 50 m oddalone od schroniska) był bardzo uciążliwy. Koszt tych robót wyniósł ponad 1.100 zł. Powiększono zapas inwentarza w schronisku zakupując 10 koców, 20 prześcieradeł, 40 poszewek, a nadto sprawiono 10 dużych materacy na zapas celem udzielania noclegów turystom w braku miejsc na łóżkach. Frekwencja turystów w okresie zimowym znacznie spadła, frekwencja ta wyrównuje się częściowo w okresie wiosennym, gdy w niższych partiach terenów narciarskich brak już śniegu. Zarząd w najbliższym sezonie letnim projektuje dalszą rozbudowę schroniska wewnątrz, przede wszystkim zaś zamierza zaopatrzyć schronisko w urządzenie wodociągowe.

Oddział „Babiogórski" w Żywcu.

Rok założenia 1905. Skład Zarządu: inż. Mączyński Mieczysław — prezes, Nowak Bronisław — wiceprezes, inż. Fucik Wiktor — sekretarz, Faruzel Rudolf — skarbnik, członkowie: inż. Fox Stanisław, Moliński Andrzej, Ziemnowicz Kazimierz, Pantofliński Władysław, Wróbel Tomasz, Panczakiewicz Czesław, inż. Krupiński Alfred, Olszowski Szczepan, inż. Wietrzny Tadeusz.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Kolarz Michał — przewodniczący, członkowie: Pałkoń Jan, Dwornicki Adam. Sąd Honorowy tworzyli: dr Pelz Roman, dr Gwoździewicz Władysław, Munk Artur.

W łonie Zarządu funkcjonowały komisje: a) robót w górach (Wróbel Tomasz), b) turystyczna (inż. Fucik Wiktor), c) propagandy (inż. Fucik Wiktor).

Oddział posiada 3 schroniska: na Babiej Górze, Pilsku i Leskowcu. Schroniskiem na Leskowcu, administruje Koło w Wadowicach.

Z powodu zadłużenia Oddziału, wysiłek pracy Oddziału nastawiony był na oszczędność i spłatę długów.

Większe inwestycje obejmowały: 1) urządzenie telefonu na Babiej Górze kosztem 420 zł i na Pilsku kosztem 381 zł, przy czym potrzebną ilość słupów telefonicznych na Pilsko darował arcyks. Karol Olbracht Habsburg, właściciel dóbr żywieckich, 2) zakupiono dla schroniska na Babiej Górze jeden piec kaflowy przenośny, 3) zakupiono dla schroniska na Babiej Górze 10 sztuk, a dla schroniska na Pilsku 20 sztuk koców.

W dniu 1 kwietnia 1936 r. dokonano uroczystego poświęcenia zakładu elektrycznego na Pilsku. Uroczystość wypadła imponująca i na uczestnikach wywarła głębokie wrażenie, dzięki współudziałowi Zw. Młodz. rękodzielniczej i przemysłowej w Krakowie z Prezesem Księdzem Ojcem Kuznowiczem na czele. Dnia 31. III. odprawił ksiądz Ojciec na wolnym powietrzu w pobliżu schroniska na Pilsku uroczyste nabożeństwo przy współudziale chóru Związku Młodzieży, oraz muzyki Związku Młodzieży Polskiej z Żywca. W dniu poświęcenia 1. IV. b. r. odprawił ks. Ojciec Kuznowicz w sali schroniska uroczyste nabożeństwo, po którym dokonał aktu poświęcenia. Po uroczystości odbyła się zabawa ludowa przy dźwiękach orkiestry Młodzieży Polskiej z Żywca. Mimo fatalnej pogody było obecnych około 400 osób.

Przy Oddziele istnieje:

Koło w Wadowicach

założone w r. 1927 liczące 47 członków. Zarząd jego tworzą: Panczakiewicz Czesław — prezes, Maciołowski Bronisław — wiceprezes, dr Kęczar Stanisław — sekretarz, dr Pelc Roman — skarbnik.

W roku sprawozdawczym z powodu stale zwiększającego się ruchu turystycznego powiększono ilość miejsc noclegowych w schronisku na Leskowcu, urządzając około 40 miejsc noclegowych na pryczach. W miarę funduszów powiększano ilość bielizny pościelowej, koców i poduszek, jednak jeszcze dotychczas schronisko nie posiada pełnej ilości pościeli na wszystkie miejsca noclegowe.

Podobnie jak w latach ubiegłych zorganizowano w dni świąteczne tanie przejazdy wozami czy też saniami z Wadowic do Ponikwi pod Leskowiec i z powrotem. W okresie zimowym stale ogłaszano komunikaty narciarskie o stanie zaśnieżenia Beskidu Małego.

Koło współpracuje z powiatową Komisją turystyczną, która w roku sprawozdawczym wydała broszurę propagandową turystyczno-uzdrowiskową powiatu.

Ponadto przy Oddziele istnieje:

Koło w Andrychowie

założone w 1933 r. liczące 43 członków. Bliższe szczegóły z braku nadesłania sprawozdania nie znane.

CZĘŚĆ III.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 1936.

ZARZĄD GŁÓWNY P. T. T. KRAKÓW.
BILANS 31 GRUDNIA 1936 r.

Aktywa:

Kasa	2.135,82	
P. K. O.	1.510,70	
Banki pg wyk.	14.220,99	17.867,51
Pożyczka Narodowa		1.000,—
Dłużnicy pg wyk.		32.237,05
Oddziały dłużne pg wyk.		6.345,53
Biuro — Zakopane		643,—
Dworzec — Ruchomości	1.604,—	
	2.757,05	4.361,05
Ruchomości — Zakopane	2.007,20	
„ — Kraków	4.854,10	6.861,30
Nieruchomości pg wyk.		1,276.849,22
Magazyn Gebethner pg wyk.		39.388,—
Odznaki P. T. T.		1.952,50
„ S. N. P. T. T.		176,80
Górska Odznaka Turyst.		2.225,—
Biblioteka		562,26
Antycypacje czynne pg wyk.		3.829,50
Niedobór [1]		10.821,55
		zł 1,405.120,27

Pasywa:

Kapitał zakładowy	1,350.688,47	
„ obrotowy	10.830,17	1,361.518,64
Wierzyciele pg wyk.		12.889,95
Oddziały — Wierzyciele pg wyk.		178,70
Antycypacje bierne pg wyk.		30.532,98
		zł 1,405.120,27

Zestawił:
(—) Piotr Człapiński

Prezes:
(—) Prof. Dr Walery Goetel

Skarbnik:
(—) Dr Włodzimierz Łaba

Główna Komisja Kontrolująca:
(—) Dr Kazimierz Maślankiewicz
(—) Adam Nodzeński
(—) Dr Marian Książkiewicz

[1] Niedobór powyższy jest niedoborem książkowym, do pokrycia z kwot należnych P. T. T. za rok 1936, które winny wpłynąć w roku 1937.

ZARZĄD GŁÓWNY P. T. T. KRAKÓW.
WYDATKI I DOCHODY w 1936 r.

W y d a t k i:

Subwencje wypłacone pg wykazu i roboty w górach	55.261,90
Dworzec Tatrz. — Wydatki pg wyk.	4.239,47
Administracja pg wyk.	28.086,11
„ nieruchomości	292,17
Ubezpieczenia, podatki, koszta prawne	5.020,72
Zjazdy, posiedzenia, wyjazdy służbowe pg wyk.	8.091,90
Narciarstwo pg wyk.	2.162,—
Wierchy pg wyk.	24.110,78
Wydawnictwa pg wyk.	1.713,76
Mapy	232,20
Górska Odznaka Turyst. — wydatki	1.455,—
Odznaki S. N.	337,60
Prenumerata wydawnictw	179,50
Wkładki do innych Tow. pg wyk.	1.829,09
Druk nalepek i legitymacji	1.960,66
Nalepki L. P. T.	19,—
„ i Legitymacje gratisowe	483,80
Rachunek dyspozycyjny	1.232,13
	zł 136.707,79

(—) Piotr Czlapiński *(—) Prof. Dr Walery Goetel*

D o c h o d y:

Nalepki P. T. T.	63.460,—	
„	10.404,—	
„ A. S. T. T.	2 106,70	
„ P. Z. N.	375,—	
„ Harcerskie	190,40	76.536,10
Legitymacje P. T. T.	10.602,—	
„ „ zniżk.	189,70	
„ Narciarskie	229,—	11.020,70
Odznaki P. T. T.		190,55
Górska Odznaka Turystyczna		682,35
Narciarstwo - dochód z Odzn. S. N.		85,—
Dworzec Tatrzański		5.757,90
Szkoła Przemysłu Drzewn.		2.055,32
Roztoka — czynsz		200,—
Nieruchomości		330,75
Subwencje otrzymane		27.230,70
Odsetki		967,37
Wierchy sprzedane		201,60
Wydawnictwa sprzedane		127,11
Mapy sprzedane		186,34
Przyzn. koszta prawne od Gałowej		314,45
Niedobór [1]		10.821,55
	zł	136.707,79

Skarbnik:

Dr Włodzimierz Łaba

Główna Komisja Kontrolująca:

(—) Dr Kazimierz Maślankiewicz

(—) Adam Nodzeński

(—) Dr Marian Książkiewicz

[1] patrz uwaga str. 82.

BILANS BRUTTO 31 grudnia 1936 r.

	Obroty		Salda	
	Winien	Ma	Winien	Ma
Kasa	139.295,68	137.159,86	2.135,82	
Roztoka		200,—		200,—
P. K. O.	197.399,45	195.888,75	1.510,70	
G. O. T.	3.689,30	691,65	2.997,65	
[illegible]	49.052,52	34.831,53	14.220,99	
Narciarstwo	2.162,—	85,—	2.077,—	
Dłużn. i wierz.	88.172,48	68.825,38	19.347,10	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
Oddziały	118.137,92	111.971,09	6.166,83	
Szk. Przem. Drz.		2.055,32		2.055,32
Nal. P. T. T.	1.471,76	64 931,76		63.460,—
„ „ zniż.	297,—	10.701,—		10.404,—
Legit. P. T. T.	1.422,40	12.024,40		10.602,—
„ Narc.	165,—	394,—		229,—
Nal. A. S. T. T.	46,95	2.153,65		2.106,70
„ P. Z. N.	91,—	466,—		375,—
„ L. O. P.	3.703,50	3.703,50		
„ i leg. gratis	483,80		483,80	
Administracja	33.118,64	5.032,53	28.086,11	
Legit. P. T. T. zniż.	25,50	215,20		189,70
Biuro P. T. T. Zakop.	4.097,20	3.454,20	643,—	
Do dysp. prez.	1.237,93	5,80	1.232,13	
Dworzec Tatrz.	5.069,47	6.587,90		1.518,43
„ „ (Ruch.)	4.875,25	514,20	4.361,05	
Rob. w górach	3.127,06	2.500,—	627,06	
Wkł. do tow. innych	1.829,09		1.829,09	
Subwencje	57.088,84	29.684,70	27.404,14	
Ruchomości	6.861,30		6.861,30	
Kapitały	1.623,75	1,363.142,39		1,361.518,64
Nieruchomości	1,277.724,22	875,—	1,276.849,22	
Różne pren. wyd.	1.965,36	1.785,86	179,50	
Odsetki	473,04	1.440,41		967,37
Odznaki	2.741,—	464,65	2.276,35	
Pod. ubezp. k. pr.	5.020,72	314,45	4.706,27	
Mapy	232,20	186,34	45,86	
Adm. nieruch.	292,17	330,75		38,58
Wierchy	24.110,78	201,60	23.909,18	
Nal. harc.	283,10	473,50		190,40
Wydawnictwa	2.464,76	878,11	1.586,65	
Biblioteka	562,26		562,26	
Koszta podróży	8.278,50	186,60	8.091,90	
Antycypacje	29.856,87	56.560,35		26.703,48
Przechodnie	100.199,25	100.199,25		
Nal. L. P. T.	1.643,—	1.624,—	19,—	
Druk nal. i leg.	1.960,66		1.960,66	
Papiery wart.	1.000,—		1.000,—	
	2,223.263,93	2,223.263,[illegible]	1,480.558,62	1,480.558,62

BANKI.

K. K. O. Kraków ks. Nr. 436		11.332,99
„ „ rk. czek.		2.836,—
Bank Gosp. Kraj. ks. Nr. 41.692		52,—
	zł	14.220,99

DŁUŻNICY.

Gebethner, Kraków		1.210,87
Niemczyk St., Kraków		2,50
Jasiński W., Zakopane		108,92
Gubrynowicz, Lwów		11,70
Stare Wierchy		1.500,—
Reychman J., Warszawa		225,—
K. C. S. T., Praha		12,52
Zarząd Schroniska, Hala Gąsienicowa		35,60
Urząd Pocztowy, Kraków		20,15
Komisja G. O. T., Warszawa		14,20
O. P. T. T. Bielsko		1.005,—
„ Żywiec		4.763,34
S. N. P. T. T. Lwów		62,40
O. P. T. T. Krynica		5,—
„ Rabka		5,—
Ożgowa J., Kraków		60,—
Gałowa Stachoń M., Zakopane		743,65
Porębski Stefan, Kraków		19.494,37
Biblioteka Publiczna, Zakopane		660,—
Broński K., Zakopane		2.233,—
Szkoła Przem. Drzewn., Zakopane		63,83
	zł	32.237,05

ODDZIAŁY DŁUŻNE.

Andrychów	3,50
Biała	35,80
Bielsko	73,50
Bochnia	4,50
Cieszyn	754,30
Dziedzice	3,50
Gorlice	4,50
Grudziądz	3,50
Jordanów	4,50
Kalisz	102,90
Kielce	265,10
Kołomyja	13,55
Kosów	29,80
Krynica	4,50
Krościenko	28,60
Lwów	606,15
[illegible]	233,60
Nowy Targ	146,80
Olkusz	3,25
Poznań	130,80
Przemyśl	381,75
Rabka	1.141,26
Radom	24,30
Sanok	45,35
Skoczów	4,50
Sosnowiec	170,55
Stryj	580,80
Tarnów	[illegible]
Wadowice	[illegible]
Warszawa	810,80
Wilno	1,—
Zakopane	626,83
Żywiec	90,74
	zł 6.345,53

NIERUCHOMOŚCI.

Dworzec Tatrzański	71.985,69	
Szkoła Przem. Drzewn., Zakopane	34.100,—	
Szopa, Zakopane	1.145,75	107.231,44
Schronisko Morskie Oko	165.000,—	
„ Roztoka	50.000,—	
„ przy Pięciu Stawach	100.000,—	
„ na Pyszne[1]	90,—	315.090,—
„ na Hali Gąsienicowej		531.000,—
„ na Starych Wierchach		2.818,42
„ w Mallmanstalu		1.679,50
Parcela, Zakopane	166.300,—	
Udział „Markowe Szczawiny"	1.176,50	167.476,50
Udziały na Halach		151.553,36
	zł	1,276.849,22

[1] Wartość schroniska na Pysznej podana z okresu przebudowy i po nowem oszacowaniu ustawi się odpowiednią kwotę do dzisiejszej wartości schroniska.

MAGAZYN GEBETHNER — KRAKÓW.

Wierchy	17.128 egz. á 2,25	. . .	38.538,—
O Śląskim Besk.	170 „ á 1,—	. . . .	170,—
Pam. Tow. Tatrz.	170 „ á 4,—	. . . .	680,—
		zł	39.388,—

ANTYCYPACJE CZYNNE.

Druk nalepek na r. 1937 . .	317,25	
„ legitymacji na r. 1937 .	309,60	626,85
Wydano gratis nal. i leg. na r. 1937		353,60
Zakupiono nal. L. P. T. na r. 1937 .		450,—
„Taternik" subwencja na r. 1937 .		600,—
Anczyc wpłacone w r. 1937 .		1.600,—
Ubezpieczenie od kradz. na r. 1937		133,25
Kupon zrealizowany w r. 1937 . .		30,—
Wpłacona reklamacja w r. 1937 .		20,80
Pren. „Polski Zbrojnej" na r. 1937		
	zł	3.829,50

WIERZYCIELE.

K. K. O. Kraków, poż. hip.	10.512,—
S. N. Z. S. Ustrzyki Dolne	12,30
Sekcja Ochrony Gór, Kraków	18,50
Dyr. Okr. Kol. Państw., Warszawa . .	117,90
Tow. Narciarskie, Wierzbnik	7,80
O. P. T. T. Biała, poż. schron.	500,—
„ Cieszyn, „ „	350,—
„ Łódź, „ „	1.000,—
„ Tarnów, „ „	322,45
Fundusz Świerza	40,—
Muzeum Tatrzańskie, Zakopane	9,—
zł	12.889,95

ODDZIAŁY — WIERZYCIELE.

Kraków	166,70
Nowy Sącz	12,—
zł	178,70

ANTYCYPACJE BIERNE.

Sprzed. nalepek i legitymacyj na 1937 .		27.339,95
Zwrot „ „ w 1937 .		441,65
Reszta za nalepki L. O. P. wypł. w 1937 .		153,80
Honor. Wierchów t. XIV wypł. w 1937	163,50	
Wysyłka Wierchów t. XIV wypł. w 1937	271,—	434,50
Elektryczność za grudzień wypł. w 1937 . . .		11,89
Przybory biurowe za grudzień wypł. w 1937 .		43,42
Składowe za grudzień wypł. w 1937		11,30
Fundusz Pracy za grudzień wypł. w 1937 . .		25,80
Ubezp. Społeczna za grudzień wypł. w 1937 .		144,72
Pod. od uposaż. służb. za grudzień wypł. w 1937 .		45,05
Koszta Komisji G. O. T. wypł. w 1937 . . .		93,—
„ prawne wypł. w 1937		300,—
Narciarstwo — wypł. w 1937		367,—
Subwencje wypł. w 1937		1.005,—
Odznaki S. N. na r. 1937		115,90
		zł 30.532,98

SUBWENCJE WYPŁACONE w [illegible]

A) Zarząd Główny Oddziałom na roboty w górach:			
Gorlice	100,—		
Jordanów	550,—		
Kołomyja	100,—		
Kosów	850,—		
Lwów	2.250,—		
Nowy Targ	1.550,—		
Stanisławów	2.250,—		
Zakopane	2.500,—		
Żywiec	550,—	[illegible]	
Oddziałom na bud. schr.:			
Drohobycz	2.000,—		
Stanisławów	3.000,—		
Nowy Targ	1.680,—	[illegible]	
Oddziałom skreśl. długów:			
Drohobycz	974,05		
Krościenko	219,40		
Stanisławów	3.700,—	[illegible]93,45	zł 22.273,45
B) Zarząd Główny Klubowi Wysokogórskiemu P. T. T.:			
a) na Fundusz Alpin.		1.500,—	
b) „ Wypr. w Andy		3.500,—	
c) „ Taternika		2.500,—	[illegible]
C) Inne:			
a) O. Kraków — spłata poż. hip.		[illegible]	
b) Naukowe		[illegible]	
c) Mjr. H. Gąsiorowskiemu		[illegible]	
d) T. O. P. R.	1.345,—		
„ na przeszk. zim.	100,—	[illegible]	
„ z Klim. w Zak.		[illegible]	
e) O. Drohobycz na druk przewodnika		[illegible]	
f) Wawrytko		[illegible]	[illegible]
D) Oddziałom z Min. Kom. za r. 1935:			
O. Zakopane na Pięć Stawów		[illegible]	
O. Kołomyja		[illegible]	
O. Nowy Targ		[illegible]	[illegible]
E) Oddziałom z Min. Kom. za r. 1936:			
O. Kosów na Burkut		[illegible]	
O. Stanisławów		[illegible]	
O. Drohobycz na schrony w Bieszczadach		[illegible]	11.800,—
F) Międzyn. Zjazd Alpin. z Min. Spr. Zagr.			, 850,—
G) Roboty ścieżek w Tatrach z Min. Kom.			, 2.458,35
			[illegible]

DWORZEC TATRZAŃSKI — ZAKOPANE.

Wydatki.

Utrzymanie	346,60
Remont	1.524,06
Pranie	1.182,75
Światło	504,06
Opal	548,—
Różne	134,—
	zł 4.239,47

ADMINISTRACJA.

Centralne Biuro Kraków:			
Płace		[illegible]	
Utrzymanie Biura:			
Utrzymanie	64,38		
Przybory biurowe	821,92		
Portoria	1.776,15		
Telefony, telegramy	757,02		
Różne	653,86		
Składowe	143,60		
Czynsz	2.160,—		
Opał	131,15		
Światło	99,03		
Druki	189,50	6.796,61	zł 21.581 [illegible]
Biuro P. T. T. Zakopane:			
Płace		[illegible]	
Utrzymanie Biura:			
Utrzymanie	4,20		
Przybory biurowe	11,23		
Portoria	107,19		
Telefony, telegramy	506,78		
Różne	168,10	797,50	„ 6.504 [illegible]
			zł 28.086 [illegible]

ZJAZDY, POSIEDZENIA, WYJAZDY SŁUŻBOWE.

Posiedzenia Zarządu Głównego	1.768,55
Zjazd Delegatów	1.416,40
Karp. Zjazd Turystyczny	262,40
Komisja Wschodnio-Beskidzka	389,75
„ Zachodnio-Beskidzka	69,25
„ Tatrzańska	462,75
„ Polsko-Czechosłowacka Tatrzańska	412,10
„ Narciarska (I. Półrocze)	482,55
„ Ochrony Gór	136,30
„ Porozumiewawcza z P. T. K.	35,80
„ do spraw młodzieży	218,55
Główna Komisja Kontrolująca	234,05
Prezydium	381,90
Posiedzenia i konferencje w Ministerstwach	668,20
Sprawy turystyczne w Warszawie	434,50
„ Klubu Wysokogórskiego	232,30
„ administracyjne w Zakopanem	129,75
„ wydawnicze	179,50
Różne	177,30
	zł 8.091,90

NARCIARSTWO.

I Półrocze:		
Kom. Narc. Zak. — reszta	340,—	
„ „ „ Dawidek	40,—	
P. T. T. Beskid Śląski	195,—	[illegible]
II Półrocze:		
S. N. P. T. T. Biała	[illegible]	
„ „ Częstochowa	75,—	
„ „ Drohobycz	125,—	
„ „ Kołomyja	50,—	
„ „ Lwów	100,—	
„ „ Łódź	100,—	
„ „ Iwonicz	50,—	
„ „ Przemyśl	100,—	
„ „ Skoczów	50,—	
„ „ Skole	50,—	
„ „ Stanisławów	392,—	
„ „ Tarnów	125,—	
„ „ Zakopane	175,—	
„ „ Żywiec	75,—	
[illegible]char Czarnohorski	70,—	[illegible]
	zł	[illegible]

WIERCHY.

Druk odbitek 1935 r.	751,—	
Wysyłka Wierchów 1935	702,01	1.453,01
Druk Wierchów 1936	19.409,—	
Rotograwury Wierchów 1936	1.022,18	
Honoraria autorskie 1936	1.252,05	
Wykonanie map do Wierchów 1936	50,—	
Fotografie do Wierchów 1936	32,54	
Wysyłka Wierchów 1936	892,—	22.657,77
	zł	24.110,78

INNE WYDAWNICTWA.

Druk Sprawozd. Roczn. 1935	1.492,80	
„ „ Finans. 1935	62,—	
Rozsyłka Sprawozdania 1935	48,85	1 603,65
Zakupno wydawnictw		110,11
	zł	1.713,76

WKŁADKI DO INNYCH TOWARZYSTW.

Fundusz Turystyczny, Województwo	100,—
A. S. T. T., Kraków	1.000,—
Międzynar. Biuro Ochrony Przyrody Bruksela	25,—
Union Intern. Assoc. d'Alp. Geneve Frs 190,—	332,34
„ „ 12,50	21,75
Związek Polskich Tow. Turyst., Warszawa	350,—
zł	1.829,09

UBEZPIECZENIA, PODATKI, KOSZTA PRAWNE.

I. Ubezpieczenia:		
P. Z. U. W., Ubezp. Dworca Tatrz. w Zakopanem .	26,74	
„ „ Szkoły Przemysłu Drzewnego .	478,46	
„ „ szopy obok Szkoły . . .	32,60	537,80
„Florianka", Ubezp. Dworca Tatrz. w Zakopanem .	14,32	
„ „ ruchom. Dworca Tatrz. .	41,96	
„ „ od odpow. cyw.	50,18	
„ „ Szkoły Przemysłu Drzewnego	185,74	
„ „ od kradzieży Centr. Biura .	134,78	426,98
Ubezpieczalnia Społeczna, Kraków	1.182,35	
„ „ Zakopane	1.376,81	2.559,16
	zł	3.523,94
II. Podatki płacone przez Centr. Biuro P. T. T. . . .		950,98
III. Koszta prawne:		
Adw. dr Brem Z., Kraków	300,—	
Adw. dr Bulanda J., Zakopane	245,80	545,80
	Razem	5.020,72

ZESTAWIENIE FINANSOWE ODDZIAŁÓW (wraz z Kołami) I SEKCYJ ZA 1936 R.

		PRZYCHODY									ROZCHODY													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12	
L. p.	Oddział, Sekcja, Koło	Saldo z 1935 r.	Składki członkowskie	Dochody z nierucho-	Subwencje	Długi zaciągnięte	Zwrot Pożyczek	Odsetki	Różne	RAZEM	Składki wpłacone do Zarz. Gł.	Roboty w górach	Admini-	Subwencje	udzielone	Zakupno	Długi spłacone	Odsetki spłacone	Wydatki na nierucho-	ruchomości	Różne	Saldo na 1937	RAZEM	L. p.
1	Biała	3 814,03	7.571,34					222,61	20,56	11.628,54	4.397.95	350,88	1.073,05	900.	3.132,92							1.773,74	11.628,54	1
2	Bielsko	2.728,27	25.080,10	2.160,53	1.000,—	4.120,—		54,46	74,50	35.217,86	10 400,05	1 339,48	3.404,21	345,—			13.081,71	1.953,83	404,54		88,99	4.200,05	35 217,86	2
3	Koło Dziedzice	4.801,14	2.209,45	58,—				374,29	5.	7,444,88	1.027,85	609,88	143,65	1.000,	1.900,	852.07				14,-		1.900,43	7.447,88	3
4	Bochnia	609,12	329,32							938.44	150,80		74,80	25,15								687,69	938,44	4
5	Cieszyn	945,32	8.968,80	3 900.—				83,19	297,70	14.195,01	4.554,85	3.339,57	2.341,40	900.—	350. -							2.709,19	14.195,01	5
6	Częstochowa	281,32	1 113,50	20.	75,—			12,30	64,90	1.567,02	771,50	49.	139,20	50.						119,48	59,10	378,74	1.567,02	6
7	Drohobycz	412,07	7.265,10	830,13	3.688,90	3 752,54	800,25		976,35	17.725,34	3.884 —	7.055,11	1.586,56				1.707.78	167,86	521,18		1.761,65	1.041,20	17.725,34	7
8	Gorlice	714,16	588,30		120,—			53,14		1.475,60	326,75	9,—	80,75	70,20							131,50	857,40	1.475,60	8
9	Jarosław	267,54	591,35							858,89	250,50	60,20	219,33									328,86	858,89	9
10	Jordanów	209,96	605,50	313,04	562.	519,80				2.210,30	343,25	787,05	156,46		519,80		363,50					40,24	2.210,30	10
11	Kalisz																							11
12	Katowice	180,40	33.790,80	3.126,—	6.750,—		4.427,23		4.343,06	52 617,49	15 741,50	12 878,72	4.208,21	200 —						2.283,		17.306,06	52.617,49	12
13	Kielce	575,45	707,90						54,83	1.338,18	355,05		167,95									815,18	1.338,18	13
14	Koło Olkusz	32,53	331.							363,53	178.		19.55								111,	54,98	363,53	14
15	Kołomyja	816,51	2.164,90	1.893,65	450,—			6,56	360,74	5 692,36	830,26	1 384,61	1.337,25	94,10		50.	1.252,06			22,60	638,88	82,60	5.692,36	15
16	Kosów	249,67	520,73	575,55	10.850,					12 195,95	269,80	1.048,26	197,70	205,84		50,				37,50	296,83	10.090,02	12.195,95	16
17	Kraków	3.558,40	27.433,64	7.350.	4 000.—			219,68	182,51	42.744,23	17 802,04	9.183,10	6.632,14	3.600 —					1 651,49		919,17	2.956,29	42.744,23	17
18	Krynica	4.592,20	579,—	312.10	4.000. -			24,39	650,—	10.157,69	487,55	2.275,68	90,80	53.			3.200.		409,97			3.640,69	10.157,69	18
19	Lwów	5.061,11	19.843,50	1 193,75	19.700 —	6.441,43	5 666,14	121,20	2.132,39	60.159,52	10.152,80	32.458,17	10.193,71		219,10		2 505,44			810,25	2.505,11	1.314,94	60.159,52	19
20	Łódz	2.135,06	4.934,60		30,—				1.459,21	8.558,87	2.206.60	712,50	1.388,04	500 —	1.000,—						213,75	2.537,98	8.558,87	20
21	Nowy Sącz	15.862,22	2.880,20	450,90	260, -		250,—	621,83	321,64	20.646,79	1.357,20	7.881,68	1.121,65	50.						135,68	170,10	9 930,48	20.646,79	21
22	Nowy Targ	274,99	1 053,50	2 090,80	3 473,20	1.000.		21,15	442,50	8.356,14	519,70	3.524,62	1.085,87				2 850,—					375,95	8.356,14	22
23	Poznań	11.706,38	5.244,91				200,—			17.151,29	2.568,40		948,56	7.110,—						1.100,43	525,76	4.898,14	17.151,29	23
24	Przemyśl	—	1.841,07			100,—			71,43	2.012,50	1 179,91		76,20				100,—			34,30		622,09	2.012,50	24
25	Rabka	785,48	840,80	1.215,56	926,10	703,10		57,—	1.915,65	6.443,69	417,25	698,93	241,87		136,52		1 050,85		3.716,97		164,37	16,93	6.443,69	25
26	Radom	361,52	227,50		20,—				3,70	612,72	129,75		26,55	120.							39,90	296,52	612,72	26
27	Sanok	—	1 437,60			400,13			747,75	2.585,48	598,60	17,60	150,08		54.—					71,30	1 680.08	13,82	2.585,48	27
28	Stanisławów	3.499,10	5.287,35	4.926,65	8 820.			92,48		22.625 58	2.778,85	8.194,67	4.355,65	651,30				841,58			5.682,03	121,50	22 625,58	28
29	Stryj	177,40	1.275,70				80,—			1.533,10	823,10	75,63	148,33	83,30	119,44					27,	92,31	163,99	1.533,10	29
30	Szczawnica (Krościenko)	316,67	384,30	395.57						1.096,54	276,25		253,95	160 —								406,34	1.096,54	30
31	Tarnów	4 502,36	2.695,46						66,50	7.264,32	1 273,55	324,93	633,51	60,20	500 —						141,92	4.330,21	7 264,32	31
32	Warszawa	1.380,77	25.463,30	8.884,30					10 086 01	45.814,38	9.735,		12.316,42	2.000.			2.685,83					19 077,13	45.814,38	32
33	Wilno	137,15	530,20							667,35	468,30		37,30	104,97							56,78		667,35	33
34	Zagłębie Dąbr. Sosnowiec	2 196,91	5.578,35		1.317, —			185,03		9 277,29	3.004,25	4 084,41	1.176,75							23,70	25,—	963,18	9.277,29	34
35	Zakopane	770,22	3.910,80	4 078,60	1.828,—		250,—		2.906,96	13.744,58	2.291,55	4.621,16	1.051,—	400.	250.		1 300,—		492,17	201,35	560,38	2.576,97	13.744,58	35
36	Żywiec	365,05	3.684,90	8.250,	550,80	7.500,			547,29	20.898,04	2.171,85	6.532,62	605,23			3 108,80	7.048,78	917,59				513,17	20.898,04	36
37	Koło Andrychów																							37
38	Koło Wadowice	409,12	928,20	439,65				15,91	50,74	1.843,62	647,95	937,—	96,96	50.							22.	89,71	1.843,62	38
39	Klub. Wysokogórski	131,04	1.022,05		28.703,—					29.856,09			922,93								28.930,12	3,04	29.856,09	39
40	Sekcja Rat. (T O P.R.)	4.828,14			4.295.—		350.		1.222,14	10 695,28			1 420 —							2 135,20	2.813,55	4 326,53	10.695,28	40
		79.688,78	208 915,02	52.464,78	101 419.	24.537.	12.029,62	2.165,22	29.004,06	510.217,48	104.372,56	110.434,46	60.123,57	18.733,06	8.181,78	4060,87	37 145,95	3 880,86	7.196,92	7 015,79	47 630,28	101.441,98	510.217,48	